

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

ZDRAVOTNĚ SOCIÁLNÍ FAKULTA

**Téma: Postoje a předsudky veřejnosti ke kriminalitě páchané
extremisty**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Bc. Vít Nový

Vedoucí práce: JUDr. Milan Kučera, Ph.D.

Datum odevzdání práce: 25. 5. 2009

ANOTACE

Tématem této diplomové práce je převážně politický extremismus v jeho základních podobách. V teoretické části se autor zabývá hlavně rozdělením politického extremismu, kde popisuje jednotlivé extremistické skupiny. Dále se zde zabývá trestnou činností, kterou stoupenci extremismu páchají. Velká pozornost je věnována hlavně rasově motivované trestné činnosti.

Hlavním cílem diplomové práce je zjistit názorovou hladinu dvou odlišných cílových skupin na extremistická hnutí a jimi páchané formy trestné činnosti. První skupinou informantů jsou osoby vychovávané v době totalitního režimu u nás. Druhou ti, jež byli vychováváni v době porevoluční. Výstupem by měla být komparace názorů, postojů a předsudků stanovených skupin respondentů k extremistům a jejich aktivitám.

V praktické části je použita metoda kvalitativního výzkumu. Ke sběru dat autor použil metodu fenomenologického rozhovoru, který byl předem připravený, strukturovaný. Zkoumaný vzorek tvoří respondenti žijící v Českých Budějovicích, nebo v jejich bezprostředním okolí. Cíleně byl jejich počet a výběr stanoven tak, aby zde bylo vyrovnané zastoupení mužů a žen a tím pádem data obsahovala náhled obou těchto skupin.

ABSTRACT

Positions and prejudices of publicity to criminality committing by extremists

The major subject of this graduation thesis is political extremism in its basic forms. In the theoretical part the author focuses in particular on division of political extremism and description of individual extremists groups. He also addresses criminal activities committed by extremists. Large attention is paid mainly to racially motivated criminality.

The main objective of this graduation thesis is to ascertain the opinions of two different target groups on the extremist movements and the forms of criminal activities committed by them. The first group of informants consists of people who were brought up in the time of totalitarian regime. The second group of informants is made up of people who were brought up after the revolution in 1989. The output should be the comparison of the opinions, positions and prejudices of these two groups of informants in respect of extremists and their activities.

In the practical part the qualitative research method is used. In order to collect the information, the author used the method of phenomenological interviews that were structured and prepared beforehand. The informants were people living in České Budějovice or its close surroundings. Their number and selection was purposeful to secure equal representation of men and women so that the data contain the opinions of both these groups.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Postoje a předsudky veřejnosti ke kriminalitě páchané extremisty vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění, souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě, fakultou elektronickou cestou, ve veřejně přístupné části databáze STAG, provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách.

V Českých Budějovicích dne

Podpis

Poděkování:

Touto cestou bych chtěl vyjádřit poděkování panu JUDr. Milanu Kučerovi Ph.D., vedoucímu mé diplomové práce, za pomoc a spoustu odborných rad při jejím vytváření. Jeho připomínky byly vždy věcné a odborné a bylo mi ctí pracovat pod jeho dohledem.

Vít Nový, květen 2009

OSNOVA

ÚVOD.....	8
1. SOUČASNÝ STAV.....	10
1.1 Základní pojmy.....	10
1.1.1 Extremismus.....	10
1.1.2 Terorismus.....	12
1.1.3 Populismus.....	13
1.1.4 Hnutí, politické hnutí.....	14
1.1.5 Radikalismus, politický radikalismus	14
1.1.6 Rasismus, xenofobie.....	15
1.1.7 Fundamentalismus, fanatismus.....	15
1.1.8 Anarchismus.....	16
1.1.9 Skinheads	16
1.1.10 Punk.....	17
1.2 Charakteristika současné extremistické scény ČR.....	17
1.2.1 Pravicový extremismus	19
1.2.2 Levicový extremismus	27
1.3 Rozbor trestné činnosti páchané extremisty.....	33
1.4 Objasňování rasově motivovaného extremismu.....	35
1.5 Legislativní rámec.....	37
1.5.1 Trestný čin násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci... 37	
1.5.2 Trestný čin hanobení národa, etnické skupiny, rasy a přesvědčení.....	37
1.5.3 Trestný čin podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod.....	38
1.5.4 Trestný čin ublížení na zdraví	38
1.5.5 Genocidium.....	39

1.5.6 Trestný čin podpory a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka	40
1.5.7 Další trestné činy.....	41
1.5.8 Přestupky.....	41
1.6 Proti-extremistická politika a prevence extremismu.....	42
1.7 Postoje a předsudky z hlediska psychologie.....	43
2. CÍLE PRÁCE.....	46
3. METODIKA.....	47
3.1 Použité metody.....	47
3.2 Charakteristika zkoumaného souboru.....	48
3.2.1 Popis prostředí výzkumu.....	48
3.2.2 Rozbor výzkumného vzorku.....	49
3.2.3 Struktura zkoumaného vzorku.....	51
4. VÝSLEDKY.....	53
4.1 Transkripce provedených rozhovorů.....	53
4.1.1 První skupina dotazovaných.....	53
4.1.2 Druhá skupina dotazovaných.....	71
4.2 Kategorizovaná excerptace z rozhovorů s respondenty.....	91
4.3 Interpretace, vyhodnocení sémantického diferenciálu.....	101
5. DISKUSE.....	105
6. ZÁVĚR.....	110
7. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	112
8. KLÍČOVÁ SLOVA.....	119
9. NEČÍSLOVANÉ PŘÍLOHY.....	120

ÚVOD

Téma extremismu je v současné době velmi aktuální, a přesto se mu nevěnuje taková pozornost, jaká by měla. Stále častěji lze pozorovat pořádání různých koncertů, demonstrací, pochodů a podobných akcí, které mají na svědomí právě extremisté. Ať už pravicoví extremisté, jejichž akce v současné době převládají, nebo ti levicoví. Při těchto aktivitách často dochází k agresi a to nejen v rámci znepřátelených stran, ale stále častěji také s Policií ČR a veřejností. Pokud dojde ke střetu, potyčky bývají velice brutální a není výjimkou, že se účastníci „vyzbrojují“ několik dní dopředu, aby při příjezdu nebyli odhaleni kontrolami Policie, která na akci dohlíží.

Ve velice krizových oblastech lze dále pozorovat trend, kdy se nespokojená veřejnost přidává k protestům neonacistických hnutí při boji proti Rómské menšině. Posledním takovým příkladem byly nepokoje v Litvínově, respektive Janově, v listopadu roku 2008. Tato akce byla možná v mnoha směrech zlomová. Hlavně co se organizace a příprav týká. Členové znepřátelených stran o konání pochodu věděli dlouho dopředu a velice brzo se začali připravovat. Shromažďovali primitivní zbraně, z nichž jen část zabavila Policie ČR při kontrolách (např. nože, boxery, vidle, basebalové pálky atd.).

Zde je vidět, že tato akce byla pořádána za účelem zranit a ublížit co nejvíce osobám druhé strany. Pak už je jen krůček k tomu, aby se při dalších akcích používaly např. i palné zbraně a vraždilo se. Nepokoji, které probíhaly v Litvínově, jsou stoupenci extremistických hnutí možná do jisté míry „nabuzeni“ a dá se předpokládat, že se v nejbližší době bude podobná akce ještě opakovat. K tomu zajisté přispěla i podpora obyvatel Litvínova, respektive Janova, kteří se k názorům extremistického hnutí připojili. Ostatně to je cílem, zlákat na svou stranu ideologii společnosti a co největší počet osob.

Dalším podpůrným faktem extremistů může být také to, že dokázali zorganizovat velmi silnou a agresivní skupinu, která se za své názory nebojí bojovat, i třeba proti Policii. Určitě budou chtít přesvědčit, že toto nebylo náhodné seskupení a to nejen veřejnost, ale i sami sebe a slabší (ideologicky) členy svých řad.

Jen čas ukáže, jak se tento fenomén bude vyvíjet nadále. Doufejme, že u nás nenastane situace jako ve Spojených státech amerických v minulých letech, kdy začalo docházet k pouličním bojům mezi černošskými gangy, které přetrvávají dodnes. Zde je právě velice časté usmrcení člena znepráteleného gangu.

Nutno však říci, že vláda a Ministerstvo vnitra podniká v této problematice určité kroky a soustředí se jak na korekci nepokojů, pokud již vzniknou, tak i na samotnou prevenci a předcházení vzniku dalších extremistických stran a tedy i určitému rozkvětu extremismu.

Hlavním cílem této diplomové práce je zjistit názorovou hladinu dvou odlišných cílových skupin, kdy jedna skupina informantů byla vychovávána v době totalitního režimu u nás a druzí již v době porevoluční, na extremistické skupiny a jimi páchané formy trestné činnosti. Výsledkem výzkumu bude zjištění hladiny rozdílnosti náhledu na projevy extremistů překračující rámec zákona.

V teoretické části diplomové práce autor popíše současný stav extremismu u nás, vydefiniuje klíčové pojmy související s touto problematikou a rozebere u nás nejznámější extremistická hnutí. V této části diplomové práce rovněž provede výčet a rozbor skutkových podstat trestných činů páchaných v souvislosti s extremismem.

Tato práce může být využita například Policií ČR k ucelení informací v problematice extremismu, respektive v trestné činnosti páchané extremisty a v názorech veřejnosti na ni. Dále ji budou moci využívat další instituce zabývající se touto problematikou, například při různých přednáškových akcích. Rovněž může posloužit studentům sociálních oborů, kteří se ve své pozdější praxi budou zabývat otázkou extremismu.

1. Současný stav

1.1 Základní pojmy

1.1.1 Extremismus

Extremismus je mezioborově chápán zcela odlišně. Jiné vymezení pro něj mají politologové, sociologové, filosofové, kriminologové a například i právníci, kteří se výhradně řídí pouze definicí pomocí právních norem. Kriminologie však pojem extremismus jako takový nezná, lze ho z tohoto hlediska popsat jen jako souhrn sociálně patologických jevů. (28)

Ottova všeobecná encyklopedie tento pojem definuje jako osobní postoj či organizované hnutí, které je zpravidla založeno na přijímání sociálních či politických vyhraněných stanovisek. Je charakteristický propagací dalekosáhlých radikálních cílů, nepřijatelných pro většinovou společnost, nebo prosazováním vlastního programu za pomoci metod a prostředků, jež jsou v rozporu s demokratickými a formálně schválenými postupy. Jako příklad extremistických ideologií zde uvádí například fašismus, nacismus, komunismus a anarchismus. (44) Toto lze považovat za obecnou definici extremismu bez oborového zaměření a zkreslení.

Dle J. Chmelíka, lze extremismus obecně chápat jako výrazné odchýlení od obecně uznávaných a v aktuální době přijímaných norem. Extremismus dále dělí na **politický a náboženský extremismus**. (22) Z hlediska sociologického lze extremismus vymezit jako souhrn sociálně patologických jevů, které mají na svědomí více či méně organizované skupiny osob a také příznivci těchto skupin. Tento pohled na extremismus do jisté míry zastává i A. Marešová. (30)

Jak ve své knize uvádí J. Chmelík, někteří autoři považují extremismus za produkt demokratické společnosti. (22) Pro upřesnění zde autor uvádí kritéria demokracie tak, jak je ve své knize uvádí R. Dahl: účinná participace, volební rovnost, poučené porozumění, kontrola nad nastolováním témat k projednání, zapojení všech dospělých. (9)

J. Chmelík ve své knize dále dělí chápání jednotlivých extremistických aktivit do tří skupin, z hlediska odlišného chápání obsahového hodnocení. První skupina usiluje o realizaci vysoce ušlechtilých a humánních ideálů, avšak způsobem, který je společensky nepřijatelný a do jisté míry překračujícími zákonné předpisy. Druhá skupina se snaží prosadit vlastní představu o fungování společnosti, které nejsou v souladu s mravními zásadami a v rámci humánnosti, avšak v souladu s platnými právními předpisy dané země. Poslední, třetí, skupina je, dá se říci, nejradikálnější a nejtvrďší. Prosazují nelidské a protizákonné ideje způsoby, které také nejsou v souladu se zákonem. (21)

Policie v rámci svých výročních zpráv definuje extremismus jako vyhraněné ideologické postoje, jež vybočují z ústavních, zákonných norem a jsou charakteristické svými prvky netolerance. Útočí proti základním demokratickým ústavním principům, jak jsou definovány v českém ústavním pořádku. Dále zde také definuje **kriminalitu s extremistickým podtextem**. Tou chápe formy trestné činnosti, o nichž je důvod se domnívat, že byly extremistickými postoji motivovány nebo ovlivněny. (35)

P. Černý se ve své knize zaměřuje na politický extremismus ve spojení s právem. Uvádí zde, že pojem extremismus nepatří do pojmového aparátu právní terminologie a ani v budoucnu sem patřit nebude. Jako důvod uvádí, že účelem práva není označovat, zda určité jednání je extremistické či nikoli, nýbrž normovat, jaké chování je dovolené, tedy legální, a jaké nikoliv. Pod samotným politickým extremismem vidí skupinu, či myšlenkový proud, který obsahuje nebezpečí spáchání dalších protiprávních jednání, které nemusí být směřovány pouze proti jednotlivci, ale proti celé demokratické společnosti

Velice důležitá je zde jeho zmínka, že extremismus neexistuje samostatně, musí být prováděn jakýmsi jeho nositelem. Vychází z odborné literatury, kde je tento nositel označován jako subjekt. Jak P. Černý uvádí, extremistickým subjektem může být jedinec, neinstitucionalizovaná skupina, občanské sdružení, politická strana a hnutí a nátlakové skupiny. Obecně pak tvrdí, že extremistickým může být kterýkoliv typ subjektu politického života. (8)

Pro účel této práce nám poslouží vymezení extremismu jako postoje či ideologie jedince, organizované i neorganizované skupiny nebo hnutí, jejichž aktivity a názory obsahují výrazné odchylení od obecně uznávaných norem s protidemokratickým zaměřením. Tyto názory prosazují společensky nepřijatelnými či protizákonnými postupy. Veskrze se v této práci bude autor zabývat politickým extremismem, přičemž ostatní druhy alespoň z části popíše k lepšímu ucelení problematiky.

1.1.2 Terorismus

V nejobecnější formě lze říci, že terorismus je jakousi strategií boje či metodou hrubého zastrašování politických odpůrců nebo obyvatel hrozbou násilí či užitím násilí. Terorismus většinou slouží k vynucování politických cílů, a proto je využíván vojáky, policejními objekty, významnými hospodářskými objekty apod. Mezi prostředky terorismus patří únosy osob a dopravních prostředků (může následovat vydírání), pumové útoky a vraždy. Šířitelem terorismu mohou být různé subjekty, např. stát, jednotlivci nebo skupiny osob nejrozličnějšího ideologického přesvědčení či náboženského vyznání. (44)

S tímto vymezením se ztotožňuje i J. Chmelík. Terorismus chápe jako extremistický směr. A to takový směr, jehož nástrojem je šíření teroru, který využívá jako prostředek nátlaku psychické i fyzické násilí, výhrůžky, vydírání, vytváření strachu atd. Smyslem tohoto teroru je vyvinutí extrémně silného psychického nátlaku na jednotlivce i skupiny obyvatelstva. (22) Zde ale musíme rozlišovat mezi tzv. terorem národně obrozeneckých hnutí, která jsou vázána teritoriálně a nacionálně, a dále mezi novými, nadnárodními teroristickými sítěmi, jež působí deterritoriálně, jinými slovy bez ohledu na hranice. Tím znehodnocují jedním rázem národní gramatiku a branné moci a války. (6)

P. Kotlán považuje terorismus za jednu z vrcholných forem extremismu. Motivaci násilí, které terorismus využívá, vidí nejen ve snaze poškozovat a ničit, ať už majetek či zdraví osob, ale i v psychologickém působení na skupinu lidí, která není násilím přímo zasažena. Jedná se o jakousi sekundární cílovou skupinu. Dále P. Kotlán dělí terorismus na dva typy: represivní a subverzivní (podvratný). U represivního

terorismus se jedná o teror prováděný přímo státními složkami. Druhý uvedený typ terorismu je protirežimní aktivitou, snaží se tedy o změnu dosavadního vládního režimu. Dochází zde logicky k nepoměru sil a tím k potlačení všech neteroristických aktivit subverzivních teroristů. Proto se cílem těchto teroristů stává terorismus v jeho čisté podobě primárním.

Zvláštním typem je tzv. vigilantismus, kdy se jedná o terorismus nestátních složek, které podporují vládní režim, ale považují ho za neefektivní a proto vykonávají vlastní teroristické akce proti režim ohrožujícím skupinám. P. Kotlán zde připodobňuje fenomén skinheads. Ti se často nechávají strhnout k akcím a bojůvkám, které organizují neofašisté a k jejich ideologii nemají daleko, avšak nedá se mluvit o touze svrhnout stávající režim. Násilné akce skinheads lze tedy dle Kotlána zahrnout do sféry represivního terorismu, respektive vigilantismu. (26)

Podle P. Černého je důležité rozlišovat mezi terorismem obecně, politickým terorismem a dalšími druhy terorismu. Liší se svými cíli, avšak prostředky, sloužící k jejich dosažení, zůstávají stejné či podobné. Uvádí zde i lehkou nuanci mezi extremismem a terorismem. Zatímco extremismus je zaměřen zejména na ideologické a programové cíle, terorismus můžeme označit jako metodu prosazování těchto cílů. (8)

1.1.3 Populismus

Populismus není politický postoj, ale lze ho považovat za určitou metodu politické propagace. Jedná se o způsob jak oslovit širokou veřejnost a získat si její sympatie a podporu a následně i politickou moc. Dosažení tohoto cíle jsou využívány zvláště pak současné nálady, předsudky a afekty obyvatelstva. Jedná se tedy o odhadnutí toho, co lid chce a potřebuje slyšet a na tom následně stavět. Populismus dále používá obrazy nepřítele, viníky a tzv. obětní beránky.

Za populistou lze označit charismatické diktátory, kteří získávají moc v rámci hesel typu „chléb a hry“. Názorným příkladem je Peronův nástup k moci v Argentině, ale populistou byl označován i Hitler. (8) P. Fryč ve své knize rozlišuje několik typů vůdců, podle toho, jaké mase vládnou. Jednotlivými typy tedy jsou: vůdci davů a mas, vůdci dělnické třídy, charismatický vůdce, vůdcovství elit, stranické vůdcovství. (15)

1.1.4 Hnutí, politické hnutí

Tímto termínem lze z obecného hlediska postihnout kolektivní aktivitu nasměrovanou k prosazování určitých principů, idejí nebo praktických cílů, které jsou vnitřně stanoveny. Z politologického hlediska se jedná o politické hnutí, čili sdružení osob, které má oproti klasické politické straně volnější institucionální strukturu a klade silnější důraz na kolektivní rozhodování a fungování demokratických mechanismů uvnitř sdružení. (44)

J. Chmelík popisuje extremistické hnutí jako neoficiální a více či méně pevné sdružení občanů stejných nebo podobných extrémních názorů např. na společenské vztahy, postavení národa, člověka atd. (22)

1.1.5 Radikalismus, politický radikalismus

Z politologického hlediska je radikalismus jakýmsi způsobem myšlení i následného jednání v praxi, usilující o změnu současného stavu politické nebo sociální instituce popřípadě systému. (44) Vzhledem ke složitosti vztahů ve společnosti může dojít i k takové situaci, že je jedinec součástí politického systému, aniž by si toho byl vědom. (50) Z tohoto hlediska se snaha radikálů o odstranění politického systému jeví jako nesmyslná.

Politický radikalismus chápe J. Chmelík jako politický extremismus bez prvků násilí, a to jak v jednání, tak i v proklamacích. Jedná se o politické postoje, které nemají za cíl odstranit demokratický systém společnosti a pohybují se v rámci ústavního systému.

Tento postoj zaujímá i Š. Danics, který vidí rozdíl mezi extremistou a radikálem jednak v používání lišících se prostředků, ale hlavně v cílech. Co se prostředků týče, extremisté dle něj neváhají použít za účelem realizace svých záměrů i násilí, kdežto radikálové užívají pouze legální prostředky. Byť se někteří nacházejí na samém okraji ústavního rámce. Podstatnější rozdíl však vidí v cílech, které extremisté a radikálové sledují. Š. Danics zde zjednodušeně konstatuje, že extremisté nehodlají změnit pouze vládu, ale celý politický systém, čili pravidla politické demokracie. Ovšem radikálové

usilují o realizaci politických reforem za účelem změny v různých oblastech demokratické společnosti při zachování stávajícího politického systému. V politice je však dle Š. Danicse pojem radikalismus užíván v širokém kontextu. (10)

P. Černý vidí radikalismus jako jakýsi mezistupeň mezi extremismem a demokracií. Tím, že radikalismus lze ještě zařadit do demokratického systému, lze jej označit za tzv. ústavně-konformní postoj. Uvádí zde definici pro radikalismus jako schopnost podrobit existující okolí kritickému zpochybňování a hlásat reformu, popřípadě zrušení, stávajících podmínek v případech, kdy jejich existenci nelze základními idejemi ospravedlnit. (8)

1.1.6 Rasismus, xenofobie

Zjednodušeně lze rasismus popsat jako názor o nerovnosti ras, čili nadřazení jedné rasy nad druhou nebo ostatní. (25) Toto lze ještě dále rozšířit o fenomén, kdy vyzdvihovaná rasa pocítuje jisté vlastní ohrožení ze strany rasy méněcenné. Často velice těžší ze zažitých předsudků a myšlenkových stereotypů. Nástrojem rasismu je diskriminace, což je i v České republice velice často diskutovaný problém. (44)

Velice zajímavě rasismus popisuje J. Chmelík, který uvádí, že se jedná o nevědeckou teorii, která předpokládá určování kulturní a psychické (mentální) povahy populací jejich biologickým a etnickým původem. Ty se pak vzájemně dělí na vyšší a nižší. (22)

Xenofobie je pojem postihující strach z cizího, neznámého, dále pak z cizinců, neznámých lidí a jejich vlivu. (44) Z xenofobie pramení například antisemitismus, který přetrvává u neonacistických skinheadů dodnes. Z tohoto důvodu pořádají například pochody pražským židovským městem, aby upozornili na svou nenávist chovanou k Židům. Zajímavé je, že většina lidí vyznávající antisemitismus žádného Žida osobně nezná. (53)

1.1.7 Fundamentalismus, fanatismus

Slovo fundamentalismus se postupem doby stalo heslem bojovým a vymezujícím. Označíme-li osoby či seskupení pojmem „fundamentalistický“, máme na

mysli ty, kteří nepřísluší k vlastnímu přesvědčení. Fundamentalismem lze také rozumět nastavení na danou základní hodnotu, základní názor, formulované pravidlo nebo historický dokument, jež nesmějí být zpochybnovány. **(18)** Jednoduše pak tento pojem lze shrnout jako konzervativní lpění na původních ideologických základech. **(25)**

Fanatismus lze popsat jako slepou zaujatost, která je ve prospěch něčeho nebo někoho. Může být a často bývá provázena iracionální nesnášenlivostí ke všemu odlišnému. **(44)** Často je fanatismus spojován s náboženstvím a náboženským přesvědčením.

1.1.8 Anarchismus

Anarchisté jsou velice specifičtí a to zejména díky svému postavení na politické šachovnici. Jako jediní hájí myšlenku, že národy mohou žít bez státu, bez vlády a bez náboženství. **(14)** O anarchismu bude zmínka ještě později v kapitole charakteristika současné extremistické scény ČR a její podkapitole levicová scéna.

1.1.9 Skinheads

Hnutí skinheads vzniklo ve Velké Británii v 60. letech 20. století jako apolitický sociální protest dělnické mládeže proti zvyšující se nezaměstnanosti.¹ Došlo k promíchání různých kultur, zejména klasické módy mladých britských bělochů s kulturními a módními aspekty zde žijících přistěhovalců (zejm. indická mládež a jamajští emigranti). Jamajští přistěhovalci například vnesli do skinheadské módy nový hudební žánr SKA, jenž je jakýmsi předchůdcem klasické černošské hudby reggae.

Existují různá odvětví skinheads. Některá jsou rasisticky zaměřená, což je v rozporu s ideou a fungováním skinheads v jeho začátcích, kdy jeho členové byli i černoši. Rasisticky motivovaná odnož je například tzv. White Power Skinheads, oproti tomu nerasisticky motivovaná jsou taktéž celkem známá odvětví skinheads SHARP a RED skinheads. **(40)**

¹ Pro zajímavost zde autor uvádí i situaci z Maďarska, kde se skinheadi poprvé objevili přibližně v 70. letech 20. století. V 80. letech se rozvíjeli v okolí velkých měst, jako například Budapešť, Győr, Szeged atd. Po 18 letech od jejich první registrace v zemi už zde zaznamenáváme sérii ataků proti Romům. Tyto útoky přetrvávají po dobu několika dalších let, respektive do dnes. **(19)**

1.1.10 Punk

Punk vznikl přibližně v 60. a 70. letech 20 století. Navazuje na neúspěch filosofie hippies. Punk je spojen především s hudbou. V té době se mladí lidé jen těžko dostávali na velké a drahé koncerty rockových skupin, které hudební scéna nabízela. A pokud se na ně dostali, stěžovali si na nedostatečný kontakt s kapelou. Proto začaly postupně vznikat amatérské kapely, jejichž členové uměli pouze pár základních akordů (v tomto duchu se punk nese až do dnes). Písně však charakterizuje jejich trefný text, který vystihoval cítění tehdejšího mladého člověka i společenskou situaci. (22)

Punk se snaží šokovat, čemuž nasvědčuje i jeho móda. Například kožené bundy s různými řetízky, cvočky atd., křiklavé barvy bot, tkaniček a ponožek a v neposlední řadě i barevný účes v podobě „kohouta“. (40)

1.2 Charakteristika současné extremistické scény ČR

Při popisování stavu extremismu je důležité nejprve jej vymezit. Co pojem extremismus pro nás obnáší a co do něj zahrnujeme. To se může zdát velice jednoduché, avšak tuto proceduru komplikuje nejednotnost definic extremismu. Každý autor jej vymezuje dle potřeb jeho práce. Vymezení a popisu extremismu pro potřeby této práce je věnována pozornost v předchozí kapitole.

Dalším důležitým procesem při popisování extremismu je jeho dělení. Každý autor jej opět dělí odlišně, avšak téměř každý vychází z rozdělení na pravici a levici (resp. někteří přidávají ještě ultrapravici a ultralevici). Pojmy pravice a levice pocházejí z historie, konkrétně z doby velké francouzské revoluce v roce 1789, kde byly použity poprvé během prvního setkání Generálních stavů. Po pravici krále seděla aristokracie jemu věrná a po levici seděli radikálové se zástupci třetího stavu. Toto rozdělení a použití pravolevé osy v politice se uchytilo a přetrvává do dnes. Napravo nyní stojí zastánci kapitalismu, svobodného trhu a liberalismu (u nás hlavně např. ODS), nalevo jsou zastánci socialismu, státní redistribuce a sociálních výhod (v české politice např. ČSSD a KSČM). (20)

Na obou koncích těchto stran pak stojí političtí radikalisté a extremisté. Na levé straně to jsou například komunisté a anarchisté, na té pravé pak fašisté a nacisté. Zajímavé je rčení J. Charváta, který považuje pravolevou osu stočenou do jakéhosi kruhu či podkovy, kdy jsou si nejzazší konce pravice a levice velice blízko. Vychází z poznatku, že lze nalézt určité paralely mezi komunismem (levicový extrém) a nacismem (pravicový extrém). (20) Toto rozdělení je však zjednodušené. V praxi je někdy velice těžké zařadit jednotlivé ideologie. Hlavně ve smyslu, která má být více ke středu či naopak k extrémnímu konci. To platí zejména u pravicové frakce extremismu. Celkem výstižně tento stav a rozdělení dle pravolevé osy na pravici, levice, potažmo ultrapravici a ultralevici ukazuje tabulka v přílohách (**Příloha 1**).

P. Černý ve svém díle dělí extremismus dle těchto kategorií: (8)

- Primární politické orientace:
 - pravicový extremismus
 - levicový extremismus

- Sekundární politické orientace:
 - náboženský extremismus
 - ekologický extremismus
 - nacionalistický extremismus

Dle tohoto dělení bude v převážné většině obsahem této práce primárně politická orientace, do které autor řadí i problematiku nacionalistického extremismu. Jednotlivá hnutí a organizace jsou pak zařazena do těchto směrů tak, jak je označuje Ministerstvo vnitra ve svých výročních zprávách.

Významné extremistické akce, pořádané v průběhu uplynulých 5 let, autor uvádí v přílohách (**Příloha 2**).

1.2.1 Pravicový extremismus

Hlavní charakteristikou pravicově orientovaného extremismu je, že popírá rovnost mezi lidmi. Tento fakt je i základem ideologií převážné většiny pravicových seskupení. Vyzdvihují vlastní „etnikum“, rasu nebo národ nad ostatní. Podle toho, na který aspekt se zaměřují, je pak nazýváme etnocentristy, rasisty, nacionalisty. **(10)**

Dnešní ideologie pravicových extremistů již není většinou založena na klasické fašistické teorii, z té si berou pouze některé myšlenky. Stejně tak se u nich nejedná o program nacionálního socialismu (tedy nacismu). Jejich ideologie se omezují prakticky pouze na formulování xenofobních programů v různých svých obměnách, jako například rasismus, antisemitismus, antisionismus, apod. **(30)**

V mnoha případech jsou zastánci pravicového extremismu různá skinheadská nebo alespoň původně skinheadská seskupení. Jejich kmenové myšlenky mohou být jednak původní (ne moc často) nebo převzaté z jiné ideologie a upravené dle vlastní potřeby na nynější rámeček (většina). Nejčastěji skinheadská hnutí vycházela z nacistického Německa a tamních úvah o nadřazenosti árijské rasy atd., či nacionalismu.

A. Neonacistická scéna

V posledních letech se struktura neonacistické scény v ČR v zásadě nemění, je stále tvořena regionálními autonomními skupinami. V roce 2006 však došlo k transformaci charakteru činností. Mnohem více se totiž neonacisté účastní veřejných akcí s politickým kontextem. Tato transformace se projevuje i v letech následujících, tedy v roce 2007 resp. 2008. **(33)**

Nejvýrazněji se v rámci neonacistické scény projevuje neregistrovaná organizace Národní odpor. Tento fakt je zaznamenáván již od samotného založení této organizace v 2. polovině roku 1999. Od té doby zaujímá hlavní postavení na neonacistické scéně v ČR.

Národní odpor (NO)

Jedná se o neregistrovanou organizaci, která vznikla v Praze v roce 1999 z okruhu aktivistů bývalého Blood and Honour Division Bohemia jako důsledek neúspěšného pokusu o zaregistrování sdružení Junge Nationaldemokraten (JN). Činnosti, stanovené cíle a strategie v jistých oblastech navazují právě na již zmíněný Blood & Honour Division Bohemia (B&H DB). Národní odpor se také inspiroval u německých pravicově orientovaných extremistických organizací, kde se většina nacionalistické a národně socialistické scény nazývá Nationaler Widerstand. (35)

Jak uvádí M. Došek ve své práci, ještě v roce 2002 nebylo prokazatelné, že by se Národnímu odporu podařilo vytvořit samostatné buňky v jiných obcích. Avšak v současné době tuto tezi již lze potvrdit, stačí se podívat na jejich internetové stránky. Zde uvádí, že lze nalézt lokální organizované skupiny v těchto lokalitách: Brno, Olomoucko, Karlovy Vary, Praha, Severní Čechy, Slezsko, Svitavsko, Vysočina a České Budějovice. (13, 43)

Ideologií NO je nacionalismus na evropské úrovni. Aby se vyhnuli protiprávnímu jednání, nahrazují znaky nacistické ideologie „nezávadnými“ ekvivalenty. Například německý pozdrav „Sieg Heil!“ nahrazují pokřikem „Vítězství zdar!“ apod. Ve stejném smyslu je i přeměna „Boje za bílou rasu“ na „Boj za evropskou civilizaci“. Takto převedené symboly a atributy německého nacismu jsou pak mnohem hůře trestně stíhatelné, protože je nejprve nutné prokázat spojitost s nacismem a jeho následné propagace a vše se tedy zneprůhledňuje. (49)

Bohemia Hammer Skin (BHS)

Tato organizace vycházela z nadnárodní organizace Hammer Skin, která vznikla v roce 1986 v USA. Otevřeně se hlásila k rasismu, antisemitismu, xenofobii atd. Zajímavé je, že jejich vzorem není Adolf Hitler, nýbrž Rudolf Hess. (39) V současnosti však již BHS nefunguje, když v roce 1996 díky systematické práci policie museli ukončit svou činnost. Fakticky však jejich činnost převzala organizace Blood and Honour Division Bohemia.

Mimo jiné byli známí také svým tzv. „bojem za deset slov“. Jedná se o český překlad anglického sloganu, který vystihuje jejich základní myšlenky a ideje: „My musíme chránit existenci našich lidí a budoucnost bílých dětí“. (13)

Blood and Honour Division Bohemia (BaH DB)

BaH vychází stejně jako Bohemia Hammer Skin z nadnárodní organizace, která se v tomto případě nazývá Blood and Honour (v překladu Krev a čest). Původ má ve Velké Británii, kde ji v roce 1987 založil zpěvák skupiny Screwdriver Ian Stuart Donaldson, který v roce 1993 zemřel při autonehodě. Rozdíly mezi BHS a BaH jsou velice jemné, určují je spíše tradice. (13)

Skupina Blood and Honour Division Bohemia již také není aktivní. Z jejích řad se rekrutoval Národní odpor. V roce 2006 byly na internetu opět zprovozněny internetové stránky BaH DB, avšak fungující strukturovanou organizaci s aktivní členskou základnou se nepodařilo potvrdit. Pravděpodobně se jedná pouze o jednu osobu, nebo velice malou skupinku osob. (33)

Vývojová linie by se tedy dala vystihnout zhruba takto:

Bohemia Hammer Skins – Blood & Honour Division Bohemia – Národní odpor

Národní korporativismus (NK)

Vedle Národního odporu byl v pořádání pravicově extremistických veřejných akcí aktivní také Národní korporativismus. Ten vznikl před pěti lety, kdy se jeho zakladatelé snažili posílit národní scénu, která se v té době nacházela v útlumu. Jak tvrdí samotný předseda Národního korporativismu, zároveň usilovali o nalezení střední cesty mezi typickým socialistickým směrem, charakteristickým prvky umělé rovnováhy sociálních a národních rozdílů, a soudobým kapitalismem, ve kterém společnost při svém profitování nerespektuje meze negativních externalit, které mají dopad na etiku společnosti, vývoj populace a prostředí. (60)

Národní korporativismus je na rozhraní mezi neonacistickou a nacionalistickou scénou. Samotní členové se označují za nacionalisty, NK prezentují jako nacionalistický subjekt a neonacismus veřejně odmítají. Ovšem na demonstracích uspořádaných NK

jsou ve velké míře přítomni i příznivci neonacistické scény. (33) Národní korporativismus veřejně spolupracuje s některými ultranacionalistickými subjekty, ale neoficiálně taktéž i se sympatizanty neonacistické ideologie. Tím se z NK stává spojovací článek mezi neonacismem a nacionalismem. Jak již bylo uvedeno výše, do neonacistické scény je zařazen z důvodu, že jej sem řadí i MVČR ve svých výročních zprávách.

V roce 2008 tato neregistrovaná organizace oficiálně ukončila svou činnost. Prohlášení je uveřejněno na stránkách Národního odporu. Dle názoru předních členů je v České republice potřeba pouze dvou organizací. Jedné oficiální politické strany a jednoho neoficiálního, radikálního seskupení, jehož cílem bude oslovovat hlavně mladší generace a vychovávat je skrz politický aktivismus k trvalému zastávání našich hodnot. (54)

Oficiální stranou je dle nich Dělnická strana, která se dostala do popředí a neustále sílí. Neoficiálním uskupením jsou pak Autonomní nacionalisté, kteří jsou, dle hlavních členů NK, svým stylem přesně tím, co může přilákat mladé lidi do řad nacionalistů. Proto Národní korporativismus ukončil svou činnost, přičemž jeho pobočky budou nadále pokračovat ve své práci pod hlavičkou Autonomních nacionalistů. (54)

Mladí národní demokraté (MND)

Mladí národní demokraté byla zpočátku pouze krycí organizace, pod jejímž jménem byl v roce 2007 organizován pochod pravicových extremistů pražským židovským městem, jenž měl být mimo jiné i odvetnou akcí za neuskutečněný prvomájový pochod. Později však pořadatelé pochodu nechali tuto organizaci zaregistrovat jako občanské sdružení. (34)

Další neonacistické organizace zaznamenané v ČR v dřívějších letech (nyní již nejsou aktivní, nebo jen minimálně). Jedná se většinou o regionální uskupení: (35, 20)

Hnutí národního sjednocení (Brno)

Založeno s úmyslem sjednotit všechny občany, kteří jsou pohoršeni „zuboženým stavem naší země“ a ty, kteří pochopili nutnost procitnout a chopit se meče. Snaží se vést lidi ke cti, hrdosti a obrodě českého národa. (5)

Národní aliance (Rakovnicko, léta trvání 1998-2000)

Obrana národa (okres Mladá Boleslav)

White Arian Resistance (W.A.R., internacionální hnutí, příznivci v Brně)

Bedford (většina příznivců přešla do Vlastenecké ligy, název podle zakladatele amerického Ku-Klux-Klanu). (39)

Česká obec fašistická

Sudetoněmecká vlastenecká fronta

Národně sociální blok (převzal iniciativu po Národní alianci, pak označení Pravá alternativa). (20)

Vlastenecká republikánská strana

a další

B. Krajně nacionalistické skupiny

Vymezení a definici nacionalismu je věnována pozornost již předchozí části této práce. Avšak není zde ještě popsáno, jak lze nacionalismus dělit a jaká existují odvětví. J. Charvát ve své práci uvádí šest odvětví nacionalismu: (20)

Liberální nacionalismus

Jedná se o nejstarší typ nacionalismu. Národy pro ně tvoří přirozené a svrchované entity a každý národ má právo na svou svobodu a sebeurčení. Proto jsou liberální nacionalisté proti národnostní nadvládě.

Konzervativní nacionalismus

Národy jsou pro ně přirozeně vzniklé skupiny lidí. Ty se identifikují na základě kultury, společenských hodnot a historie. Snaží se udržet vlastní národ, a proto jsou opatrní až negativní k imigraci.

Expanzivní nacionalismus

Často spojován se šovinismem. Zde se jedná o víru v jedinečnost každého národa, přičemž dochází k rozlišování a umisťování národů na pomyslný žebříček. Některý národ je pak nadřazený nad druhý, případně nad všechny ostatní národy.

Protikoloniální nacionalismus

Vznikl v kolonizovaných územích. Snaha domorodého národa o zachování vlastní identity.

Kulturní nacionalismus

Národ v první řadě vnímá jako civilizaci. Stát v tomto případě nehraje roli.

Etnický nacionalismus

Pojetím národa je velice podobný kulturnímu nacionalismu, ale hlavní měřítko dělení zde představuje etnicita. (20)

Organizace a skupiny nacionalistické scény:

Vlastenecká fronta (VF)

Založena byla v roce 1993 v Brně. Téhož roku byla zaregistrována Ministerstvem vnitra ČR jako občanské sdružení. Dále se však její příznivci snažili o existenci ve formě politické strany. (51)

Po dobu dalších několika let prožívala Vlastenecká fronta pravidelně období útlumu, kdy přežívala jen na pokraji zániku a období zvýšeného zájmu. V roce 1996 se od ní odštěpila její moravská frakce, která nesla název Národní hnutí svazků, jenž byl následně přejmenován na Hnutí národního sjednocení.

Jak uvádí J. Charvát, Vlastenecká fronta ve svých počátcích silně sympatizovala s neofašismem, od kterého se ale v následných letech odklonila a začala zastávat spíše konzervativní nacionalismus. Začala ovšem spolupracovat s neonacistickými skupinami, jako např. Národní odpor a Národní aliance. Aktivity společné s těmito skupinami však vedly k prohloubení neshod uvnitř samotné Vlastenecké fronty, část jejích příznivců se odloučila a založila vlastní organizaci VLAST. CZ. Toto odloučení opět vedlo k útlumu činnosti Vlastenecké fronty. Od roku však VF zažívá další vzestup

a organizuje řadu veřejných vystoupení, na jejichž organizaci spolupracovala s Národním korporativismem. (20)

Ministerstvo vnitra ČR uvádí ve svých doposud posledních Informacích o problematice extremismu na území České republiky z roku 2007 Vlasteneckou frontu jako jediné funkční nacionalistické občanské sdružení, které dlouhodobě působí jako podpůrná politická a osvětová organizace. (34)

Národní sjednocení (NSJ)

Národní sjednocení vzniklo začátkem roku 2002. Svým názvem, a nejen jím, připomíná prvorepublikový komplex stran. Do této organizace přešli i někteří bývalí členové Vlastenecké fronty. (13)

V roce 2007 se Národní sjednocení spolupracovalo na organizování několika akcí spolu s Vlasteneckou frontou. Například demonstrace 1. května a 1. září v Praze. (34)

Národní strana (NS)

Jak již ze samotného názvu vyplývá, jedná se o plnohodnotnou politickou stranu, která usiluje u své preference ve volbách. Na svých oficiálních stránkách jsou zveřejněny stanovky této strany, program pro rok 2008, struktura a další. Ve svém programu chtějí především hájit českou národní identitu, státní svrchovanost právní i faktickou a české národní zájmy. Chtějí usilovat o obnovení a podporu tradičních konservativních národních hodnot, přičemž budou rázně postupovat proti všem, kteří narušují právní řád a pořádek v ČR. (47)

Začátkem roku 2005 se projevovaly snahy ultranacionalistické scény o sjednocení a následnou společnou kandidaturu do parlamentních voleb v roce 2006. Došlo k jednání pěti politických stran a hnutí, mezi které patřila právě i Národní strana (dále také Národní sjednocení, Dělnická strana, Republikáni Miroslava Sládka a České hnutí za národní jednotu). Tato koalice vystupovala nejprve pod názvem Národní pětka, později byla přejmenována na Národní síly. Postupem času se uvnitř koalice vyskytly rozpory a Dělnická strana a Národní sjednocení koalici opustily. Následně pak začaly

spolupracovat s politickým hnutím Sdružení důchodců České republiky, které se následně přejmenovalo na Právo a spravedlnost a do voleb tak vstupovaly dva nacionalistické subjekty. (32)

Národní garda (NG)

Byla zřízena Národní stranou 28. října 2007. Presentována je jako polovojenská organizace. Ke konci roku 2007 však byla pouhým virtuálním projektem a tudíž nepředstavovala žádné bezpečnostní riziko. (34)

Na svých stránkách se „národní gardisté“ prezentují jako obyčejní občané, kteří lpí na klasických povinnostech občana České republiky, jako například pomoc druhému, neodmítnutí příslušníka mého národa v nouzi, nasazení vlastního bezpečí, majetku, síly i života ku pomoci lidem mé země i mé zemi. Tato občanská práva a povinnosti vnímá jako něco, co nemůže porušit, na jejich náplň se připravuje, cvičí a svou připravenost následně veřejně deklaruje. (27)

Další organizace, politická hnutí a skupiny, které již zanikly, nebo v roce 2007 nevykazovaly žádnou aktivitu na poli extremismu, nebo jen nepatrnou:

Dělnická strana (DS)

Sama o sobě uvádí, že je druhou nejsilnější mimoparlamentní stranou, což vyplývá i z výsledků voleb v roce 2008. Vydávají Dělnické listy, které byly založeny již v roce 1872. (11)

Národní front Castistů

Pojem Castisté pochází z latinského rčení: „castis omnia casta“, což v překladu znamená „čistému vše čisté“. V roce 2001 Castisté ukončili svou činnost.

Sdružení pro republiku – Republikánská strana Československa (SPR-RSČ)

Vlastenecká republikánská strana

Vlastenecká liga

1.2.2 Levicový extremismus

A. Anarchoautonomní hnutí

Za anarchoautonomní scénu je považováno spojení klasických anarchistů s tzv. autonomním hnutím. To není nikterak dogmaticky či ideologicky orientované a je zdánlivě apolitickým hnutím. Další charakteristikou autonomního hnutí je, že zastává nonkonformní postoje vůči společnosti, tedy neshodující se s jejími cíli a normami. (1) Toto propojení anarchistů a autonomů je důsledkem odklonu od klasických anarchistických myšlenek v západní Evropě během 80. let 20. století. (22)

V roce 2007 je zaznamenáván nástup nové generace aktivistů. Ti ovšem nezastávají anarchistickou ideologii, avšak mnohem více je zajímá boj proti pravicovým extremistům. (34)

Československá anarchistická federace (ČSAF)

Pochází z neregistrované organizace (kterou je dodnes), která nesla název Česká anarchistická federace (ČAF). Připojením slovenské pobočky v roce 1997 došlo k přejmenování do dnešní podoby. ČSAF funguje na principu dobrovolnosti, to znamená, že členem se může stát každý a to dobrovolně z vlastního rozhodnutí. Jelikož neexistuje centrální orgán, za organizaci rozhoduje její členská základna. (10)

Dle J. Chmelíka se ČSAF profiluje postupně převážně k anarchokomunismu. Výrazně spolupracují s partnery ze SRN, Polska a Ruské federace. Samozřejmostí je i spolupráce s aktivisty ze Slovenska. Dále J. Chmelík uvádí, že ČSAF je členem Internacionály anarchistických federací IAF/IFA a úzce taktéž spolupracuje s mezinárodní radikální anarchistickou organizací Peoples Global Action (PGA). (22)

Cílem ČSAF je vybudování svobodné a bezstátní socialistické společnosti. Mimo různé kulturní akce a demonstrace mezi její aktivity patří také pomoc ostatním radikálně levicovým neautoritářským aktivistům, kteří jsou pronásledováni státní mocí. (10)

Federace anarchistických skupin (FAS)

Federace anarchistických skupin byla založena na základě potřeb anarchistického hnutí koordinovaně prosazovat své zájmy, posilovat solidaritu a vzájemnou pomoc a posunout své snahy na vyšší úroveň. Jako konečný cíl uvádějí stav, kdy je odstraněna společenská hierarchie (zejména státu a kapitalismu) a tato hierarchie je nahrazena beztřídní federativní anarchokomunistickou společností. Proti kapitalismu a státu bojují proto, že jsou založeny na třídním rozdělení společnosti.

Bojují proti nerovnostem ve společnosti (např. genderovým, kulturním...), proti sociálnímu útlaku, útlaku žen a například i proti ničení životního prostředí. Nepovažují se za politickou organizaci, nýbrž za sociální, která se nesnaží získat moc a nadvládu nad ostatními, ale naopak nastolit rovnost mezi lidmi.

Předpokládají, že úspěchu nedosáhnou osamoceně a proto se celosvětově spojují v jednotnou tradiční Mezinárodní asociaci pracujících, která spojuje anarchistické a anarchosyndikalistické skupiny a federace z celého světa již od roku 1922. (57)

V roce 2005 začínají prohlubovat spolupráci s ČSAF (z ideologických důvodů dříve příliš nespolupracovali). V tomto roce je sjednocuje boj proti ideologickým odpůrcům z pravicově extremistického spektra. Ten je společný aktivistům různých proudů anarchoautonomního hnutí. (32)

Rok 2006 je charakteristický celkovým útlumem anarchoautonomního hnutí, přičemž FAS je mírně aktivnější jen díky své skupině Antifašistická akce, která je zaměřena na militantní antifašismus. (33) V listopadu roku 2007 Federace anarchistických skupin ukončila svou činnost a nadále funguje pouze její skupina AFA. (34)

Antifašistická akce (AFA)

Jak je již popsáno výše, AFA je odnoží Federace anarchistických skupin a od konce roku 2007 přebírá její iniciativu. V podstatě se jedná o sdružení regionálních skupin, které bojují ideologicky i fyzicky proti fašismu, nacionalismu, ultrapravicí, rasismu a dalším útlakům společenských, etnických a sexuálních menšin, které se snaží o své zrovnoprávnění v majoritní společnosti. (3)

Založena byla v roce 1996. Jako vzor sloužily zahraniční AFA organizace, na které je zároveň napojena. Reakcí na založení Antify byl vznik neofašistická a neonacistická Anti-Antify. Její cíl je, dá se říci, totožný s Antifou, avšak opačně zaměřený. To znamená, že bojuje proti anarchistům, militantním autonomům, radikálním ekologům a dalším.

Náplň činnosti Antify v zásadě vystihují tři slova, a to „monitorování, infiltrace, konfrontace“. Prakticky pak existuje seznam zastánců nepřátelských skupin a tito jsou následně napadáni. Jednak se objevují fyzické útoky, ale to je jen jedna z možností a ne tak častá. Spíše používají formu veřejného zostuzení. Osobě ze seznamu nastříkají na jeho obydlí nápisy s upozorněním, že zde bydlí fašista apod. (4)

Dle tvrzení samotných antifašistů není členství v jejich sdružení podmíněno obdržením nějaké členské legitimace. Naopak jde o volné sdružení lidí, kteří nesouhlasí s fašismem a chtějí proti němu něco udělat. (4)

Anarchistický černý kříž

AČK vznikl před ruskou revolucí v roce 1917. Nejprve byl založen Červený anarchistický kříž, který pomáhal politickým vězňům. Později si však pozměnili jméno na Černý anarchistický kříž (černá je původní barva anarchismu), aby nedošlo k zaměňování s humanitárním Červeným křížem. Následně se AČK rozšířil i do dalších států světa.

V České republice je AČK přidružen k Československé anarchistické federaci. AČK – FAS je orgánem, který volí Federace anarchistických skupin (FAS) a členská sekce Mezinárodní asociace pracujících. Vznikl jako reakce československého anarchistického hnutí na stále rostoucí represe proti jeho aktivistům. (56)

AČK zajišťuje právní pomoc stíhaným nebo vězněným aktivistům, sympatizantům anarchistického hnutí. Sami se označují za fond či kolektiv vytvořený k podpoře politických vězňů, především anarchistů, antifašistů, radikálních ekologů, ochránců zvířat a dalších stíhaných za jejich přesvědčení nebo politickou činnost. (2)

Hlavními činnostmi AČK je přispívat na právní pomoc stíhaného, posílání potravinových balíčků odsouzeným do vězení, v případě materiální nouze jejich

blízkým, vytváření anarchistických odborových svazů, které by doopravdy hájily zájmy pracujících, dále informují další anarchistické organizace (i zahraniční) o jednotlivých kauzách, zasílají odsouzeným do vězení dopisy za účelem informování o okolním světě a morální podpory a v neposlední řadě pořádají protestní akce na podporu vězňených aktivistů.

Finanční prostředky na tyto jejich činnosti získávají pořádáním benefičních koncertů a jiných kulturních akcí, dále také z příspěvků dobrovolníků a mimo jiné i ze zahraničních organizací spolupracujících s AČK. (56)

B. Marxisticko-leninské skupiny a trockistické skupiny

Tyto skupiny nejsou tak radikální, proto jim zde není věnována taková pozornost. Spíše poslouží k ucelení obrazu o rozdělení extremismu, potažmo toho levicového extremismu. Činnost těchto skupin se velmi liší, některé byly v roce 2007 aktivní a využívaly aktuální společenská témata, jiné setrvaly v útlumu. Vzhledem k tomu, že členská základna těchto skupin není tak velká (zejména trockistických), často se spojují s většími a vlivnějšími organizacemi. (34)

Komunistický svaz mládeže (KSM)

Založen byl v roce 1990. Členskou základnu tvoří komunističtí sympatizanti ve věku od 15 do 35 let. Svaz je členem Světové federace demokratické mládeže (WFDY). (55) V roce 2008 rozpuštěn Ministerstvem vnitra a 19. března 2008 rozpuštění potvrzeno pražským městským správním soudem. (34)

Skupina revoluční mládeže REVO (REVO)

REVO je neregistrovaná trockistická skupina. Trockisté se hlásí k odkazu Lva Davidoviče Trockého (Bronštejna), a k víře ve vítězství světové revoluce. (46)

C. Levicoví skinheads

Skinheads against racial prejudice (SHARP)

Sharpskins vznikli v roce 1986. Dnes jsou považováni za skinheady, kteří se nejvíce podobají jejich původní formě z Velké Británie. Sami hlásají návrat k těmto kořenům. Členská základna se neustále zvyšuje a to nejen v ČR, ale v celém světě a dnes představují jednu z nejsilnějších frakcí. (10) Distancují se od neonacistických a fašistických skinheadů. Považují je za hanbu hnutí a nabádají je, aby „dali ruce pryč“ od skinheads.

Tvrdí o sobě, že jsou apolitickým seskupením. Avšak novodobý trend začleňování klasických ultralevicových extremistů do tohoto hnutí (hlavně anarchistů), a tím pádem i vnášení levicové ideologických myšlenek, tento fakt postupně popírá a ze SHARPU se také postupně stává zpolitizované hnutí.

Od klasických skinheadů se liší i vizáží. Nemají holou hlavu, naopak někteří nosí dlouhé vlasy, podobně jako hippies. S těmito se však příliš v lásce nemají. Neonacistickou frakcí jsou kritizováni, že ačkoliv cílem SHARPů má být návrat k původním skinheads, nemají stejné záliby a ztrácí i původní předmět boje. Například nechodí na fotbal, tolerují drogy, nejsou patriotští, nestaví se za zájmy dělnické třídy atd. (45)

J. Chmelík ve své knize tvrdí, že jsou SHARP ve své podstatě považováni za bezproblémovou odnož skinheads. (22) Toto tvrzení doplňuje Š. Danics, který tvrdí, že použití násilí proti ultrapravicovým skinům, sahají Sharpisté například až při obraně přistěhovaleckých ubytoven a při jiných rasových útocích. (10)

Tato skupina vydává kvalitní hudební časopis, fanzin, s názvem Bulldog, který je známý i ve světě. Příznivci hnutí SAHRP poslouchají hudební styl SKA.

RED SKINS

Stejně jako neonacisté v pravicovém spektru extremismu jsou Redskins považováni za nejradikálnější a nejmilitantnější odnož hnutí skinheads v levicově orientovaném spektru extremismu. Bojují proti ultrapravicovým skinheads a členům neonacistických organizací. (22)

Redskins jsou extrémně levicově orientovaní. Z původního hnutí si přenesli kult síly, který spojili s revolučním antifašismem a s myšlenkami klasických anarchistů. (10)
Proto logicky spolupracují i s anarchistickou ANTIFOU. (21)

Mohlo by se zdát, že Redskini a Sharpisté budou vzájemnými sympatizanty, opak je pravdou. Tato hnutí se příliš nerespektují a hlásají navzájem veřejnou distanci.

D. Militantní ekologové

Jedná se o jedny z nejnebezpečnějších skupin vůbec. Jak je popsáno v předchozí kapitole a formách extremismu, zde je klasický případ, kdy se skupiny schovává za velice ušlechtilé cíle, avšak forma, kterou se jich snaží dosáhnout je protiprávní. Jejich akce, kromě demonstrací a jiných protestních akcí, kterými chtějí oslovit co největší počet lidí, jsou skryté a zaměřené proti jednotlivcům. Jsou to záškodnické akce, při kterých napadají hospodáře, zemědělce a jiné chovatele a pěstitele.

The Animal Liberation Front (ALF)

Jedna z hlavních a nejznámějších skupin militantních ekologů. Využívá výše popsané aktivity, které jsou jen jakousi nejmírnější formou. Jinými druhy útoků jsou např. žhářské útoky nebo kontaminace výrobků. Často zde zaznamenáváme i násilí, které známé spíše používáním islámskými teroristy, a to bombovým útokům. Cílem bombových útoků jsou hlavně laboratoře, kde se používají zvířata k pokusným účelům. Používání bomb je však výsada převážně zahraniční frakce ALF. U nás se vyskytují záškodnické útoky s cílem co nejvíce poškodit tyto laboratoře. (24)

Filosofie ochránců zvířat je značně extrémní a může znít zhruba následujícím způsobem: Rozdělení na živočišné druhy se rovná rasismu a otroctví. Všechna zvířata jsou obdarována citem a mají stejná práva jako člověk. Nadřazování člověka nad jakýkoli druh a využívání zvířat považují za nemorální.

1.3 Rozbor trestné činnosti páchané extremisty

Jak uvádí P. Černý ve své knize, největší nebezpečí extremismu tkví v páchání trestné činnosti. Mimo prosazování svých názorů, myšlenek a idejí formou demonstrací a veřejných projevů, dále také k přesvědčení používají útoky na své „nepřátele“. Těmi bohužel nemusí být jen člen znepráteného tábora, či demokraticky systém jako celek, ale může to být i obyčejný občan, který se odlišuje pro extremisty nepřijatelnou odchylkou. Například může jít o barvu pleti, sociální postavení, sexuální orientaci atd. **(8)**

Ministerstvo vnitra definuje kriminalitu extremistů ve své výroční zprávě o extremismu z roku 2002, jako trestné činy, u nichž je důvod domnívat se, že byly extremistickými postoji motivovány nebo ovlivněny. Jinak lze také užívat pojmu kriminalita motivovaná rasovou, národnostní nebo jinou sociální nenávisť. **(35)**

J. Chmelík dělí extremismus z pohledu kriminalistického do dvou základních hledisek: **(22)**

1. Podle objektů napadení na extremismus:
 - a) Útočící na ústavnost a státní zřízení /zejména se jedná o terorismus),
 - b) Hrubě narušující občanské soužití,
 - c) Útočící na život a zdraví občanů
 - d) Rasově motivovaný
2. Podle formy páchání na extremismus:
 - a) Verbální
 - b) Násilný (brachiální)
 - c) Grafický

Rasově motivovanou trestnou činnost lze definovat jako společensky nebezpečné trestní jednání, kterým pachatel verbálně, graficky nebo brachiálně útočí na rasově, národnostní, vyznáním či politickým přesvědčením odlišné osoby, nebo potlačuje jejich zaručená práva a svobody z důvodu jejich rasové, etnické, národnostní nebo náboženské odlišnosti. **(22)**

P. Černý k tomu dodává, že méně závažná jednání, která vykazují nepatrnou míru nebezpečnosti nebo u mladistvých malou míru nebezpečnosti pro společnost, lze posuzovat jako přestupky proti veřejnému pořádku. (8)

J. Chmelík pod verbálním útokem chápe takový útok, který je bez přímého kontaktu s napadenou osobou, a který zahrnuje slovní napadání, pronásledování doprovázené nadávkami a výhrůžkami apod. Další charakteristikou verbálního útoku je skupinové páchání, či páchání v davu. Nejčastější takovou aktivitou je pronášení fašistických pozdravů SIEG HEIL. Často jsou verbální útoky doprovázené ničením majetku a různých objektů.

Brachiální útoky jsou charakteristické narůstající brutalitou, projevující se jednak vůči tělesné integritě občana a jednak vůči majetku. Společným rysem těchto útoků je agrese, která vyjadřuje negativní postoj k oběti násilí (slouží k vyjádření nenávisti vůči rasově, etnicky, národnostně odlišným nebo nábožensky smýšlejícím občanům). Jedná se tedy o fyzické a psychické násilí až teror.

Grafická forma rasově motivovaných útoků je typická vydáváním různých časopisů, které jsou označovány jako ziny či fanziny, vylepováním plakátů, tvorbou symbolik a grafických či jiných zástupných znaků. (22)

P. Černý se nad tím ve své publikaci zamýšlí a dodává, že vydávání tiskovin může být rovněž považováno za verbální formu útoků. Jako grafickou formu vidí právě pouze obrazovou symboliku, jako například runové znaky, vlajky, obrazy nacistických pohlavárů apod. (8)

Výše popsané formy extremistické kriminality se v čisté formě vyskytují jen zřídka. Mnohem častější je jejich vzájemné prolínání. Jako nejčastěji páchaný trestný čin uvádí P. Černý podporu a propagaci hnutí směřující k potlačení práv a svobod člověka. Poukazuje zde na rozpor chápání pravicového a levicového extremismu u nás. V případě „pravice“ panuje všeobecná shoda o protiprávnosti a následného pronásledování propagace fašismu a nacismu. Naopak u levicového extremismu panuje všeobecné přesvědčení, že se jedná o dobrý úmysl, ale ve špatném provedení (např. komunismus a anarchismus). Při podrobnějším zkoumání však zjistíme, že oba tyto

tábory (pravice i levice) a jejich ideologie jsou protidemokraticky zaměřené, a proto vždy musí vést k potlačení svobod některých skupin obyvatel. (8)

J. Chmelík dále rasově motivovanou trestnou činnost dělí do tří základních skupin:

1. Útoky proti Romům nebo jejich majetku (jedná se o nejčastější objekt napadení).
2. Antisemitsky zaměřené útoky.
3. Útoky proti cizincům s odlišnou barvou pleti, s odlišným náboženstvím nebo národností nebo proti jejich majetku.

Jiné rozdělení poukazuje na příslušnost pachatelů k určité skupině obyvatel. Takové útoky můžeme dle J. Chmelíka rozdělit:

1. Útoky skinheadů proti Čechům.
2. Útoky Romů proti skinheadům prezentované jako akt sebeobraný.
3. Útoky Čechů, kteří nejsou příznivci nebo příslušníci hnutí skinheads, proti Romům.
4. Útoky Romů proti Čechům (tedy neskinheadům)
5. Útoky Čechů proti skinheadům pro jejich příslušnost k hnutí skinheads.
6. Útoky skinheadů proti ostatním obyvatelům pro jejich rozdílnou barvu pleti, jiné vyznání, nebo proto, že jsou bez vyznání, nebo pro jejich politické přesvědčení. (22)

1.4 Objasňování rasově motivovaného extremismu

U rasově motivované trestné činnosti je ještě mnohem problematičtější její dokazování, respektive zvláštnost je v její potřebě objasnění následujících předmětů:

- způsobu vedení útoku a jeho intenzitě
- způsobu vniknutí do objektu
- obsahu verbálních, grafických a jiných projevů

- ideologie, činnosti, projevů, způsobů propagace a podpory rasově orientovaného hnutí, objasnění jeho charakteru a zaměření
- projevů sympatií s hnutím, formě pomoci hnutí
- okolnosti důležitých pro posouzení zavinění **(23)**

Dokazování objektivní stránky se zde musí vztahovat ke konkrétním znakům skutkové podstaty. U většiny rasově motivované trestné činnosti je základním znakem skutkové podstaty násilí ve všech jeho formách. Zde je tedy pak nutné vždy prokázat jeho formu, zda bylo vedeno proti tělesné integritě osoby, skupiny osob nebo proti věci. Pohnutí neboli motiv, je u rasově motivovaných trestných činů povýšen na základní znak skutkové podstaty. Rozhodujícím důkazovým materiálem je zde výpověď poškozeného a jeho blízkých, známých či příbuzných. **(22)**

Další důležité informace lze získat při prohlídce těla poškozeného, při ohledání místa činu, výslechu svědků a domovní prohlídce. **(23)**

U této trestné činnosti musí být kladen velký důraz i na subjektivní stránku trestného činu. Hlavně z toho důvodu, že značná část pachatelů jsou osoby mladistvé a blízké věku mladistvého. V některých případech se jedná i o osoby nezletilé. Další důvod, proč je třeba věnovat pozornost subjektivní stránce je ten, že bývá trestná činnost páchána skupinou pachatelů. Jelikož však trestní právo hmotné nezná kolektivní odpovědnost, je prokazováno zavinění a jeho podíl na jednání a následku vždy konkrétní osobě. **(22)**

K přesnému pochopení předchozího odstavce zde autor přikládá upřesňující vysvětlení. Každý trestný čin má typové znaky tvořící tzv. skutkovou podstatu trestného činu. Jsou jimi objekt, objektivní stránka, subjekt a subjektivní stránka. Subjektem se zde rozumí osoba pachatele. Trestného činu se dle zákona č. 140/1961 Sb., může dopustit pouze fyzická osoba, která je trestně odpovědná. Musí jít o osobu starší patnácti let, která je v době činu přičetná. V případě mladistvého musí jít o osobu patřičně rozumově a mravně vyspělou. **(41)**

Objektem trestného činu se rozumí zájmy chráněné trestním zákonem, objektivní stránka zahrnuje jednání, následek a příčinný vztah mezi jednáním a následkem a subjektivní stránka udává míru zavinění, výjimečně pohnutku. (52)

1.5 Legislativní rámeček

V této kapitole autor cituje jednotlivé paragrafy Zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona a Zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, kterými jsou postihována protiprávní jednání s extremistickým podtextem.

Trestné činy jsou zde řazeny vzestupně podle čísel paragrafů, tím pádem tedy i podle pořadí, jak jsou popsány v zákoně číslo 140/1961 Sb., trestní zákon.

1.5.1 Trestný čin násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci

§ 196

(1) *Kdo skupině obyvatelů vyhrožuje usmrcením, ublížením na zdraví nebo způsobením škody velkého rozsahu, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.*

(2) *Kdo užije násilí proti skupině obyvatelů nebo jednotlivci nebo jim vyhrožuje usmrcením, ublížením na zdraví nebo způsobením škody velkého rozsahu pro jejich **politické přesvědčení, národnost, příslušnost k etnické skupině, rasu, vyznání nebo proto, že jsou bez vyznání**, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.*

(3) *Stejně jako v odstavci 2 bude potrestán, kdo se spolčí nebo srotí k spáchání takového činu. (58)*

1.5.2 Trestný čin hanobení národa, etnické skupiny, rasy a přesvědčení

§ 198

(1) *Kdo veřejně hanobí*

a) *některý národ, jeho jazyk, některou etnickou skupinu nebo rasu, nebo*

b) skupinu obyvatel republiky pro jejich politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že jsou bez vyznání,
bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

(2) Odnětím svobody až na tři léta bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nejméně se dvěma osobami. (58)

1.5.3 Trestný čin podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod

§ 198a

(1) Kdo veřejně podněcuje k nenávisti k některému národu, etnické skupině, rase, náboženství, třídě, nebo jiné skupině osob nebo k omezování práv a svobod jejich příslušníků, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

(2) Stejně bude potrestán, kdo se spolčí nebo srotí k spáchání činu uvedeného v odstavci 1.

(3) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem, nebo

b) účastní-li se aktivně činnosti skupin, organizací nebo sdružení, které hlásají diskriminaci, násilí nebo rasovou, etnickou nebo náboženskou nenávist. (58)

1.5.4 Trestný čin ublížení na zdraví (ublížení na zdraví – těžká újma)

§ 221

(1) Kdo jinému úmyslně ublíží na zdraví, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 na svědkovi, znalci nebo tlumočnickovi pro výkon jejich povinnosti,

- b) *spáchá-li takový čin na jiném pro jeho rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je bez vyznání, nebo*
- c) *způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví.*

§ 222

(1) Kdo jinému úmyslně způsobí těžkou újmu na zdraví, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta až osm let.

(2) Odnětím svobody na tři léta až deset let bude pachatel potrestán,

- a) *spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 na svědkovi, znalci nebo tlumočnickovi pro výkon jejich povinnosti, nebo*
- b) *spáchá-li takový čin na jiném pro jeho politické přesvědčení, národnost, příslušnost k etnické skupině, rasu, vyznání nebo proto, že je bez vyznání.*

(58)

1.5.5 Genocidium

§259

(1) Kdo v úmyslu zničit úplně nebo částečně některou národní, etnickou, rasovou nebo náboženskou skupinu

a) uvede příslušníky takové skupiny do takových životních podmínek, které mají přivodit jejich úplné nebo částečné fyzické zničení,

b) provede opatření směřující k tomu, aby se v takové skupině bránilo rození dětí,

c) násilně převádí děti z jedné takové skupiny do druhé, nebo

d) způsobí příslušníkovi takové skupiny těžkou újmu na zdraví nebo smrt,

bude potrestán odnětím svobody na dvanáct až patnáct let nebo výjimečným trestem.

(2) Stejně bude potrestán, kdo se na činu uvedeném v odstavci 1 účastní. (58)

Genocidium bylo Valným shromážděním OSN prohlášeno rezolucí č. 96/1 ze dne 11. prosince 1946 za zločin podle mezinárodního práva přičítící se duchu a cílům OSN a zavržený civilizovaným světem. Tato rezoluce vedla k přijetí Úmluvy o zabránění a trestání zločinu genocidia dne 8. prosince 1948. (42)

1.5.6 Trestný čin podpory a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka

§ 260

(1) Kdo podporuje nebo propaguje hnutí. Které prokazatelně směřuje k potlačení práv a svobod člověka nebo hlásá národnostní, rasovou, náboženskou či třídní zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

(2) Odnětím svobody na tři léta až osm let bude pachatel potrestán,

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 tiskem, filmem, rozhlasem, televizí nebo jiným podobně účinným způsobem,*
- b) spáchá-li takový čin jako člen organizované skupiny, nebo*
- c) spáchá-li takový čin za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu.*

§ 261

Kdo veřejně projevuje sympatie k hnutí uvedenému v § 260, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta. (58)

Skutková podstata tohoto trestného činu podle § 261 trestního zákona spočívá ve veřejném projevování sympatií k fašismu či podobnému hnutí a pro posouzení věci není podstatné, zda jeho jednání je způsobilé ovlivnit jiné osoby. (16)

Aby došlo k naplnění trestní odpovědnosti, se nepožaduje, aby sám pachatel znal přesný význam nášivek, postačí pouze jeho vědomí o tom, že jde o symboly spojené s hnutím směřujícím k potlačení práv a svobod občanů a jeho kladný vnitřní vztah k těmto hnutím. (16)

§ 261a

Kdo veřejně popírá, zpochybňuje, schvaluje nebo se snaží ospravedlnit nacistické nebo komunistické genocidium nebo jiné zločiny nacistů nebo komunistů proti lidskosti, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta. (58)

1.5.7 Další trestné činy

Trestný čin vraždy – zvláště je s extremistickým jednáním spojen odstavec 2, písmene g).

Trestný čin vydírání – opět je v této problematice důležitý především 2. odstavec a písmene f).

Trestný čin poškozování cizí věci – v odstavci 2 písmene b) je popsáno protiprávní jednání, které může být spojeno s extremismem.

1.5.8 Přestupky

Protiprávní jednání s menší mírou společenské nebezpečnosti nežli trestné činy jsou přestupky. Popsány jsou v zákoně č. 200/1990 Sb., o přestupcích. Opět je uveden pouze ten, který se pojí s extremismem a jeho nezákonným projevem.

Přestupky proti občanskému soužití (§ 49)

(1) Přestupku se dopustí ten, kdo...

- d) omezuje nebo znemožňuje příslušníku národnostní menšiny výkon práv příslušníků národnostních menšin,*
- e) působí jinému újmu pro jeho příslušnost k národnostní menšině nebo pro jeho etnický původ, pro jeho rasu, barvu pleti, pohlaví, sexuální orientaci, jazyk, víru nebo náboženství, pro jeho politické nebo jiné smýšlení, členství nebo činnost v politických stranách nebo politických hnutích, odborových organizacích nebo jiných sdruženích, pro jeho sociální původ, majetek, rod, zdravotní stav anebo pro jeho stav manželský nebo rodinný. (59)*

1.6 Proti-extremistická politika a prevence extremismu

Proti-extremistická politika v ČR vychází z řady opatření, zaměřených jednak do represivní oblasti a jednak do preventivních programů. Dále zahrnuje opatření zabezpečující trvalý monitoring české a zahraniční extremistické scény a kriminálních projevů tohoto závažného společenského fenoménu. Upravena je v řadě usnesení vlády a interními akty řízení, včetně metodických pokynů. Založena je na poznatcích získaných z několikaleté systematické práce Ministerstva vnitra, Policie ČR a dalších resortů a orgánů státní správy, stejně jako zpravodajských služeb.

Proti-extremistická politika musí být flexibilní, aby mohla včas a v předstihu reagovat na nové aspekty a formy projevů extremismu, jehož protagonisté využívají stále sofistikovanějších a zastřenějších metod k prosazování svých idejí. Z toho vyplývá, že prioritou Ministerstva vnitra je zejména důsledné odhalování a postih všech projevů extremismu, stejně tak i snahy o potlačení jeho viditelných i latentních forem.

Jako věcný gestor problematiky extremismu funguje v rámci Ministerstva vnitra odbor bezpečnostní politiky. Jeho stěžejními úkoly jsou identifikovat oblasti, do kterých je třeba zaměřit zvýšenou pozornost, iniciovat vnitroresortní opatření, strategii a postupy v boji s extremismem, střednědobé a dlouhodobé cíle resortu vnitra. (7)

K lepšímu fungování Policie ČR jsou uzavírány smlouvy o policejní spolupráci z různých států. Tyto smlouvy ve výčtu oblastí spolupráce obsahují, mimo jiné, výslovně uvádí boj proti extremismu, rasové nesnášenlivosti a xenofobii. Výsledkem této činnosti bylo přijetí Smlouvy mezi Českou republikou a Polskou republikou o spolupráci v boji proti trestné činnosti, při ochraně veřejného pořádku a o spolupráci v příhraničních oblastech, podepsané ve Varšavě 21. června 2006. (34)

Preventivní programy proti extremismu se dají rozdělit do dvou skupin, a to programy na místní (lokální) úrovni a na programy celorepublikové. Místní preventivní programy musí být v souladu se Strategií prevence kriminality na léta 2008 až 2011, která byla přijata 15. října 2007.

V roce 2007 byl dále realizován „Program prevence kriminality na místní úrovni – Partnerství“. Tento program umožňuje na místní úrovni rychle reagovat na aktuální negativní vývoj trestné činnosti a dalších sociálně patologických jevů. (48) Jedná se o jednu z nerepresivních metod, kterou je možné systémovým způsobem přistupovat jednak ke zlepšení interetnických vztahů a dále překonávání předsudků a omezení xenofobie. Do tohoto programu jsou zařazována ta města, která mají nejvyšší míru spáchané trestné činnosti a je zde patrné s hromadění dalších sociálně patologických jevů.

Celkem bylo v roce 2007 podpořeno 19 preventivních programů, přičemž tyto byly dotovány částkou 2 881 000,- Kč. (34)

1.7 Postoje a předsudky z hlediska psychologie

Postoje

Jak uvádí M. Nakonečný ve své knize, postoje často chápeme jako formy motivů. Tato definice však není přesná a může být zavádějící. Obsah postojů tvoří vztah k hodnotám, čili přesněji je lze vymezit jako hodnotící vztah. Pokud zaujímáme vůči něčemu postoj (může to být cokoliv), vyjadřujeme tím hodnocení objektu, které se pohybuje v kontinuu mezi dvěma póly. Jeden je naprosto pozitivní a druhý naprosto negativní vztah.

V rámci subjektivní významnosti se postoje rozlišují na centrální a okrajové. Centrální se týkají velmi významných objektů, které jsou pro daný subjekt důležité. Například rodina, rodiče, zaměstnání apod. Okrajové se týkají objektů, kterým subjekt nepřikládá velký význam, ale určité stanovisko k nim zaujal. M. Nakonečný ve své práci udává jako ukázkou okrajového postoje například zahraniční politiku Indie. (36)

Postoje jsou důležité mimo jiné proto, že ovlivňují jednání jedince, respektive jsou konzistentní se způsoby jednání. Avšak jen v těch případech, umožňuje-li to situace. Ovšem na druhou stranu je třeba také uvažovat o vlivu jednání na postoje. Zvláště to pak platí u jednání, které je spojeno s vykonáváním určité role.

Pokud se zabýváme postoji vyjadřujícími vztah k hodnotám, předpokládáme větší či menší míru orientace ve světě těchto hodnot. Tato orientace je založena na osobnostních zkušenostech, čili je produktem učení. Základní hodnotová orientace se vytváří již u malého dítěte v průběhu jeho primární socializace. Jedinec se tedy postupem času učí oceňovat, co je dobré a co špatné, a to ve dvojí rovině: Jednak v rovině společensko-normativní (poznává, co za dobré a špatné pokládá jeho kulturní a společenské prostředí) a v rovině subjektivní (co je dobré a špatné pro něho samého). (37)

Takto utvořené postoje se ale mohou za určitých podmínek měnit. Sociální psychologie zkoumala hlavně vliv komunikace na změnu postojů. Faktem je, že významné postoje jsou stabilizované a běžně se nemění. Pokud ano, tak vlivem výrazné kolektivní zkušenosti. S pokusy o změnu postojů se však člověk setkává poměrně často a to hlavně díky působení propagandy politických stran, církví, náboženských sekt a právě i třeba extremistických hnutí a skupin. (37)

Předsudky

Předsudky jsou zvláštním druhem postojů, které jsou zpravidla převzaté, tradicí udržované a iracionální. U jedince se udržují jako afektogenní vztahy podporované racionalizací. Velmi často bývají jejich předmětem etnické menšiny, náboženská, politická a jiná témata a sociální a jiné problémy. Často jsou těžko přístupné racionální protiargumentaci. (36) Zde je důležité vymežit, co se rozumí pod pojmem etnická menšina, jelikož v rasisticky orientovaném extremismu hraje významnou roli a jak je vidět z předchozí definice, je také často objektem předsudků. Ještě v nedávných letech jsme mohli často slyšet, že etnicita není důležitá a problémy s mezi-etnickými problémy jsou pouze součástí primitivní lidské minulosti. Z té už se prý lidé vyvinuli. (31) Dnešní situace nás však z tohoto omylu vyvádí. Z hlediska výzkumu tedy můžeme rozdělit dva typy pokusů o definici národní příslušnosti. Objektivistické pohledy charakterizují národnostní příslušnost jako soubor vnějších charakteristik, kdežto druhé

typy, konstruktivistické, vymezují národnostní příslušnost prostřednictvím subjektivních pocitů náležitosti ke skupině. (38)

Pro účel této práce jsou důležité především rasové předsudky. Ty mají sloužit k podpoře agrese navozené frustrací, a to hospodářskou, sociální, politickou či sexuální. Předsudky mohou sloužit k maskování potlačených impulsů chamtivosti, krutosti a dalších. Například předsudky některých Romů vůči bílé rase jim umožňují okrádání a olupování příslušníků této rasy. Tyto předsudky zde slouží jako domnělé alibi. (37)

2. Cíle práce

Hlavním cílem této diplomové práce je zjistit názorovou hladinu dvou odlišných cílových skupin na extremistická hnutí a seskupení a jimi páchané formy trestné činnosti. Prvním souborem informantů jsou ti, kteří byli vychováni v době totalitního komunistického režimu v ČR. Druhým souborem informanti vychováni již v době porevoluční. Následným analyzováním získaných dat z obou skupin hodlá autor zjistit, jaké zaujímají postoje k extremismu, jeho skupinám a kriminálním projevům dané skupiny osob. Po vyhodnocení těchto údajů chce autor zjistit, jak se tyto postoje liší, čili jak je ovlivňuje výchova v určitém politickém režimu.

Dílčí cíle:

1. předložit příklady protiprávního jednání extremistů dotazované veřejnosti
2. zmapovat postoje a předsudky, které zaujímají jednotlivé soubory informantů
3. ověřit, zda veřejnost nahlíží na extremisty jako na kriminální živly obecně, či provádí pouze jakousi segregaci dle příslušenství k určité skupině či hnutí
4. porovnat názory obou souborů informantů a zaznamenat případné odlišnosti

3. Metodika

3.1 Použité metody

Pro zpracování výzkumu, který je obsahem praktické části této diplomové práce, autor zvolil kvalitativní metodu fenomenologického zkoumání. Kvalitativní forma výzkumu je taková forma, kdy se badatel nedopracovává k výsledkům pomocí statistických procesů či jiných způsobů kvantifikace. Jednou z exploračních metod je zde rozhovor či interwiev, který výzkumníku umožňuje hlouběji pronikat ke zkoumaným jevům a situacím. (29)

Fenomenologické zkoumání se soustřeďuje na popis a analýzu prožité zkušenosti se specifickým fenoménem, ať už je vlastní určitému jedinci či skupině jedinců. V tomto případě se jedná o jedince, kteří byli vychováváni v době totalitního komunistického režimu a v době porevoluční, čili demokratické. Data se zde zpravidla shromažďují pomocí kvalitativního rozhovoru. Účastník zde reflektuje svou zkušenost a upřesňuje, jakou pro něho měla význam. (17)

Autor tedy považuje volbu metody zkoumání z hlediska cílů a zaměření této práce za logickou a vhodnou. Jednak umožní odhalení a popis základního fenoménu u tázaných jedinců a následně i odkrytí širších souvislostí, které se s touto zkušeností pojí. Základním a ústředním fenoménem bude politický extremismus a zkušenost jedinců s ním, potažmo s jeho aktivitami a kriminálními projevy. Tento fenomenologický přístup poslouží k prozkoumání a popsání rozdílnosti pohledů cílových skupin.

Jak již bylo popsáno výše, jednou ze základních exploračních metod je v kvalitativní formě výzkumu rozhovor. S cílem co nejvíce minimalizovat efekt tazatele na kvalitu rozhovoru, autor zvolil metodu strukturovaného rozhovoru s otevřenými otázkami. Dalším faktorem při volbě techniky dotazování byly i samotné cíle stanovené v této diplomové práci a charakter informací, které jsou nutné k jejich naplnění. V rámci strukturovaného rozhovoru s otevřenými otázkami autor snáze odhalí odlišnosti v názorech, postojích a předsudcích jednotlivců na extremisty a jejich kriminální

projevy. Následně pak lze vyhodnotit, v čem se tyto postoje liší a jaký vliv na ně má právě faktor výchovy v určitém politickém prostředí.

Aby bylo dosaženo pravdivých výsledků, probíhal rozhovor v prostředí, které mělo navodit pocit bezpečí pro účastníka rozhovoru. K zamezení reaktivity, zkreslení výzkumníkem a zkreslení tazatelem, autor použil více zdrojů informací a komunikativní validizaci. To znamená, že předběžnou verzi výsledků předložil k vyjádření účastníkům studie.

V rámci rozhovoru byly pokládány jednak otázky vztahující se ke zkušenostem tázaného s extremismem, dále pak také otázky vztahující se k názorům, pocitům a vnímání stejné problematiky. Všechny otázky byly voleny tak, aby co nejlépe posloužily k naplnění a dosažení stanovených cílů v této diplomové práci.

Po provedení rozhovorů byl vždy dotazovanému předložen arch se sémantickým diferencíálem (**Příloha 3**) za účelem lepšího vykreslení osob extremistů z pohledu respondenta. Zde by se měl projevit hlavně postoj a předsudky, které k těmto osobám respondenti zauímají. Ke statistickému vyhodnocení byl použit program SPSS 14.0.

3.2 Charakteristika zkoumaného souboru

3.2.1 Popis prostředí výzkumu

Provedený výzkum byl zaměřen na oblast Českých Budějovic (zahrnuje i přilehlé obce), a proto se výsledky vztahují pouze na tuto oblast.

České Budějovice jsou metropolí jižních Čech a zároveň jsou statutárním krajským městem. Dá se říci, že se do tohoto města stahují a soustředí veškeré významné kulturní, politické a jiné akce. Na druhou stranu se zde ovšem kumulují a soustřeďují sociálně patologické jevy, včetně extremismu a extremistických aktivit v jihočeském kraji. Významnou politickou událostí v Českých Budějovicích, která měla logicky dopad i na dění v oblasti politického extremismu v jižních Čechách, bylo zasedání evropských ministrů na zámku Hluboká. Na tuto akci byla nahlášena demonstrace Dělnické strany, kterou lze zařadit do krajní pravice. Naštěstí o tuto akci

neprojevili zájem velký počet příznivců Dělnické strany a její přívrženci se sešli jen ve velmi malém počtu.

České Budějovice se zároveň řadí mezi univerzitní města díky Jihočeské univerzitě. Mimo Jihočeské univerzity působí v oblasti školství v Českých Budějovicích i řada gymnázií, středních odborných škol, středních odborných učilišť, základních škol a v neposlední řadě i speciálních škol. Tyto instituce mají dopad na vzdělanostní strukturu obyvatel města, což je jistě jedním z faktorů ovlivňující inklinaci k určité extremistické ideologii.

Z pohledu geografického jsou České Budějovice situovány cca 50 km od státních hranic s Rakouskem. Proto je zde velké množství turistů právě z Rakouska a dále i Německa, kteří se taktéž mohou podílet a podílejí na akcích pořádaných extremisty v ČR, potažmo v Českých Budějovicích. Tento fenomén však funguje hlavně opačným směrem, kdy čeští extremisté cestují do zahraničí podpořit různé akce extremistů, jelikož je zde menší riziko ukončení akce policií. (34)

3.2.2 Rozbor výzkumného vzorku

Jak je uvedeno již v předchozí kapitole, výsledky výzkumu, který je náplní praktické části této diplomové práce, se vztahují výhradně na České Budějovice a jejich okolí. Účastníky rozhovorů, jež byly zdrojem informací podstatných pro vyhodnocení celého výzkumu a naplnění stanovených cílů, byli obyvateli právě Českých Budějovic, nebo přilehlých menších obcí.

Problematika výběru, neboli vzorkování, je velice důležitá u obou metod výzkumu, tedy kvalitativní i kvantitativní. U kvalitativního výzkumu však výzkumník nevybírá jednotky či případy, jelikož nejsou tzv. „výběrovými jednotkami“. Tyto jednotlivé případy jsou voleny, jako když výzkumník volí nový experiment. Pokud volíme určitou osobu k rozhovoru, což je náš případ v této práci, musí si výzkumník položit otázku, proč danou osobu volí a jak souvisí s popisovaným tématem a může-li přinést užitečné a potřebné informace. (17)

Při výběru zúčastněných osob autor nahlížel na tuto problematiku a soustředil se zejména na to, jaké okruhy osob by mohli svou výpovědí nejlépe přispět k odhalení potřebných informací. Prvním kritériem výběru byl věk účastníků. Podle něj byli rozděleni do dvou základních skupin. Tyto skupiny se úzce pojí se stanovenými cíli. Jedná se o soubory osob vychovávaných před revolucí a po ní. Tedy v totalitním a demokratickém politickém režimu.

Dalším kritériem výběru byl možný styk s extremismem u různých profesí, případně vliv na výchovu potenciálních extremistů. Z toho důvodu byl v každé skupině zvolen účastník z řad Policie ČR, v jedné skupině dokonce dva zástupci Policie ČR, kteří by se s extremismem měli setkávat ze všech profesí asi nejčastěji. Na danou problematiku by měli mít také ucelený názor. V neposlední řadě by pak měli mít zástupci z řad Policie ČR o celé problematice extremismu dostatek informací, což je také důležitým faktorem při podávání informací během dotazování.

Rovněž je důležité se při výzkumu zaměřit na profesi, která má vliv na výchovu potenciálních extremistů, potažmo se může setkat s jejich projevy v samých počátcích vývoje osobnosti. Proto autor do svých řad inforamtů zařadil učitelku na základní škole, bývalého ředitele školy a studentku studující pedagogickou fakultu na Jihočeské univerzitě 5. rokem, která má velký předpoklad stát se učitelkou na základní škole.

Celistvost názorů, postojů a předsudků by měli doplnit ještě další účastníci rozhovorů, kteří taktéž mohou mít specifický postoj k dané problematice, vzhledem k jejich sociální, profesní či rodinné situaci.

Autor do svého výzkumu zařadil matku s ročním dítětem, která je na rodičovské dovolené. Zde autor práce považuje za velice přínosné a důležité postihnout, jaký postoj k extremismu zaujímá právě takto mladá maminka. Tento postoj může být ovlivněn právě péčí o malé dítě a zvýšenou obavou z agrese extremistů, jejich kriminálních projevů a celkově z ohrožení politického systému státu. To by následně mohlo mít vliv na její ekonomickou situaci v důsledku případné změny sociálního systému a s tím spojenou podporou osob na rodičovské dovolené.

Velice zajímavý pohled na tuto situaci může přinést i výpověď studentky a studenta Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity. Informace podané těmito

osobami mohou být ovlivněny informacemi předkládanými na této fakultě, kde je extremismu taktéž věnována určitá pozornost. Dalším faktorem, který může ovlivnit podávané informace je fakt, že tito studenti budou mít určité zkušenosti se sociálně patologickými jevy ve společnosti a budou mít o nich dostatek informací.

Nakonec autor zvolil ještě zástupce z řad seniorů, čili osobu pobírající starobní důchod. Tato osoba promítne do celé problematiky své dlouholeté zkušenosti s totalitním režimem, v kterém byla z valné části vychovávána a také v něm prožila i celý svůj profesní život. Zde se tedy projeví zkušenosti spíše s levicovým extremismem. Na druhé straně se do výpovědi této osoby mohou promítnout i zkušenosti s pravicovým extremismem, respektive nacismem a fašismem, jelikož se narodila v době těsně před ukončením druhé světové války.

Přehled účastníků rozhovorů:

1. skupina

Zástupce z řad Policie ČR

Zástupkyně z řad Policie ČR

Učitelka základní školy

Bývalý ředitel základní školy

Důchodce

2. skupina

Zástupce z řad Policie ČR

Studentka Pedagogické fakulty JU

Matka na rodičovské dovolené

Studentka ZSF JU

Student ZSF JU

3.2.3 Struktura zkoumaného vzorku

Z pohledu pohlaví, byli respondenti rozděleni přibližně do vyrovnaných skupin tak, aby podané informace zachycovaly názory obou stran těchto skupin. Šetření se tedy zúčastnilo 5 osob ženského pohlaví a 5 osob pohlaví mužského.

Pohlaví	Ženské	Mužské
Počet	5	5

Významnou kategorií zde byl věk respondentů, který je dělil na dvě základní skupiny. Toto rozdělení korespondovalo se stanovením cílů této práce a je uvedeno výše. Nejvíce respondentů se pohybovalo ve věkovém rozmezí od 20 do 30 let. Další

významnou početnou skupinou byly osoby starší 50 let a osoby v rozmezí od 40 do 50 let.

Věk	Do 20 let	20-30 let	30-40 let	40-50 let	Nad 50 let
Počet	0	5	0	2	3

Z hlediska vzdělání tvořili nejpočetnější skupinu respondenti s vysokoškolským vzděláním. Další významnou skupinou zde byly osoby s ukončeným středoškolským vzděláním. Své zastoupení zde měly i skupiny se základním a vyšším odborným vzděláním.

Vzdělání	Základní	Středoškolské	Vyšší odborné	Vysokoškolské
Počet	1	3	1	5

Všechny osoby, které byly součástí praktického šetření, uvedly českou národnost.

Národnost	Česká	Jiná
Počet	10	0

4. Výsledky

4.1 Transkripce provedených rozhovorů

4.1.1 První skupina dotazovaných

Osoba číslo 1

Muž, věk 46 let, výchovné prostředí ateistické v období působení komunistické ideologie, v rodině učitelské, bez stranické příslušnosti, státní zaměstnanec, policista.

Co si představujete pod pojmem extremismus?

Pokud bych hodnotil extremismus pouze z pohledu dění v naší republice, tak mohu říci, že si pod tímto pojmem představuji činnost skupin, které se názorově vymykají normálu, tedy smýšlení běžné populace v oblasti národního a zejména národnostního citění. Pod pojem extremismu se dnes začleňují specifické názory, které nejsou akceptovatelné většinovou společností, jako je rasismus, ultra krajní nacionalismus, nacismus, fašismus, šovinismus, xenofobní postoje, vandalismus spojený s podporou své názorové orientace, terorismus apod. Pro mnoho lidí je pak pojem extremismu značně nepřehledný a každého trochu odlišného jedince, zejména svým zjevem, což je patrné na první pohled, řadí mezi extremisty. Na druhou stranu mnoho nenápadných lidí, kteří se v běžném životě příliš neprojevují, mohou zastávat značně rozporuplné názory na obou křídlech extremistického spektra

Jaký názor máte na ideologii fašismu a nacionalismu?

Proti zdravému nacionalismu v podobě národního uvědomování, patriotismu ve vztahu ke své zemi, odkazu předků, tradicím, národní hrdosti, české státnosti a s tím spojené symbolice, nelze mít žádné námítky, ba naopak lze jí jen podporovat. Opakem je pak dle mého mínění nacionalismus postavený na ideologii národního socialismu /nacizmu/, odkud je již jen krůček k fašismu a s tím spojené totalitní vládě postavené na nadřazenosti jednoho „toho pravého“ národa. Fašismus je jasně zhoubná ideologie, která nesmí mít místo pro svůj rozvoj v žádné společnosti.

Myslíte si, že před rokem 1989 v ČR extremismus neexistoval? Nebo jej pouze tehdejší režim nepřipouštěl a tedy zamlčoval?

Před rokem 1989 v Československé socialistické republice extremismus s pravicovými prvky téměř neexistoval, pokud ano tak ve velmi latentní formě. Této situaci nahrávala ideologie jiné extremistické skupiny levicového křídla v podobě neomezené vlády Komunistické strany Československa. Tato totalitní vláda a moc netolerovala žádné jiné názorové postoje a snažila se je v zárodku vyhledat a trestat s označením takovýchto osob jako „třídního nepřítele“. Bohužel tento totalitní režim potlačoval i velmi racionální názory, které by vedly k oživení společnosti a rozvoji národního hospodářství směrem kupředu.

Registroval jste tehdy podobné problémy, jako jsou nyní – veřejné a násilné projevy spojené s vandalismem a ničením veřejného i soukromého majetku

Zejména v 50. a v omezené míře i na počátku 60. let minulého století byla činnost jakéhosi extremismu spojena s činností proti ekonomice národního hospodářství ČSSR v podobě sabotážních útoků jako revolta proti komunistické nadvládě. Jednalo se o činnost jednotlivců či malých skupin, v žádném případě se však nejednalo o masový vandalismus v podobě rozbíjení výkladních skříní, rabování, poškozování aut zaparkovaných v ulicích ap.

V období tzv. „normalizace“ po roce 1968 se v podstatě již tyto problémy nevyskytovaly, nebo pouze v ojedinělých případech, což se na veřejnost vůbec nedostalo. Vláda KSČ totiž úzkostlivě dbala na svou pověst bezchybného režimu, který dokáže zajistit bezpečnost všech i před „podvratnou činností západních imperialistů“. Situaci nahrávalo také to, že většina lidí žijící v této době byla přímými pamětníky působení zlovůle Hitlerova fašismu a tyto své zkušenosti předávali přímo nové generaci.

Tedy s podobou vandalismu spojeného s extremismem tak, jak jej známe dnes, jsem se neseťkal.

Jak toto vnímáte a jaké tresty byste navrhoval?

Otázka trestů je, myslím si, až na posledním místě jak tuto problematiku řešit. Ale pokud by byl trest již nutný, tak přísný a exemplární. Otázka potírání extremismu musí mít komplexní řešení s preventivními prvky. Celá společnost v čele s politiky, kteří zastupují své voliče, musí říci jasně ne tomuto fenoménu a postup všech institucí

proti němu pak musí být jednotný nerozporuplný. Nelze postupovat tak, kdy státní správa a samospráva nepovolí shromáždění extremistů ve svém městě z důvodu, že si to obyvatelé nepřejí a je to i věcně nepřijatelné a soud pak toto svým rozhodnutím povolí. Jde sice o nezpochybnitelný akt, v podobě rozhodnutí nezávislého soudu, který uvedený orgán nestojí nic než platy soudců a financování soudního aparátu, ale mnohem hůře je na tom samospráva, která musí zajistit bezpečnost ve svém teritoriu a potažmo i policie, která na případné zásahy vynakládá rovněž nemalé prostředky. Efektivita takového zásahu v podobě boje proti extremismu je téměř nulová, neboť extremisté dosáhli svého a posílili opět své postavení.

Srovnání současného nástupu extremismu s nástupem fašismu před druhou světovou válkou.

Domnívám se, že jde o velmi podobné situace. Nacisté také nejdříve pochodovali Sudetami a vyvolávali hesla o útlaku Německého národa. Vše vyvrcholilo nástupem Hitlera k moci, který myšlenku národního socialismu dotáhl k absurditě nadřazenosti Nordické rasy, masovým vyvražďování nečistých ras s vyhlazováním židů a cikánů i dalších národů v koncentračních táborech. Nelze spoléhat na to, že stoupenci pravicového extremismu jsou roztrženi a mnohdy jdou proti sobě. Každý takto radikálně postavený názor je nebezpečný a lze jej zneužít pro účely úzké skupiny.

Jak vnímáte současnou situaci na poli extremismu?

- *Dostatečná práce Policie ČR potažmo MVČR*

Policie v rámci své pravomoci vykonává maximum na zajištění bezpečnosti a veřejného pořádku v době konání akcí různých extremistických stran a hnutí. Rovněž MV ČR vyhlásilo boj proti těmto skupinám, avšak první soudní projednávání spojené se zákazem Dělnické strany prohrálo.

- *Dostatečné preventivní programy ANO/NE*

O preventivních programech proti extremismu jsem dosud neslyšel.

- *Obava z extremismu (celkově) – Proč a z čeho? Obava o svou osobu (zdraví, život) X o politickou jistotu ve formě demokratického systému*

Hrozba extremismu – jasná obava z ohrožení demokratického systému a narušení již tak křehké rovnováhy ve společnosti.

Sledujete situaci na poli extremismu, nebo získáváte informace pouze díky informacím podávaným pravidelným televizním zpravodajstvím při zvláště agresivních projevech extremistů (např. Litvínovské sídliště Janov)

Situaci na poli extremismu se snažím sledovat, v současné době se mi jeví jako nejvíce aktivní extremisté z pravé frakce. Levicoví extremisté se omezují pouze na protesty proti extremismu pravicovému.

Pokládáte tyto informace za objektivní nebo zkreslené, mediálně upravené ve prospěch levice či pravice.

Informace v médiích jsou v této oblasti převážně nezkreslené, pouze v účasti demonstrantů se mi jeví někdy jako nadhodnocené.

Registroval jste akci v Litvínově, resp. na Janovském sídlišti?

Demonstraci v Litvínově jsem registroval a nejsem schopen objektivně posoudit, zda byl pochod skutečně zaměřen pouze na řádění jednotlivců Romů v dané lokalitě, či vystoupení bylo směřováno proti romské komunitě jako celku s protirasistickými motivy.

Myslíte si, že je ve vašem okolí hrozba extremismu aktuální (myslíte si, že jsou ve vašem okolí příznivci nějaké extremistické skupiny nebo hnutí)?

Znám jedince v mém blízkém okolí sympatizující s hnutím skinheadů, avšak žádné přímé nebezpečí v našem teritoriu od těchto osob nehrozí, nevyvíjí žádnou samostatnou činnost.

Setkal jste se někdy s projevy / aktivitami extremistů?

Ano, v rámci plnění služebních úkolů. Jednalo se hlavně o akce hnutí skinhead, tzv. Oslava narozenin. V průběhu setkání došlo k propagaci fašismu vyvolávání fašistických hesel, z toho důvodu byla akce ukončena. Proti dvěma účastníkům bylo zahájeno trestní stíhání.

Je pro vás větší hrozbou (představa) prosazení levicové frakce či pravicové frakce na politickém poli?

V současné době jednoznačně pravicová frakce, potenciální hrozbou jsou obě.
Se kterou z těchto stran zúčastněných při akci v Litvínově sympatizujete, a proč?
 - Romové žijící na tomto sídlišti

- *Extremisté zde demonstrující*
- *Policie ČR (zahrnuje stát a jeho politický systém)*

Jednoznačně s Policií, která musí zajistit bezpečnost všech účastníků a veřejný pořádek, i když chápu v jednotlivostech i motivy a argumenty obou demonstrujících stran. Nelze je však řešit násilnou cestou či omezovat a obtěžovat svým chováním okolní obyvatelstvo.

Viděl jste někdy v okolí osobu, kterou byste zařadil do extremistické skupiny?

Odpověď na tuto otázku je obsažena v otázce č. 8.

Považujete výtržnictví za projev extremismu (klasické výtržnictví v každé obci)?

Nikoliv, jde pouze o projev agrese, nemá s politickým extremismem nic společného.

Osoba číslo 2

Žena, 45 let, výchovné prostředí ateistické v období působení komunistické ideologie, bez stranické příslušnosti, státní zaměstnankyně, policistka.

Co si představujete pod pojmem extremismus?

Něco extrémního, vybočujícího. Něco co se vymyká normálu. Nevybaví se mi, ale jen slovo, ale také obrázky prezentované medií, hlavně pak pochodující skupiny lidí, prezentující „své názory“. Do uvozovek bych dala slovíčko své, protože z tváří zúčastněných nikdy nemůžu vyčíst, zda jsou přesvědčení o víře, kterou prezentují, ale jen touhu po dobrodružství, možnost poprat se, stát na periferii a být právě extrémní.

Jaký názor máte na ideologii fašismu a nacionalismu?

Je to hrozně nebezpečná věc. I já jsem generací, která nezažila válku na vlastní kůži a jsem moc šťastná. Je hrozně smutné, že i v naší politické špičce (dnes už tři dny bývalé) si někteří politici budovali vlastní kariéru, právě na základech různých ideologií, právě lehce nacionalistických. Jestliže se jeden z nich dostal do osobní konfrontace s novináři na téma braní úplatku, veřejně se pokusil o „znovunaskočení“ na vlnu popularity cestou kategorizování lidí žijících v této zemi a braní sociálních podpor, které jim oni – legislativci – schválili za určitých podmínek vyplácet. Jakékoliv projevy nacionalismu jsou nebezpečné a fašismus je pak přímo zřudný.

Myslíte si, že před rokem 1989 v ČR extremismus neexistoval? Nebo jej pouze tehdejší režim nepřipouštěl a tedy zamlčoval?

- *Registrovala jste tehdy podobné problémy, jako jsou nyní – veřejné a násilné projevy spojené s vandalismem a ničením veřejného i soukromého majetku*
- *Jak toto vnímáte a jaké tresty byste navrhovala*

Myslím si, že každá generace se potýká s určitými problémy, v každé době se projevují nástrahy v podobě drog, násilí atd. Projevy extremismu se však, podle mne, neprojevovaly tak veřejně a v takové míře jako dnes. Narodila jsem se v roce 1964 a do doby tzv. sametové revoluce jsem prožila skoro polovinu současného života. Možná mám tuhle dobu zidealizovanou vlastním mládím, ale nevzpomínám si, že by docházelo k projevům extremismu v té formě, jako je to dnes. Za extrémní chování v době před rokem 1989 bylo považováno spíš prezentování politických názorů neslučitelnými se socialistickým zřízením, jako byla Charta, vydávání samizdatové literatury atd. Myslím, že bylo v základním školství věnováno více času podávání informací o válce, zvláště pak druhé světové válce a to i formou „populárních“ návštěv filmů sovětské produkce s válečnou tematikou. Probíhaly i besedy s lidmi, kteří prošli válkou, koncentračními tábory i odbojem. Uvědomuji si, že od konce války uběhlo již spoustu let a autonomní vyprávění už nejde lehce pro děti zařídit, ale i jiné formy podání informací by bylo třeba dětem zprostředkovávat a mluvit o tom, jak nebezpečné některé autoritativní ideologie jsou. Každý projev násilné povahy by měl být určitě potrestán a určitě by měly za úmyslné zničení majetku následovat odpovídající tresty, hlavně pak – uvedení stavu ve stav původní – tzn. zamést, opravit, vyčistit, natřít atd.

Srovnání současného nástupu extremismu s nástupem fašismu před druhou světovou válkou.

Myslím si, že i fašismus měl svá raná stadia, své prvotní projevy a pak i okolnosti, za kterých se rozvinul lze srovnat s pohledy, jakými je prezentována dnešní extrémní nesnášenlivost a projevy s útoky na zájmy a důstojnost některých skupin lidí.

Jak vnímáte současnou situaci na poli extremismu?

- *Dostatečná práce Policie ČR potažmo MVČR*
- *Dostatečné preventivní programy ANO/NE*

- Obava z extremismu (celkově) – Proč a z čeho? Obava o svou osobu (zdraví, život) X o politickou jistotu ve formě demokratického systému

Jsem přesvědčená, že práce spojená se zaměřením na boj s extremismem je velmi náročná a zároveň naráží na spoustu legislativních bariér. Je nepopiratelná skutečnost, že úředník, který povoluje konání akce, nemůže reagovat na varovné signály, které jsou jen výplodem určitého citění. Zároveň v zákonné době, která je v současné době tři dny, nemůže prověřit všechny skutečnosti a pod záminkou konání oslav narozenin povolí zábavu neonacistům nebo pochod městem, právě v den například neonacisty uznávaného výročí. Policie pak může reagovat pouze na signály, které jsou v rozporu se zákonem – propagování fašismu, potlačování důstojnosti a práv ostatních skupin lidí, anebo porušování veřejného pořádku. To už bývá ale většinou pozdě.

Myslím si, že preventivními programy by se mohly zabývat i obce a školy a nenechávat oblast prevence v této oblasti pouze na policii. Tady má stát určité rezervy.

Obavy z extremismu mám a každá snaha o získání autority nad ostatními lidmi nebo jejich skupinami je velmi nebezpečná. Svět se zřejmě nehodlá poučit z historie.

Sledujete situaci na poli extremismu, nebo získáváte informace pouze díky informacím podávaným pravidelným televizním zpravodajstvím při zvláště agresivních projevech extremistů (např. Litvínovského sídliště Janov)

Pokládáte tyto informace za objektivní nebo zkreslené, mediálně upravené ve prospěch levice či pravice.

Každý projev autoritativního jednání, projevy násilí, snaha o získání nadvlády nad jinou osobou je velmi bolestný a smutný. Nejsem ten typ, který dychtí po podobných informacích, ale z toho, které informace jsem získala, mohu soudit, že jsou médiu podávány objektivně, nezkreslené.

Registrovala jste akci v Litvínově, resp. na Janovském sídlišti?

O této akci jsem se dozvěděla z televize.

Myslíte si, že je ve vašem okolí hrozba extremismu aktuální (myslíte si, že jsou ve vašem okolí příznivci nějaké extremistické skupiny nebo hnutí)?

V mém blízkém okolí, si myslím, není žádný projev extremismu. Ve městě, ve kterém žiji, nebydlí Romové a tak ani nelze říci, zda by určitá nesnášenlivost ze strany ostatního obyvatelstva hrozila. V nedaleké obci žije několik romských rodin, avšak i podle toho, jak je potkávám, vidím, že se jedná o velmi slušnou rodinu, jsou to vzdělaní lidé. I když je jasné, že židé, proti kterým extremisté také vystupují, žijí mezi námi, nejsou tak nápadní.

Setkala jste se někdy s projevy / aktivitami extremistů?

Osobně jsem se nikdy nesečkala se žádným projevem extremismu.

Je pro vás větší hrozbou (představa) prosazení levicové frakce či pravicové frakce na politickém poli?

Myslím si, že větší hrozbou je pravicová frakce extremismu. Zdá se mi svými projevy násilný, agresivní až brutální.

Se kterou z těchto stran zúčastněných při akci v Litvínově sympatizujete, a proč?

- Romové žijící na tomto sídlišti
- Extremisté zde demonstrující
- Policie ČR (zahrnuje stát a jeho politický systém)

Samozřejmě že policie. Její práce je nelehká. V pořádkových jednotkách jsou mladí kluci a z barikád na ně házejí dlažební kostky „nařachání, holohlaví a potetovaní“ chlapi, kteří bývají často v množstevní přesile. Viděla jsem akci extremistů v Brně, kteří se zabarikádovali na hradbách Špilberku, a pro zakročující policisty nebyla jiná možnost, než projít úzkou uličkou mezi těmito hradbami. Bylo to hrozné a násilí neunikli ani koně jízdní policie.

Viděla jste někdy v okolí osobu, kterou byste zařadila do extremistické skupiny?

Shodou okolností v našem městě žije chlapec, kterého bych mohla zařadit do určité skupiny extremistů, nosí tzv. „čiro“. Protože ho znám, vím, že jeho názory extrémní nejsou. Studuje vysokou školu, maminka je učitelka a otec byl starostou města. Z jeho vzezření je cítit pouze snaha o to odlišit se, nebýt konformní.

Považujete výtržnictví za projev extremismu (klasické výtržnictví v každé obci)?

Klasické výtržnictví za projev extremismu nepovažují. Někdy se jedná o množství požitého alkoholu a silácké jednání spojené právě s alkoholem, vytahování se před kamarádem nebo holkou.

Osoba číslo 3

Muž, věk 69 let, výchovné prostředí ateistické v období působení komunistické ideologie, bez stranické příslušnosti, důchodce, bývalý učitel a ředitel školy.

Co si představujete pod pojmem extremismus?

Chování a jednání vybočující z daných norem. V demokratickém státu si může říkat vlastní názory každý. Je rozdíl, jestli jsou správné či nikoli. To záleží na úhlu pohledu, a jak se na tyto názory koukáme. Říci svůj názor tedy může, já s ním nemusím klidně souhlasit. Pokud ho jen vyjádří, byť je třeba i extrémní, tak se ještě nic neděje. Problém je, když se podle toho začne chovat. Pak je to pro mě extremismus.

Jaký názor máte na ideologii fašismu a nacionalismu?

Jakákoliv ideologie končící na „-ismus“ je špatná. Ať se jedná o fašismus, nacismus, nacionalismus nebo komunismus. Vždy je možná základní idea pěkná, ale závěry a konce jsou odstrašující.

Myslíte si, že před rokem 1989 v ČR extremismus neexistoval? Nebo jej pouze tehdejší režim nepřipouštěl a tedy zamlčoval?

Myslím si, že extremismus se vyskytoval vždy a v jakémkoliv zřízení. Byla jen otázka, zda si to někdo dovolil říci nahlas, ale spíše ne. Protože věděl, že by byl umlčen.

- *Registroval jste tehdy podobné problémy, jako jsou nyní – veřejné a násilné projevy spojené s vandalismem a ničením veřejného i soukromého majetku*

Vandalismus byl vždy, jen se neprojevoval v takovém velkém rozsahu jako dnes. Kontrola byla totiž daleko větší, než je dnes.

- *Jak toto vnímáte a jaké tresty byste navrhoval*

V každém případě, jestli někdo něco, ať soukromého nebo veřejného zničí, s jakoukoliv nálepkou, měl by to do posledního halíře zaplatit. Pokud na zaplacení nemá peníze, tak by si to měl tvrdě odpracovat.

Pokud budou alternativní tresty vymáhány jako nyní, tak nemají cenu. Člověk, který by měl dostat alternativní trest, musí být pod nějakou evidencí, a to s patřičným dohledem. Na ruku by měl mít čip nebo obojek a dohlížecí orgán o něm bude mít kdykoliv informace do té doby, než škodu nahradí a odpracuje. Pokud by toto porušil, tak by šel do vězení.

Na extremismus mám možná trochu odlišný názor od většiny populace. Pravých extremistů moc nebude. Za ty pravé považují inteligentní a chytré lidi, kteří dokážou podnitit davy. Samy jsou skrytí. Veřejně nevystupují, a proto jsou nepostihnutelní. A ti ostatní se jen chtějí ukázat, nechají se vyprovokovat. To ale nejsou extremisté, to jsou hlupáci. Ti využívají akce extremistů jen k tomu, aby se někde mohli ukázat, projevit a vybit svou agresivitu. Pokud toto nedokážou v práci, tak jdou dělat cirkus na náměstí. Pokud by pak měli tvrdě pracovat, neměli by čas dělat neplechu na náměstí.

Srovnání současného nástupu extremismu s nástupem fašismu před druhou světovou válkou.

Nástup fašismu před druhou světovou válkou byl za úplně jiných podmínek. Německo, které prohrálo první světovou válku a bylo odsouzeno k velkým reparacím a náhradám, zažívalo jedno z nejhorších období, jaké kdy Německo poznalo. Byla zde nezaměstnanost, hlad, lidé umírali na hladomor. Když se k moci dostal Hitler a začal slibovat, že se lidé budou mít lépe a oni se skutečně začali mít lépe, tak extremismu (fašismu) fandili. Když později poznali, jak to všechno dopadlo a skončilo, tak už bylo pozdě. Pokud by to věděli dopředu, jaké následky to bude mít, určitě by s tím nesouhlasili. Miliony mrtvých a rozbité celé Německo, to si nikdo nedovedl představit. Čili nástup fašismu byl úplně o něčem jiném. Dnes je extremismus předvádění, upozorňování na sebe.

Doplňující otázka: Může být stejný spouštěč, jako v Německu bída, v současnosti problematika Romů?

Lidé fandí „extremistům“, ať je to kdokoliv, ne proto, že jsou to extremisté, fašisté, nacionalisté. Fandí jim proto, že někdo říká nahlas to, co si myslí skoro všichni. Politici mluví sáhodlouze o ničem a tři čtvrtě národa musí být našťvaná. Osobně proti Romům nic nemám. Ale pokud se od někoho vyžaduje plnění určitých povinností, tak i

po Romech se musí stejné povinnosti vyžadovat. Po několikasetletém soužití by si na to už měli zvyknout.

Jak vnímáte současnou situaci na poli extremismu?

- *Dostatečná práce Policie ČR potažmo MVČR*

Práce Policie ČR na tomto úseku, je dostatečná. Vadí mi ovšem fakt, že když Policie někde tvrdě zasáhne, vytáhnou proti ní veškerá média. Noviny, televize, rádia a zde je propírají za všech stran. Pokud je však jejich vystoupení poněkud vlažnější, opět jsou na řadě a říká se, proč nic nedělají. Hlavní, kdo zde tedy něco může udělat, jsou právě média. Noviny, rozhlas, televize. Každý den zasahují do života milionu lidí a dokážou názory podat tak, aby si z toho každý něco vzal.

- *Dostatečné preventivní programy ANO/NE*

Například školy v této oblasti mají obrovský dluh, dle mého názoru. Ve škole se o tom nikde vůbec ani nemluví. V tomto případě to školy dost zanedbávají. Zde je ale znovu ten fakt, že kantoři o nesprávnosti jednání extremistů nejsou sami vnitřně přesvědčení. Žijí normální běžný život a nelíbí se jim stejné věci, jako každému občanovi. Stejně tak i extremistům, a ti proti těmto věcem bojují. A aby dětem lhali v něčem, o čem sami nejsou přesvědčení, tak to tu bylo už 40 let před tím. Možná je to způsobeno tím, že extremismus nepovažují za hrozbu. Většina lidí to považuje pouze za pohádku. Podle mě si na problematice extremismu staví řada politiků svou kariéru. Záměrně celou situaci nafukují a tím se zviditelňují.

- *Obava z extremismu (celkově) – Proč a z čeho? Obava o svou osobu (zdraví, život) X o politickou jistotu ve formě demokratického systému*

Osobně strach z extremismu nemám. Beru to pouze jako ojedinělé výstřelky nevyzrálých lidí. Pokud tito lidé zestárnou, založí vlastní rodinu a začnou mít běžné denní starosti, tak už na extremismus nebudou mít čas.

Sledujete situaci na poli extremismu, nebo získáváte informace pouze díky informacím podávaným pravidelným televizním zpravodajstvím při zvláště agresivních projevech extremistů (např. Litvínovského sídliště Janov)

Získávám informace pouze prostřednictvím televize. S řadou věcí nesouhlasím, protože dost často jsou dělány účelově. Tak aby to bylo zajímavé pro lidi, aby se

koukali. Pokud by se to mělo dělat objektivně, musely by být přítomny obě strany a ihned odpovídat a vyjadřovat se k danému problému. Informace podávané v televizi nepovažuji za hodnotné, směrodatné a pravdivé.

Pokládáte tyto informace za objektivní nebo zkreslené, mediálně upravené ve prospěch levice či pravice.

Informace pokládám za zkreslené a mediálně upravené tak, aby byly zajímavé. A je jedno, zda je tato úprava učiněna ve prospěch pravice nebo levice.

Registroval jste akci v Litvínově, resp. na Janovském sídlišti?

Ano.

Myslíte si, že je ve vašem okolí hrozba extremismu aktuální (myslíte si, že jsou ve vašem okolí příznivci nějaké extremistické skupiny nebo hnutí)?

Ne. V mém okolí ne.

Setkal jste se někdy s projevy / aktivitami extremistů?

Ne.

Je pro vás větší hrozbou (představa) prosazení levicové frakce či pravicové frakce na politickém poli?

Je to úplně jedno, protože oba jsou extrémny, které vybočují z normálu.

Máte větší obavu z návratu komunismu, když jste ho zažil?

Nemám, protože po rozpadu Sovětského svazu již není žádná síla, která by dala věci do původního stavu tak, jak byly v Čechách za komunismu. Hlavní chyba, která zde nastala, bylo rozdělení světa na konci druhé světové války. Už samotný průběh druhé světové války velmi často řešil situaci po válce. Na úkor vojsk, lidí, všeho. Každá strana počítala s tím, co bude, až válka skončí. Tam byla hlavní chyba rozdělení světa.

Se kterou z těchto stran zúčastněných při akci v Litvínově sympatizujete, a proč?

- *Romové žijící na tomto sídlišti*
- *Extremisté zde demonstrující*
- *Policie ČR (zahrnuje stát a jeho politický systém)*

Nesympatizuji ani s jednou z těchto stran.

Romové: Jsou zde jistě dobří a slušní jedinci, ale také určitě ti, kteří již dvacet let nepracovali. Velmi těžko se to pozná. Všichni dnes již chodí oblékáni slušně a moderně.

Extremisté: Nikdy se také neřekne, kdo z těch demonstrujících je zaměstnaný a kdo ne. Ti to berou pouze tak, že se jdou buď poprat na fotbal a nezajímá je fotbal, nebo se jdou poprat s Rómy a nezajímají je problémy Romů. Jdou se jen čistě vybit. Stejně jako jde někdo v neděli na procházku, tak se oni jdou takhle vyblbnout.

Policie: Ta to má všechno řešit, ale přitom je svázaná, protože nemůže ani zasáhnout tvrdě, ani být příliš měkká a jen přihlížet. Ta to má ze všech nejtěžší.

Viděl jste někdy v okolí osobu, kterou byste zařadil do extremistické skupiny?

Ne.

Považujete výtržnictví za projev extremismu (klasické výtržnictví v každé obci)?

V žádném případě. Výtržnictví je nedostatek možností se projevit. Osoby, které na sebe nedokážou poukázat jiným způsobem, se uchylují k výtržnictví. Proto jej nepovažují za extremismus.

Osoba číslo 4

Žena, 54 let, vychovávána v období totalitního režimu, bývalá učitelka na základní škole, nyní osoba pobírající starobní důchod.

Co si představujete pod pojmem extremismus?

Pod pojmem extremismus si představuji jednání skupin, jejich ideologie, které jsou v rozporu s většinovým názorem ve společnosti a které útočí ať již verbálně nebo fyzicky na příslušníky jiných etnických skupin, ras, národností, odlišného náboženství a v důsledku i na všechny, kteří se odlišují od majoritní společnosti.

Jaký názor máte na ideologii fašismu a nacionalismu?

Nacionalismus chápu jako příslušnost k určitému národu, často s vymezením vůči národu jinému. Jedná se o ideologii, kde jsou národy definovány na základě různých kritérií. Zájem národa je pak nadřazen zájmům jednotlivců. Nacionalismus byl potřebný pro formování národního uvědomění a následně pak pro vznik samostatného státu. Ve chvíli, kdy byly některé myšlenky nacionalismu zneužity k formování a obhajobě totalitních nebo diktátorských ideologií a doktrín, přestalo platit pokrokové hledisko. Z toho pohledu je pak fašismus proklamací a násilným rozšiřováním ideologie ve jménu hesla „nic než národ“.

Myslíte si, že před rokem 1989 v ČR extremismus neexistoval? Nebo jej pouze tehdejší režim nepřipouštěl a tedy zamlčoval?

Existoval, nicméně v jiné podobě než v současnosti a ve zdaleka menším rozsahu. Jeho projevy nebyly tak razantní, směřovaly zejména proti etnickým skupinám.

- Registrovala jste tehdy podobné problémy, jako jsou nyní – veřejné a násilné projevy spojené s vandalismem a ničením veřejného i soukromého majetku

Ne, pouze zcela výjimečné ničení veřejného majetku jednotlivci, případně malými skupinkami tvořenými převážně adolescenty.

- Jak toto vnímáte a jaké tresty byste navrhovala

Současnou situaci vnímám spíše negativně již s ohledem na prezentované násilí a rasovou nesnášenlivost. Trest, dle mého názoru, je až tím posledním, co je potřeba v dané situaci činit. Proto ani nemůžu jednoduše stanovit trest. Vznik a existence extremismu souvisí s mnoha faktory a ovlivňuje je množství okolností. Počínaje situací a výchovou v rodině, ve škole a dalších kolektivech, ale i celkovou situací ve společnosti, a to nejen politickou, ale i ekonomickou. Mám za to, že v případech kdy je ničen majetek, je adekvátním trestem náhrada škody, včetně navrácení věci do původního stavu. Rovněž tresty veřejně prospěšných prací, které by byly vykonávány v prostředí, proti kterému osoba útočí – samozřejmě za dohledu a zachování bezpečnosti okolí – by měly nezaměnitelný význam. Tresty za činy proti životu a zdraví řeší v dostatečné míře trestní zákon. Veškeré uložené tresty musí být bez výjimek vykonatelné.

Srovnání současného nástupu extremismu s nástupem fašismu před druhou světovou válkou.

Domnívám se, že před druhou světovou válkou souvisel nástup extremismu (tedy fašismu) s hospodářskou situací. Názory prezentované tak, že motivovaly dostatečné množství obyvatel, pak představovaly oficiální ideologie a umožnily jejich šíření.

V současné době, podle mě, oslavují převážně jednotlivce, stojící na okraji společnosti, kteří se neumí vypořádat se současnými podmínkami k životu a ze svého selhání obviňují jiné, proti kterým svůj hněv zaměřují. Svůj vliv má i volný pohyb osob

a dostatek informací a návodů, které jsou dostupné díky novým komunikačním technologiím.

Jak vnímáte současnou situaci na poli extremismu?

- Dostatečná práce Policie ČR potažmo MVČR

- Dostatečné preventivní programy ANO/NE

- Obava z extremismu (celkově) – Proč a z čeho? Obava o svou osobu (zdraví, život) X o politickou jistotu ve formě demokratického systému

Domnívám se, že na projevy extremismu nebyl dostatečně připraven ani stát, a to jak vytvářením preventivních programů, ani Policie ČR. Nejsou všeobecně známy projevy, ale i skryté znaky, ale chybí i dostatečný výcvik k tomu, jak s příslušníky či sympatizanty extremismu jednat.

Nebezpečí extremismu u nás spatřuji v tom, že v současné době jeho projevy směřují zejména vůči Romům, tedy proti těm, kteří jsou evidentně jiní. Nicméně v případě, že nebudou tyto projevy včas potlačeny, najdou si jiné objekty – staré lidi, nemocné, jedince vyznávající jinou ideologii. Věřím, že extremismus nenabude takovou sílu, aby měl možnost změnit demokratický systém.

Sledujete situaci na poli extremismu, nebo získáváte informace pouze díky informacím podávaným pravidelným televizním zpravodajstvím při zvláště agresivních projevech extremistů (např. Litvínovského sídliště Janov).

Pokládáte tyto informace za objektivní nebo zkreslené, mediálně upravené ve prospěch levice či pravice.

Informace získám převážně z masmédií, nicméně zastávám názor, že zprávy a informace jsou zpracovány a prezentovány se záměrem získat pozornost, někdy „prezentovat“ senzaci „padni komu padni“.

Registrovala jste akci v Litvínově, resp. na Janovském sídlišti?

Pouze na základě informací v tisku, televizi.

Myslíte si, že je ve vašem okolí hrozba extremismu aktuální (myslíte si, že jsou ve vašem okolí příznivci nějaké extremistické skupiny nebo hnutí)?

V mém blízkém okolí rozhodně ne.

Setkala jste se někdy s projevy / aktivitami extremistů?

Nesetkala, pohybuji se v jiném okruhu osob. Ojedinelé projevy nesnášenlivosti, zejména k etnickým skupinám, prezentovali jednotlivci. Domnívám se, že tito lidé nejsou příliš odvážní a že silní jsou toliko ve skupině.

Je pro vás větší hrozbou (představa) prosazení levicové frakce či pravicové frakce na politickém poli?

Jakýkoli extrém je nebezpečný. Je-li důsledkem potlačení práv a svobod jednotlivce, představuje to vždy destabilizující prvek bez ohledu, zda je to ve prospěch pravice či levice.

Se kterou z těchto stran zúčastněných při akci v Litvínově sympatizujete, a proč?

- Romové žijící na tomto sídlišti
- Extremisté zde demonstrující
- Policie ČR (zahrnuje stát a jeho politický systém)

Sympatizuji s Policií ČR, protože jedná a postupuje v rámci norem daných společností. Romové představují v převážné většině skupinu sociálně slabých, eventuelně i nepřizpůsobivých občanů státu. A extremistům nemohu fandit, ani nefandím, už jen z toho důvodu, že vyvolávání jakýchkoliv nepokojů je mi proti mysli a nejsem příznivcem radikálních řešení.

Viděla jste někdy v okolí osobu, kterou byste zařadila do extremistické skupiny?

Je mi líto, ale pohledem neumím určit názory jednotlivce. Vnější projev – vzhled, velice často signalizuje pouze určitou formu protestu, případně prezentaci osobnosti, aniž by se jeho názory zásadním způsobem odlišovaly od názorů a postojů většiny. Musím ale konstatovat, že znám jednotlivce, kteří inklinují k extremismu, případně jsou (byli) členy politických stran či hnutí.

Považujete výtržnictví za projev extremismu (klasické výtržnictví v každé obci)?

Nepovažuji, spatřuji v takovém jednání určitou „nevychovanost“ a nedostatek pozornosti ze strany vychovatelů i nedostupnost smysluplných aktivit.

Osoba číslo 5

Muž, 69 let, vychováván před a po nastolení totalitního režimu, v současné době osoba pobírající starobní důchod.

Co si představujete pod pojmem extremismus?

Hnutí, které potlačuje práva jiných skupin lidí.

Jaký názor máte na ideologii fašismu a nacionalismu?

Byla to velmi špatná zkušenost z historie, z které by se měli lidé ponaučit.

Myslíte si, že před rokem 1989 v ČR extremismus neexistoval? Nebo jej pouze tehdejší režim nepřipouštěl a tedy zamlčoval?

Myslím si, že nebyl. Alespoň ne v této míře a v této formě.

- *Registroval jste tehdy podobné problémy, jako jsou nyní – veřejné a násilné projevy spojené s vandalismem a ničením veřejného i soukromého majetku*

Tehdy nic podobného nebylo. Tehdejší režim potíral tyto příznaky hned v jejich zárodku.

- *Jak toto vnímáte a jaké tresty byste navrhoval*

Navrhoval bych, aby trest nebyl ukládán pouze jedné straně, čili tzv. pozitivní diskriminace, a aby protesty byly posuzovány v kontextu problémů ve společnosti.

Srovnání současného nástupu extremismu s nástupem fašismu před druhou světovou válkou.

Myslím si, že tato situace je zcela jiná, i když ideologie nacionalismu je stejná. Celkový vývoj společnosti v Evropě se od této doby hnul kupředu a myslím si, že v souvislosti s tím, jak daleko jsme ve vývoji zbraní hromadného ničení, už i lidstvo samo chápe, že nemůže dopustit další válku.

Jak vnímáte současnou situaci na poli extremismu?

- *Dostatečná práce Policie ČR potažmo MVČR*

- *Dostatečné preventivní programy ANO/NE*

- *Obava z extremismu (celkově) – Proč a z čeho? Obava o svou osobu (zdraví, život) X o politickou jistotu ve formě demokratického systému*

Práce Policie ČR je, dle mého názoru, dostačující. Určitý problém vidím v tom, že reformou u policie došlo k odchodu starších, zkušených policistů a nyní na bipolárních barikádách stojí mladí lidé proti sobě.

Co se týče preventivních programů, zde by se mělo dbát na jejich větší počet ve školách. Také je důležité dbát na preventivní činnost v samotné rodině. V současné době neregistruji žádné preventivní programy.

Obavu z extremismu v současné době nemám, myslím si, že bezpečnostní situace je v tomto směru zatím zvládaná. Obavu mám pouze z toho, že politici mohou jakoukoliv situaci zneužít pro své cíle, zamlčují některé informace a člověk pak není schopen zcela přesně situaci vyhodnotit.

Sledujete situaci na poli extremismu, nebo získáváte informace pouze díky informacím podávaným pravidelným televizním zpravodajstvím při zvláště agresivních projevech extremistů (např. Litvínovské sídliště Janov)

Pokládáte tyto informace za objektivní nebo zkreslené, mediálně upravené ve prospěch levice či pravice.

Informace na tomto poli sleduji a čerpám pouze z TV relací. Informace však považují za mediálně upravené, tudíž ne zcela relevantní. Jejich úprava je uskutečněna vždy podle vládnoucí strany.

Registroval jste akci v Litvínově, resp. na Janovském sídlišti?

Ano, registroval. Informace však byly dle mého názoru upravované. Nechci hájit zájmy pravice v podobě Dělnické strany, ale mám takový názor, že proti příživnickému způsobu života Romů je třeba vyjádřit svůj názor. Ten však musí být konfrontován s názorem romských skupin či s jejich zástupci.

Myslíte si, že je ve vašem okolí hrozba extremismu aktuální (myslíte si, že jsou ve vašem okolí příznivci nějaké extremistické skupiny nebo hnutí)?

Myslím si, že v mém bezprostředním okolí ne.

Setkal jste se někdy s projevy / aktivitami extremistů?

Dosud nikoli.

Je pro vás větší hrozbou (představa) prosazení levicové frakce či pravicové frakce na politickém poli?

V současné době asi spíše z pravice. Důvodem je její větší aktivita s výrazně vyhraněným názorem.

Se kterou z těchto stran zúčastněných při akci v Litvínově sympatizujete, a proč?

- *Romové žijící na tomto sídlišti*
- *Extremisté zde demonstrující*
- *Policie ČR (zahrnuje stát a jeho politický systém)*

V každém případě jsem na straně Policie ČR. A to z toho důvodu, že se jasně staví na ochranu většinového názoru či mínění naší společnosti.

Viděl jste někdy v okolí osobu, kterou byste zařadil do extremistické skupiny?

Ne.

Považujete výtržnictví za projev extremismu (klasické výtržnictví v každé obci)?

Ne, jde o projev jednotlivců, kdy motivací není vyjádření nějakého extremistického názoru.

4.1.2 Druhá skupina dotazovaných

Osoba číslo 6

Žena, 24 let, vychovávána v ateistické rodině převážně v období porevolučním, v rodině podnikatelské, studentka Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity, obor čeština občanka.

Co si představujete pod pojmem extremismus?

Jako první asociace, když se řekne extremismus, mě napadne nějaký muslim s turbanem na hlavě. Další asociace je sebevraždná osoba, snažící se usmrtit co největší počet osob ze nepřáteleného tábora. To je ovšem spíše osoba extremisticky smýšlející.

Samotný pojem extremismus pro mne představuje činnost spojenou s neadekvátním útokem proti lidem. Tato činnost je založena na určitém přesvědčení. Extremismus je z mého hlediska tedy prosazování názoru či názorů prostřednictvím násilí.

Jaký názor máte na ideologii fašismu a nacionalismu?

Je to hrozné. Celá situace, která se v historii odehrála během druhé světové války, je pro mě velice děsivá. Je mi velice líto, čeho se lidé dopustili a kam až dokázali zajít. Takovéto chování, jaké se dělo například v koncentračních táborech, absolutně odsuzuji a je mi krajně nesympatické.

Propagaci fašismu, potažmo nacismu ve formě neonacismu, bych mnohem více potlačovala zákonem. Lidé by se tomu měli více věnovat, tato problematika se podceňuje. Pokud se nechá extremismus rozvinout, jen stěží se pak bude zatlačovat zpět do únosných mezí. V současné době je dle mého názoru extremismus na vzestupu, hlavně ideologie nacionalismu. Jeho sympatizanti se skrývají za svobodu slova.

Myslíte si, že před rokem 1989 v ČR extremismus neexistoval? Nebo jej pouze tehdejší režim nepřipouštěl a tedy zamlčoval?

Toto je velice těžká otázka. Myslím si, že extremismus vždy byl a bude. Určitě je pravda, že jej tehdejší režim jaksi zamlčoval. Myslím si, že je to stálý společenský jev a i za totalitního režimu zde byl.

- *Registrovala jste tehdy podobné problémy, jako jsou nyní – veřejné a násilné projevy spojené s vandalismem a ničením veřejného i soukromého majetku*
- *Jak toto vnímáte a jaké tresty byste navrhovala*

Na tuhle otázku mohu jen těžko odpovídat, poněvadž nejsem zběhlá v trestním zákoně a nevím, jaké tresty se zde udělují. Ale určitě souhlasím s tvrdým postihem a neřešit trestné činy s extremistickým podtextem pouze alternativními tresty. Pokud je skutek prokázán, tak navrhuji ihned osobu potrestat trestem odnětí svobody. Rázně a tvrdě. Možná bych souhlasila i se zvýšením trestní sazby, pokud by bylo prokázáno, že trestný čin byl spáchán s extremistickým podtextem. Jak jsem uvedla již na začátku, problematiku extremismu je potřeba podchytit hned v počátcích, dokud je ještě šance na udržení v určitých mezích. Je třeba postihy jasně vymezit hned v počátcích a dle toho se následně chovat, bez výjimky.

Srovnání současného nástupu extremismu s nástupem fašismu před druhou světovou válkou.

V souvislosti s nástupem fašismu v Německu, potažmo s následnou situací Židů, ráda používám přirovnání s tzv. „uvařenou žábou“. Existuje teorie, která tvrdí, že pokud se žába hodí do horké vody, ihned vyskočí, ale pokud se voda zahřívá postupně i s žábou, žába se uvaří. Podobná situace byla právě i se Židy v Německu, když se jim práva ubírala postupně. Nejinaká situace je dle mého názoru i na soudobém poli extremismu, kdy tito stoupeni také tzv. „vaří žábu“, ale tou žábou jsme my všichni, čili

občané našeho státu. Respektive náš politický systém a státní zřízení. Příkladem jsou demonstrace, kdy si lidé říkají: „Oni si tam jen chodí, něco pokřikují, ale v zásadě nic nedělají, tak je nechejme. Nás se to netýká.“ Ovšem nakonec se to může týkat nás všech.

Takže určitá souvislost zde je, pokud se tyto dvě situace vůbec dají srovnat. Ovšem lidé už jednu tuto zkušenost mají, ale je zde určitá tendence k zapomínání. Mají pocit, že jich se to netýká a věc nemůže dospět do stejného stavu, jaký byl za druhé světové války.

Máte obavu z toho, že by to tak někdy mohlo dopadnout?

Myslím, že lidé se toho nebojí. Nepřipouští si to. Pokud nad tím ale přemýšlím, tak určitá obava, že by to mohlo dopadnout stejně jako v minulosti tu je. Na druhou stranu si ale myslím, že k tomu nedojde a ta obava není nikterak velká.

Jak vnímáte současnou situaci na poli extremismu?

- *Dostatečná práce Policie ČR potažmo MVČR*

- *Dostatečné preventivní programy ANO/NE*

Problém naší společnosti spatřuji v tom, že k extremismu nemá jednoznačné postavení. Řešení přichází až ve chvíli, kdy se něco stane. Nedělají se žádná předběžná opatření. Pokud se dojde k nějaké události, tak to pak naše společnost se zájmem řeší, ale neudělá nikdy žádná preventivní opatření předem. Myslím si tedy, že u nás nejsou dostatečná preventivní opatření ze strany Ministerstva vnitra a Policie ČR v oblasti extremismu.

Je těžké vymezit, kdy se jedná o projev extremismu a kdy ne, ale podle mě by se demonstrace extremistů neměly povolovat. Oni své aktivity schovávají za svobodu projevu.

- *Obava z extremismu (celkově) – Proč a z čeho? Obava o svou osobu (zdraví, život) X o politickou jistotu ve formě demokratického systému*

Osobně obavu nemám. Ale pokud bych byla občan tmavé pleti, byla s nimi více v kontaktu či byli to moji sousedé, tak bych se asi bála více. Bála bych se tedy jednak o svou osobu (zdraví a život), tak i o politickou jistotu. Pokud bych měla za sousedy

Romy, tak bych se bála také o poškození svého majetku. Tím mám na mysli kupříkladu napadení Romů extremisty a jejich obydlí, třeba za použití zápalných lahví.

Celkově si myslím, že naše společnost je natolik rozumná, že nenechá některou politickou stranu s výraznými extremistickými prvky vyhrát ve volbách a dát jí tak určitou pravomoc při rozhodování v tomto státě.

Sledujete situaci na poli extremismu, nebo získáváte informace pouze díky informacím podávaným pravidelným televizním zpravodajstvím při zvláště agresivních projevech extremistů (např. Litvínovského sídliště Janov).

Pokládáte tyto informace za objektivní nebo zkreslené, mediálně upravené ve prospěch levice či pravice.

Vyloženě sama od sebe si na internetu informace nevyhledávám, ale občas se mi stane, že se různě „proklikám“ a nějaké informace si najdu. Cíleně, abych si řekla, že dnes odpoledne se podívám, jak je to s tím extremismem, to ovšem nedělám. Pokud se něco děje, tak si občas nějaké informace dohledám. Ne vždy si ale hledám informace přímo o skupině, která se projevovala. To jen v případech, kdy mě to opravdu zaujme.

Celkově považuji informace podávané médií za zkreslené. Někaké zkreslení ve prospěch pravice či levice však nevnímám. Ovšem v médiích je asi převaha akcí pravicové frakce. Celkově si myslím, že společnost je v současnosti zaměřená spíše proti pravici. Proti ní se více bojuje.

Na druhou stranu, já sama jsem zažila pár let vlády komunismu a mám určitou obavu, že by se tato politika mohla vrátit. Každopádně tuto možnost považuji za pravděpodobnější. Má mezi lidmi širší základ. Spousta lidí je tzv. komunisty a stále více mladých lidí k nim tíhne, dle mého názoru. Důvody jsou mi však neznámé.

Pod levicovým extremismem si představuju normalizaci, kdy byla potlačena lidská práva a svobody občanů. Hlavně to mám tedy spojené s komunismem.

Registrovala jste akci v Litvínově, resp. na Janovském sídlišti?

Ano.

Myslíte si, že je ve vašem okolí hrozba extremismu aktuální (myslíte si, že jsou ve vašem okolí příznivci nějaké extremistické skupiny nebo hnutí)?

Ano. Myslím, že v každém městě jsou tito sympatizanti. Určitě v ČB mají nějakou základnu.

Setkala jste se někdy s projevy / aktivitami extremistů?

Ne. Myslím, že ne. Ale pokud se však za tyto akce považují i nápisy na zdech, například s hákovými kříži a slogany, tak ano. Ale s napadáním skinheadů Romské menšiny, s tím jsem se nesetkala.

Je pro vás větší hrozbou (představa) prosazení levicové frakce či pravicové frakce na politickém poli?

Levice, je to pravděpodobnější. Pořád jsou ve vládě a jsou vidět. Komunistům bych zakázala. Po převratu měli být postaveni mimo zákon, stejně jako fašismus. U nás sice nebyla stejná situace jako v Rusku, ale zvěrstva se děla také a stalinismus má na svědomí možná ještě více obětí, než vláda Hitlera. Jen se o tom tak nemluví.

Se kterou z těchto stran zúčastněných při akci v Litvínově sympatizujete, a proč?

- Romové žijící na tomto sídlišti
- Extremisté zde demonstrující
- Policie ČR (zahrnuje stát a jeho politický systém)

Samozřejmě že sympatizuji se stranou státu. Nelze tvrdit, že Romové u nás nemají co dělat. Pokud bych toto chtěla tvrdit, každá národnostní menšina u nás by se pak musela vrátit zpět do svého původního státu. A takhle by to nešlo. Nejsem příznivec Romů, ale takhle to dělat nejde. Principy a pravidla musí platit pro všechny stejně. Proti problémovému soužití Romů má stát vlastní páky, vyplývající ze zákona a v takovýchto případech by je měl použít. Neměla by se tato situace řešit násilím z řad extremistů. Stát by se k nim však měl chovat stejně jako ke všem ostatním a nedávat jim žádné výhody nebo úlevy.

Společnost na ně má vytvořený určitý názor, který je spíše negativní. Ovšem je třeba si uvědomit, že mají jiný styl života. S demonstracemi a násilím zde páchaným nesouhlasím.

Viděla jste někdy v okolí osobu, kterou byste zařadila do extremistické skupiny?

Myslím, že jsem izolovaná a moc často se s těmito osobami nesetkávám. Možná je potkávám, ale nesoustředím se na ně, a proto si teď nemohu vybavit žádnou takovou

situaci. Samozřejmě je zde nutné vymezit, kdo je extremist a koho za něj ještě považovat. Samozřejmě, že kolem sebe vídám osoby uznávající módu punku, skinheads atd., ale to pro mě není prototyp extremisty. Takovou osobu mám spojenou hlavně s násilným projevem a prosazováním vlastních politických názorů a takové osoby moc často nepotkávám.

Považujete výtržnictví za projev extremismu (klasické výtržnictví v každé obci)?

Těžko se mi na tuto otázku odpovídá, ale spíše nepovažuji. Spíše je to projev vandalství. A pokud jsem vandal, tak nejsem automaticky extremist, takže nepovažuji.

Osoba číslo 7

Muž, 25 let, vychováván převážně po roce 1989, v ateistické rodině, v současné době státní zaměstnanec, policista.

Co si představujete pod pojmem extremismus?

Pod pojmem extremismus si představím uplatňování názoru násilnou formou.

Jaký názor máte na ideologii fašismu a nacionalismu?

Každá ideologie vychází z určitého pohledu na nastalou situaci. V prvopočátcích mají mít tyto ideologie jistě pouze kladný přínos pro společnost. Nelze je však aplikovat na celkovou společnost tak, aby měli kladný přínos pouze pro určitý její segment.

Fašismus předpokládá, že se jedinec podřídí zájmu státu. To je pro naši společnost neakceptovatelné, jelikož nastolením demokracie si lidé navykli naslouchat hlavně vlastním potřebám a zájmy státu pro ně nejsou tak důležité.

Nacionalismus řeší otázku národa a území, ve kterém bude toto společenství lidí žít a na které nedá dopustit. Nacionalismu je úzce spjat s vlastenectvím. Já osobně si myslím, že multikulturní společnost přináší více pohledů na jakýkoliv problém a tudíž je na ně možné nahlížet z více úhlů pohledu. Z kombinace těchto pohledů je pak nutno vybrat neoptimalnější řešení problémů ve společnosti.

Myslíte si, že před rokem 1989 v ČR extremismus neexistoval? Nebo jej pouze tehdejší režim nepřipouštěl a tedy zamlčoval?

- Registroval jste tehdy podobné problémy, jako jsou nyní – veřejné a násilné projevy spojené s vandalismem a ničením veřejného i soukromého majetku

- *Jak toto vnímáte a jaké tresty byste navrhoval*

Myslím si, že určité formy extremismu zde mohli existovat, spíše však v latentní podobě a každý náznak vybočení z hodnot, které udávala komunistická strana, byl v prvopočátku potlačen a potrestán.

Domnívám se, že by každý měl mít prostor pro prezentaci vlastního názoru. Tuto prezentaci však musí provádět způsobem přijatelným pro společnost, nikoliv potlačováním práv ostatních. Co se týče z mé strany navrhovaných trestů, přikláním se spíše k tvrdším postihům oproti současné situaci. Myslím si, že velice přínosné by bylo, kdyby si každý neonacista mohl jako trest vyzkoušet pobyt několik dní v simulovaném koncentračním táboře.

Srovnání současného nástupu extremismu s nástupem fašismu před druhou světovou válkou.

Myslím si, že naše společnost se jistě z historie poučila a nedovolí, aby došlo k podobné extrémní situaci. Hlavně co se týká romské otázky, která je v současné době aktuální a dá se připodobnit k otázce Židů před druhou světovou válkou.

Jak vnímáte současnou situaci na poli extremismu?

- *Dostatečná práce Policie ČR potažmo MVČR*

- *Dostatečné preventivní programy ANO/NE*

- *Obava z extremismu (celkově) – Proč a z čeho? Obava o svou osobu (zdraví, život) X o politickou jistotu ve formě demokratického systému*

Momentálně je práce Policie ČR v problematice extremismu na velmi dobré úrovni. Neumožní žádné z extremistických skupin, aby narušila normální chod společnosti. Bylo to patrné zejména v minulých měsících, kdy pro zajištění klidného průběhu ohlášených extremistických akcí bylo vyčleněno dostatečné množství sil.

V současnosti nevnímám žádné preventivní programy k této problematice.

Obavu z extremismu zatím nemám, v mém blízkém okolí neznám nikoho, koho bych mohl zařadit do nějaké skupiny extremistů.

Sledujete situaci na poli extremismu, nebo získáváte informace pouze díky informacím podávaným pravidelným televizním zpravodajstvím při zvláště agresivních projevech extremistů (např. Litvínovské sídliště Janov)

Pokládáte tyto informace za objektivní nebo zkreslené, mediálně upravené ve prospěch levice či pravice.

Informace o situaci na poli extremismu nijak zvlášť nesleduji, jsem obeznámen pouze s informacemi podávanými sdělovacími prostředky. Nepokládám za důležité věnovat se této problematice hlouběji.

Jakékoliv informace podané sdělovacími prostředky беру s jistým nadhledem. Jestliže mě nějaká informace zaujme, pokusím se vyhledat další zdroje, abych si mohl vytvořit ucelenější a objektivnější názor.

Registroval jste akci v Litvínově, resp. na Janovském sídlišti?

Registroval jsem tuto situaci pouze na základě informací ze sdělovacích prostředků. Nijak zvlášť mne nezaujala, proto jsem se o ni více nezajímal.

Myslíte si, že je ve vašem okolí hrozba extremismu aktuální (myslíte si, že jsou ve vašem okolí příznivci nějaké extremistické skupiny nebo hnutí)?

V mém bezprostředním okolí nejspíše reálná hrozba neexistuje. Neznám nikoho, kdo by se angažoval v nějakém extremistickém hnutí.

Setkal jste se někdy s projevy / aktivitami extremistů?

Osobně tuto zkušenost nemám. Aktivity spojené s projevem extremismu sleduji pouze prostřednictvím sdělovacích prostředků.

Je pro vás větší hrozbou (představa) prosazení levicové frakce či pravicové frakce na politickém poli?

Ať už se v politice prosadí jakákoliv extremistická frakce, nebude to pro naši společnost dle mého názoru přínosné. Avšak z mého pohledu by bylo jistě nepříjemnější, pokud by se prosadila levice a dostala se k moci. Myslím, že by jejich politika více ohrozila moji osobu.

Se kterou z těchto stran zúčastněných při akci v Litvínově sympatizujete, a proč?

- Romové žijící na tomto sídlišti
- Extremisté zde demonstrující
- Policie ČR (zahrnuje stát a jeho politický systém)

Jednoznačně Policie ČR protože chrání plošně celou společnost.

Viděl jste někdy v okolí osobu, kterou byste zařadil do extremistické skupiny?

Netroufl bych si zařadit člověka do extremistické skupiny pouze na základě jeho zevnějšku. Současná doba se vyznačuje velmi roztodivnými módními výstřelky a lidé, kteří se takto prezentují, nemusí jednoznačně sympatizovat s extremistickými skupinami. Chtějí se například pouze odlišit od běžné populace.

Považujete výtržnictví za projev extremismu (klasické výtržnictví v každé obci)?

Výtržnictví je bezpochyby jedním z hlavních projevů extremismu. Klasické výtržnictví, se kterým se můžeme setkat v každé obci, však za projev extremismu nepovažují. Dle mého názoru jde spíše o výstřelek v běžném životě člověka, který je často spjat s konzumací většího množství alkoholu.

Osoba číslo 8

Žena, 24 let, vychovávaná v úplné rodině, převážně po pádu totalitního režimu, v současné době studentkou Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity.

Co si představujete pod pojmem extremismus?

Extremismus není jednoduché definovat, ale vnímám tento pojem jako určitou až radikální ideologii, která se vymyká konzervativnímu proudu. Což nemusí být vždy nutně na škodu – jiné úhly pohledu mohou být i přínosné a právo na svobodu slova a vyznání nemůže být odepíráno, pokud se ovšem nedostává do konfliktu s právy jinými (např. s lidskými právy). Kombinace extremismu s agresivními až násilnickými tendencemi a projevy je však nebezpečná nejen pro jedince, ale i pro společnost.

Jaký názor máte na ideologii fašismu a nacionalismu?

Nebezpečí vidím hlavně v tom, že už několikrát v historii se tyto ideologie uchytily a napáchaly mnoho zla - vlastně ještě donedávna byly rozšířené i praktikované a dodnes to naši rodiče či prarodiče mají v živé paměti. Tím poukazují především na to, že někteří lidé tak mohou přemýšlet stále a pořád si mohou připadat jako nadřazení nad jinou rasu. A historie se opakuje, proto není možné vyloučit, že podobné tendence nebudou i v blízké či vzdálenější budoucnosti. Je stále mnoho lidí, kteří nejsou plně ztotožněny s globalizací a nemají v oblibě menšiny či jiné rasy. Euroidní rasa (s biologického hlediska) více přemýšlí o budoucnosti a dokáže si spočítat, kolik dětí je schopná uživit a postarat se o ně – to má pak dopad na snižující se porodnost. Oproti

tomu třeba v Africe taková rozhodnutí nejsou častá a obecně lze říct, že na negroidní matku/pár připadá větší počet dětí než na euroidní, což má ale kořeny v jejich historii i způsobu života - s nízkou kvalitou zdravotní péče a sociálního zabezpečení je výhodnější zplodit více potomků a zvýšit šance na přežití rodu, popř. šance na to, že se ve stáří o rodiče budou moci děti postarat. Již nyní se objevují zprávy o hromadných přílivech negroidů do Evropy, konkrétně mám na mysli Itálii. Dokážu si představit scénář, kdy se bude zvyšovat příliv stále většího počtu přistěhovalců, lidé začnou být nespokojení, přičemž jednoho dne může pohár trpělivosti přetéct. Pak jen stačí, aby z davu vystoupil silný charismatický řečník, který dokumenty o lidských právech a rovnosti roztrhá a problém je na světě. Jen moc doufám, že se toho já a moji potomci nedožijí.

Myslíte si, že před rokem 1989 v ČR extremismus neexistoval? Nebo jej pouze tehdejší režim nepřipouštěl a tedy zamlčoval?

Tady je důkaz, jak je problematika extremismu složitá a obtížně definovatelná. Troufám si tvrdit, že v minulém režimu byly za extremismus považovány i demokratické proudy, které se zde nakonec uchytily (ač by to v té době málokdo předpovídal). Takže extremismus v této podobě určitě existoval.

- Registrovala jste tehdy podobné problémy, jako jsou nyní – veřejné a násilné projevy spojené s vandalismem a ničením veřejného i soukromého majetku

- Jak toto vnímáte a jaké tresty byste navrhovala

Vandalismus není omluvitelný. Násilí v jakékoliv podobě nemám ráda. Ale pokud se na to podíváme z pohledu psychologického, tedy že tato forma agresivity je namířená na věci a může splňovat kompenzační funkci (extremisté uvolní tenzi na neživých objektech a ne na lidech), pak je to přípustné a vlastně prospěšné. Ale stále to není omluvitelné. Trest odnětí svobody by účel rozhodně nesplnil, ale alternativní tresty typu obecně prospěšných prací či peněžitých trestů dle způsobené škody bych prozatím viděla jako dostatečné. Smysl bych viděla i v psychoterapeutických programech, kde by si výtržníci měli možnost uvědomit vlastní problémy, příčiny svého jednání a chování, naučili by se zvládat svou agresivitu a dále by se s nimi a jejich psychickou stránkou pracovalo.

Srovnání současného nástupu extremismu s nástupem fašismu před druhou světovou válkou.

Když se nad tím člověk zamyslí, určitá spojitost by byla v tom, že extremismus má vždycky otevřenější dveře v dobách krize. A možná proto v současnosti dávají o sobě pravicový extremisté více znát. Ale netroufám si to srovnávat s nástupem fašismu před druhou světovou válkou, nemám dostatečné historické znalosti a nemyslím si, že je možné to srovnat.

Jak vnímáte současnou situaci na poli extremismu?

- Dostatečná práce Policie ČR potažmo MVČR

Co se týká dohledu pořádku na demonstracích, tak je práce Policie ČR myslím v pořádku. MVČR má na starost legislativní stránku věci, takže tam o všem rozhodují a dle nich pracuje Policie ČR. Ale jak probíhá třeba infiltrace a následné zpracování dat BIS, která spadá pod Vládu ČR, to posoudit nedokážu.

- Dostatečné preventivní programy ANO/NE

Nemám vůbec informace o tom, že by se nějaké preventivní programy prováděly. Popravdě řečeno si ani nedokážu takový preventivní program v oblasti extremismu představit.

- Obava z extremismu (celkově) – Proč a z čeho? Obava o svou osobu (zdraví, život) X o politickou jistotu ve formě demokratického systému

Obavu z nich zatím nemám, na demonstrace nechodím a podobným akcím se vyhýbám. Ale je fakt, že pravicový extremismus a nacionalisté jsou velmi dobře organizovaní. Třeba Národní odpor nemá vysloveně centrálu, která jim rozděluje úkoly, ale mají společnou ideologii a tvoří samostatné skupiny po různých městech ČR – což je v případě potřeby mnohem obtížněji napadnutelné. Pokud by se dostali k moci, nemyslím si, že by bezprostřední nebezpečí hrozilo mě nebo mé rodině, ale spíš přistěhovalcům, azylantům, marginálním skupinám a potomkům smíšených párů, popř. občanům, kteří by se snažili těmto lidem pomoci.

Sledujete situaci na poli extremismu, nebo získáváte informace pouze díky informacím podávaným pravidelným televizním zpravodajstvím při zvláště agresivních projevech extremistů (např. Litvínovského sídliště Janov).

Pokládáte tyto informace za objektivní nebo zkreslené, mediálně upravené ve prospěch levice či pravice.

Ano, tuhle problematiku se snažím sledovat, i když ne úplně pravidelně. Jenže sdělovací prostředky rozhodně nepodávají informace objektivně a je otázka, kde se má člověk takovýchto informací dohledat. Dnešní doba je různými druhy informací zahlcena a přehlčena a je poměrně obtížné je selektovat.

Registrovala jste akci v Litvínově, resp. na Janovském sídlišti?

Ano, registrovala.

Myslíte si, že je ve vašem okolí hrozba extremismu aktuální (myslíte si, že jsou ve vašem okolí příznivci nějaké extremistické skupiny nebo hnutí)?

Nemyslím si, že by aktuálně hrozilo větší nebezpečí než „jen“ demonstrace. Ve svém okolí vídám extremistické příznivce jen občas, ale všímám si spíš těch nápadně se obličujících, což může být pouze vrchol ledovce. Ale myšlení podobné nacionalistickým ideologiím může mít v sobě každý z nás. ČR je mezinárodně vnímaná jako rasistická a xenofobní země, ale upřímně řečeno si myslím, že absolutně žádný stát nemá problematiku například s Romy vyřešenou. Jenže ČR je „malá nepodstatná“ země a tu si každý dovolí kritizovat.

Všímám si, kolik lidí v mém okolí nesympatizuje s cikány a nadává, že nepracují, dělají nepořádek a stát je dotuje poměrně štědrými dávkami. Vzniká pak nespokojenost občanů a možná tendence sympatizovat s někým, kdo přichází s alespoň „nějakým“ řešením. Sáhněme si do svědomí, kolik z nás by se například dobrovolně nastěhovalo do bytu/domu vedle cikánské rodiny či dokonce celého ghetta? Nebo kdo z nás by byl nadšený, kdyby se vedle něho nastěhovala cikánská rodina či vybudovalo celé ghetto? Lidé tam dlouhodoběji usazení jsou nespokojení a stěžují si na nepořádek, ale nikdo si toho nevšímá a nikdo s tím nic nedělá. Jakmile tam však přijde skupina nacionalistů, najednou o tom ví celý národ. Nepochybuji o tom, že většina původních obyvatel daného sídliště či lokality pak s pravicí sympatizuje. Geniální pozvolné dostávání se do podvědomí občanů.

Setkala jste se někdy s projevy / aktivitami extremistů?

Osobně nikdy, vždy jen zprostředkovaně.

Je pro vás větší hrozbou (představa) prosazení levicové frakce či pravicové frakce na politickém poli?

Beze sporu je pro mě větší hrozbou pravicová frakce – viz výše. Oproti tomu anarchismus ve smyslu odmítání formální centralizované organizace, kterou vytváří pár lidí v politice a kterou nám vnucují, je mi sympatický. Nemám ráda byrokracii a vadí mi současná podoba „demokracie“, volební sliby a lhaní, neprůhlednost a lobby v politice. Možná, že by se sama společnost uměla seberegulovat a fungovat na principech svobody a rovnosti. Jenže si uvědomuji, že to je utopie a lidská společnost k takovému poznání nedojde. Hierarchie tu byla od nepaměti a vždycky budou bohatí x chudí, společensky uznávanější x neuznávaní, zdraví x nemocní apod.

Se kterou z těchto stran zúčastněných při akci v Litvínově sympatizujete, a proč?

- Romové žijící na tomto sídlišti
- Extremisté zde demonstrující
- Policie ČR (zahrnuje stát a jeho politický systém)

Pro extremisty to byla opět skvělá příležitost se zviditelnit. Policie ČR je složka, která by měla zasahovat dle platných zákonů a má oporu v právních předpisech státu. Stará se mj. o bezpečnost a zdraví občanů, tudíž jsem s nimi na této akci sympatizovala. Ačkoliv s prací Policie ČR mnoho lidí nesouhlasí (a netvrdím, že je to složka naprosto bezchybná), vnímám ji jako velmi podstatnou a prospěšnou součást tohoto politického uspořádání.

Viděla jste někdy v okolí osobu, kterou byste zařadila do extremistické skupiny?

Ano, viděla jsem jak příslušníky anarchismu, tak i nacionalismu. Jenže bych řekla, že v poslední době je například stále více vyznavačů nacionalismu, kteří mají standardní image a jsou lépe maskovaní, takže jejich skutečný počet nelze odhadnout.

Považujete výtržnictví za projev extremismu (klasické výtržnictví v každé obci)?

Pokud máte na mysli ojedinělé výtržnictví typu rozbíjení zastávek a laviček, tak to nutně za projev extremismu nepovažuji.

Osoba číslo 9

Žena, 23 let, vychovávaná převážně po pádu totalitního režimu, v rodině s nevlastním otcem, který je navíc cizinec, v současné době na rodičovské dovolené.

Co si představujete pod pojmem extremismus?

Extremismus je, podle mě, vyhrocený názor na určitou situaci. V tomto případě lidé chtějí prosadit svou vůli jakýmkoliv možným způsobem a to i za pomoci agresivity, síly nebo třeba ničením věcí.

Jaký názor máte na ideologii fašismu a nacionalismu?

Obě dvě ideologie jsou špatné. To co se dělo během druhé světové války, je děsivé. Jsem ráda, že žiju v demokratickém státě, kde nemají tyto skupiny šanci prosazovat se ve velké míře.

Myslíte si, že před rokem 1989 v ČR extremismus neexistoval? Nebo jej pouze tehdejší režim nepřipouštěl a tedy zamlčoval?

Myslím si, že extremismus tady vždy byl a bude. Jen si nedokážu představit, v jakém rozsahu a formě.

- *Registrovala jste tehdy podobné problémy, jako jsou nyní – veřejné a násilné projevy spojené s vandalismem a ničením veřejného i soukromého majetku*
- *Jak toto vnímáte a jaké tresty byste navrhovala*

Extremismus se nám podle mého názoru vymítit nepodaří z důvodu špatně nastaveného trestního řádu. Tresty jsou velice mírné a žádného aktivistu prakticky nijak nepotrestají. Pokud by se podařilo prosadit změny v tomto zákoně tak, aby lépe postihoval tyto osoby a dařilo se policii odhalovat jejich protiprávní jednání, tak by se to mohlo povést. Ale v této podobě není šance extremismus úplně zlikvidovat, alespoň ne do takové míry, abychom nebyli svědky jejich vystupování a veřejných projevů.

Srovnání současného nástupu extremismu s nástupem fašismu před druhou světovou válkou.

Nenávist mezi lidmi a skupinami je velice silná. Dříve však nebylo tak těžké někomu ublížit. Myslím si, že naše vláda se určitě ze světové historie fašismu poučila a nedovolí překročit jisté meze. Přece jenom to není tak dávno, kdy druhá světová válka skončila. Existuje ještě spousta lidí, kteří si tuto dobu pamatují, i když jich samozřejmě

ubývá. Ale výpovědi těchto lidí by měly být příkladem, jak špatný fašismus byl a mohl by v budoucnu být.

Jak vnímáte současnou situaci na poli extremismu?

- Dostatečná práce Policie ČR potažmo MVČR
- Dostatečné preventivní programy ANO/NE
- Obava z extremismu (celkově) – Proč a z čeho? Obava o svou osobu (zdraví, život) X o politickou jistotu ve formě demokratického systému

Policie se k této problematice staví zodpovědně. Myslím si, že na každou jejich akci nebo pochod je vždy povoláno dostatek policistů.

Prevence by se měla zaměřit hlavně na základní školy, bohužel takových programů je velice málo.

Osobně nemám s extremismem žádnou zkušenost. Neznám ani žádného aktivistu, který by mě chtěl ohrozit na zdraví, nikdo takový v našem městě nežije ani se nezdržuje.

Sledujete situaci na poli extremismu, nebo získáváte informace pouze díky informacím podávaným pravidelným televizním zpravodajstvím při zvláště agresivních projevech extremistů (např. Litvínovského sídliště Janov).

Pokládáte tyto informace za objektivní nebo zkreslené, mediálně upravené ve prospěch levice či pravice.

Informace o situaci čerpám pouze z televize, hlouběji se o tento problém nezajímám. Vlastně ani nemám čas, vyhledávat si podrobnější údaje. Informace podávané médiu ale považuji za objektivní, nijak nezkreslené.

Registrovala jste akci v Litvínově, resp. na Janovském sídlišti?

Ano. Myslím, že v době konání byla náplní všech televizních zpravodajství. Některé záběry, které zde byly pořízené, byly opravdu děsivé a člověku z nich běhal mráz po zádech. Osobně lituji policistů, kteří zde musejí zasahovat. Stát mezi rozrušenými davy a nechat na sebe házet různé předměty určitě nebude nic příjemného.

Myslíte si, že je ve vašem okolí hrozba extremismu aktuální (myslíte si, že jsou ve vašem okolí příznivci nějaké extremistické skupiny nebo hnutí)?

V našem městě tento problém myslím nehrozí, ale v nedalekých Českých Budějovicích bude určitě situace o poznání jiná a řekla bych, že horší. Ve velkých městech je pro takovéto aktivity větší prostor a najde se zde větší počet osob se stejnými názory. Jak je známo, v jednotě je síla a pokud se tyto osoby spojí do nějaké skupiny, tak může docházet k určitým problémům. Ale myslím si, že situace v Českých Budějovicích ještě není nijak hrozná v porovnání s jinými většími městy.

Setkala jste se někdy s projevy / aktivitami extremistů?

Nesetkala. V mém okolí ani nemám možnost setkat se s takovými aktivitami. Vzhledem ke svému současnému stavu se ani moc nedostávám do ulic města, protože pečuji o své dítě. Možná i proto jsem žádné aktivity extremistů nezaregistrovala.

Je pro vás větší hrozbou (představa) prosazení levicové frakce či pravicové frakce na politickém poli?

Pro mě je určitě horší prosazení pravice, jejíž aktivita je v dnešní době veliká. Upřednostňují svojí národnost na úkor ostatních a jejich postoj je nekritický. Jako Češce mi asi nehrozí nebezpečí ani v případě jejich prosazení, ale na celou věc pohlížím i z hlediska národnostních menšin, které také mají právo na svou existenci a setrvání v našem státu.

Se kterou z těchto stran zúčastněných při akci v Litvínově sympatizujete, a proč?

- Romové žijící na tomto sídlišti
- Extremisté zde demonstrující
- Policie ČR (zahrnuje stát a jeho politický systém)

Samozřejmě že s policií, protože nás chrání a udržuje veřejný pořádek. Dokáže mi zajistit a udržet můj sociální standart a jistoty, které jsou pro mě v této situaci důležité.

Viděla jste někdy v okolí osobu, kterou byste zařadila do extremistické skupiny?

V mém okolí jsem se nikdy s takovou osobou nesetkala.

Považujete výtržnictví za projev extremismu (klasické výtržnictví v každé obci)?

Běžné výtržnictví podle mě projev extremismu není. Spíše jde o projevy agrese, případně aktivity z nudy, kdy se na činnosti jednotlivců projevuje v převážné většině i požití alkoholu.

Osoba číslo 10

Muž, 24 let, vychováván v období post komunistickém, student Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity.

Co si představujete pod pojmem extremismus?

Pojem extremismus u mě vyvolává představu zaujímání vyhraněných názorů či postojů, hlavně politických, které tyto osoby prosazují násilnou formou. Tyto názory nejsou v souladu s majoritní populací a mohou být naopak jejím naprostým protikladem. Důležité je zde pro mě násilné prosazování vlastních názorů. Mnoho lidí ve svém životě zaujme k něčemu vyhraněný postoj, může to být i určitá politická situace, ale to z této osoby ještě nedělá extremistu. Tím se dle mého názoru stává až v případě násilného vynucování a proklamace názorů a dále také vědomou identifikací s nějakou extremistickou skupinou.

Jaký názor máte na ideologii fašismu a nacionalismu?

Ideologie fašismu je samozřejmě nepřijatelná. V moderní společnosti a vlastně v ani v žádné jiné, není prostor pro nadřazování určité rasy a národnosti. Pokud se v současné době hovoří o globalizaci a tento fenomén se podporuje, tak člověk musí být tolerantní k odlišnostem. A to jak mezi rasami, národnostmi, ale i mezi jednotlivci vůbec. Pokud tento fakt není společnost schopna akceptovat, není tedy na globalizaci připravena a neměla by se nadále politicky prosazovat. Ovšem z mého hlediska je takto netolerantní jen menšina populace, a proto pokládám fašismus za překonanou ideologii.

Co se týče nacionalismu, tak s tím v zásadě souhlasím, pokud je udržován v rámci únosných mezí. Myslím, že každý národ má pečovat o svou identitu, ale jak už jsem řekl, vše v patřičných mezích. Otázka nacionalismu je o to důležitější, pokud se v dnešní době sjednocuje celá Evropa. Je důležité zachovávat kulturní zvyky a tradice jednotlivých zemí a k tomu podle mě slouží právě zdraví nacionalismus, respektive patriotismus.

Myslíte si, že před rokem 1989 v ČR extremismus neexistoval? Nebo jej pouze tehdejší režim nepřipouštěl a tedy zamlčoval?

- Registroval jste tehdy podobné problémy, jako jsou nyní – veřejné a násilné projevy spojené s vandalismem a ničením veřejného i soukromého majetku

- *Jak toto vnímáte a jaké tresty byste navrhoval*

Svým způsobem byl extremismus, alespoň z dnešního pohledu, v té době zrovna u moci. Takže ten levicový určitě existoval. „Výhodou“ tohoto režimu byla schopnost potlačit a umlčet všechny ostatní názory, které byly v rozporu s tímto systémem státního zřízení. Ale podle mě zde byl určitý náznak ostatních forem extremismu i před tímto rokem. Určitě ne ale v takové míře, v jaké jej zaznamenáváme dnes. Spíše šlo o jednotlivce nebo velmi malé skupinky ve velkých městech.

Pokud se jedná o trestné činy, které jsou prokazatelně spojeny s extremismem, tak bych klidně navrhoval zvýšit trestní sazbu. Zvláště pak v těch případech, kdy jde o formu extremismu, která se snaží narušit či jakkoli omezit práva osob, nebo skupin osob. Osobně zde nespátřuji jako přínosné trestat pachatele trestné činnosti pouze alternativními tresty, jako například obecně prospěšnými pracemi. Mnohem efektivnější je dle mého názoru nastolit tvrdší tresty, aby odradily případné další sympatizanty.

Srovnání současného nástupu extremismu s nástupem fašismu před druhou světovou válkou.

Je jasné, že před druhou světovou válkou bylo naprosto jiné klima, a to jak politické, tak ekonomické a společenské vůbec. Na první pohled se tedy zdá, že se tyto fenomény vůbec nedají srovnávat. Ale když nad tím hlouběji přemýšlím, tak zde možná určité společné rysy jsou. V Německu v té době byly potlačovány práva určité skupiny osob a o to se v současné době snaží i pravicoví extremisté. Jak už jsem ale uvedl dříve, fašismus a nacismus považuji za překonané ideologie, ovšem jejich propagaci je třeba věnovat velkou pozornost a zaměřit se na její potírání.

Jak vnímáte současnou situaci na poli extremismu?

- *Dostatečná práce Policie ČR potažmo MVČR*

- *Dostatečné preventivní programy ANO/NE*

- *Obava z extremismu (celkově) – Proč a z čeho? Obava o svou osobu (zdraví, život) X o politickou jistotu ve formě demokratického systému*

V současné době je aktivnější asi hlavně pravicová forma extremismu. O levicové frakci se dle mého názoru zas tak často nemluví. Ze svého studia na vysoké škole mám určité informace o extremismu a vím, že v současné době je asi

nejnebezpečnější skupina Národního odporu, který je prý financován a řízen ze zahraničí, jak nám uvedla přednášející. Pokud je tomu skutečně tak a jednotlivé skupiny spolupracují na mezinárodní úrovni, myslím finančně a systémově, tak můžeme očekávat ještě více problémů s těmito skupinami v budoucnu. Obávám se, že by situace mohla zajít až do takového bodu, kdy by se zástupci nepřátelských stran navzájem zabíjeli. Nemusíme chodit daleko, podobné případy se dějí například v Americe mezi pouličními gangy a obávám se, že tento fenomén by se mohl dostat i do Evropy, potažmo České republiky.

Práci Policie ČR hodnotím jako dostačující. Myslím, že plní své povinnosti tak, jak je vyžaduje vláda ČR. Problém je však spíše v legislativních opatřeních, kdy není přesně definováno, co je extremismus a co není.

Myslím, že preventivních programů, zaměřených proti extremistickým ideologiím je v České republice kriticky málo.

Vzhledem k tomu, že nejsem členem žádné extremistické skupiny ani příslušník jiné rasy či národa, tak se útoků extremistů na svou osobu neobávám. Zároveň si myslím, že v současnosti ani nehrozí zánik demokratického systému. Extremismus dle mého názoru prostě nyní nemá dostatečnou podporu veřejnosti.

Sledujete situaci na poli extremismu, nebo získáváte informace pouze díky informacím podávaným pravidelným televizním zpravodajstvím při zvláště agresivních projevech extremistů (např. Litvínovského sídliště Janov).

Pokládáte tyto informace za objektivní nebo zkreslené, mediálně upravené ve prospěch levice či pravice.

Nikterak zvlášť podrobně situaci na poli extremismu nesleduji. Převážně získávám informace z televize, popřípadě novin a internetovému zpravodajství. Informace podávané prostřednictvím televize považuji za výrazně zkreslené a upravené a to nejen na úseku extremismu. Vzhledem k tomu, že mě v rámci studií zaujala přednáška o extremismu, tak jsem si dohledával informace o některých skupinách na internetu. Avšak tyto informace byly kusé, nijak zvlášť jsem se je nesnažil ucelit. Šlo mi především o základní informace a postoje těchto skupin.

Registroval jste akci v Litvínově, resp. na Janovském sídlišti?

Ano, registroval a záběry z této akce jsem si vyhledal na internetu. Musím říct, že v některých případech tato akce neměla daleko k válce. Docela jsem se zhrozil, když redaktoři televizních novin ukazovali, jaké zbraně, byť třeba primitivní, se zde zabavily. Jednoznačně zde byla snaha přinejmenším zranit co největší počet svých „nepřátel“.

Myslíte si, že je ve vašem okolí hrozba extremismu aktuální (myslíte si, že jsou ve vašem okolí příznivci nějaké extremistické skupiny nebo hnutí)?

Myslím si, že není. Předpokládám, že naše společnost je natolik uvědomělá a rozumná, že prosazení extremismu, jakékoli jeho formy, prostě nedopustí. Možná tito sympatizanti dosáhnou určitých dílčích úspěchů, ale celkově si myslím, že nemají šanci na prosazení.

Setkal jste se někdy s projevy / aktivitami extremistů?

Ano, setkal. Jednalo se o propagaci německého fašismu a nacismu, kdy člen některé neonacistické skupiny vykřikoval fašistický pozdrav „Sieg heil!“. Udivilo mě jednak úsilí, které tato osoba do výkřiků dávala a jednak také doba a místo, kde tak činila. Jednalo se totiž o Lanovu třídu v Českých Budějovicích krátce po poledni, kdy zde byla spousta lidí. Nevšiml jsem si, že by ale někdo z kolemjdoucích nějak zasáhl.

Je pro vás větší hrozbou (představa) prosazení levicové frakce či pravicové frakce na politickém poli?

Dle mého názoru je větší pravděpodobnost prosazení levicové frakce (pokud sem zahrnu i komunismus), protože ten má své zastoupení i v českém politickém spektru. A to i přes fakt, že by lidé měli být poučeni z minulosti, jelikož to není tak dávno, kdy komunistický režim padl. Co se týče nebezpečnosti, tak zde je možná nebezpečnější pravicový extremismus, protože ten je zaměřen na potlačení práv osob. Levicový extremismus, teď mám na mysli hlavně anarchismus, hlásá naopak svobodu člověka, a asi proto pro mě není takovou hrozbou.

Se kterou z těchto stran zúčastněných při akci v Litvínově sympatizujete, a proč?

- Romové žijící na tomto sídlišti
- Extremisté zde demonstrující
- Policie ČR (zahrnuje stát a jeho politický systém)

Jednoznačně sympatizuji s Policií ČR, která zde zaujímá neutrální postoj. Snaží se chránit obyvatele tohoto státu, ať je jejich rasa a národnost jakákoliv. Na druhou stranu chápu i argumenty Romů a jejich výtky. Dokonce chápu i nespokojenost extremistů a proč tuto akci vůbec uspořádali. V těchto dvou případech bych se ale přikláněl spíše na stranu Romů, kteří mají právo žít v našem státu.

Viděl jste někdy v okolí osobu, kterou byste zařadil do extremistické skupiny?

Ano, myslím, že viděl. Pokud mohu hodnotit podle módy, kterou extremisté uznávají, tak jsem ve svém okolí několikrát viděl příznivce hnutí skinheads, anarchistů, punku.

Považujete výtržnictví za projev extremismu (klasické výtržnictví v každé obci)?

Nepovažuji. Myslím, že výtržnictví je v každém městě a je výsadou hlavně mladých lidí, kteří si užívají svou svobodu. Začínají žít nočním životem a chtějí na sebe upozornit před svými vrstevníky, dokázat, jak jsou nezávislý, odvážní a silní. Proto ničí veřejný majetek a čekají, že v očích svých vrstevníků porostou.

4.2 Kategorizovaná excerptace z rozhovorů s respondenty

Kategorie extremismus

Tato kategorie je zaměřena na definování pojmu extremismu. V zásadě bylo potřeba zjistit, zda se pohled dotazovaných osob na extremismus shoduje s chápáním a vymezením extremismu pro účely této práce. V rámci šetření bylo dosaženo takových výsledků, kdy naprostá většina bezpečně chápe pojem extremismu. Velice často respondenti uváděli například: „*Extremismus je... ...prosazování názoru či názorů prostřednictvím násilí*“ (osoba č. 6). Takovou definici uvedli čtyři respondenti, přičemž všichni byli z druhé, tedy mladší skupiny osob, například: „*Pod pojmem extremismus si představím uplatňování názoru násilnou formou*“ (osoba číslo 7). Zajímavé je, že první skupina respondentů (starší) takovou definici neuvádí ani v jednom případě.

Většina pak velice často definovala extremismus jako: „*Něco, co se vymyká normálu...*“ (osoba č. 2) nebo „*...názory které nejsou akceptovatelné většinovou společností...*“ (osoba č. 1). Takto jej vymezilo šest respondentů z deseti. Další náhled

na pojem extremismus byl z hlediska chování. Tak to na něj nahlížela například osoba číslo 3. Chápe jej jako: „*Chování a jednání vybočující z daných norem.*“

Jiný a taktéž hodnotný je názor osoby číslo 9, která nenahlíží na extremismus pouze jako na násilí, jednání či chování, nýbrž jako na „*vyhrocený názor na určitou situaci.*“

Kategorie fašismus a nacionalismus

Druhá kategorie se zaměřuje na zaujímání postojů k ideologiím fašismu a nacionalismu. Jednomyslně se ve svých výpovědích všichni respondenti shodli na odsouzení fašistické ideologie. „*Byla to velmi špatná zkušenost z historie, z které by se měli lidé ponaučit.*“ (osoba č. 5). Toto tvrzení podporuje i výrok osoby číslo 1: „*Fašismus je jasně zhoubná ideologie.*“ Tvrzení osoby číslo 6 nehodnotí jen samotnou ideologii, ale orientuje se na jeho projevy a činnosti prováděné v minulé době: „*Celá situace, která se v historii odehrála během druhé světové války, je pro mě velice děsivá. ...chování, jaké se dělo například v koncentračních táborech, absolutně odsuzuji*“

Rovněž třetí dotazovaná osoba nesouhlasí s fašismem a jemu podobnými ideologiemi. Tyto ideologie jaksi zobecňuje a tvrdí: „*Jakákoliv ideologie končící na „-ismus“ je špatná. Vždy je možná idea pěkná, ale závěry a konce jsou odstrašující.*“ I osoba číslo 7 poukazuje na původní dobrou myšlenku některých ideologií: „*V prvopočátcích mají mít tyto ideologie jistě pouze kladný přínos pro společnost.*“

U ideologie nacionalismu to tak jednoznačné nebylo. V každé skupině respondentů se našel jeden zástupce, který sympatizuje se zdravím nacionalismem: „*Proti zdravému nacionalismu v podobě národního uvědomování, patriotismu ve vztahu ke své zemi, ... nelze mít žádné námitky.*“ (osoba č. 1) V podstatě stejný názor zaujímá i osoba číslo 10, což dokládá její výrok: „*Co se týče nacionalismu, tak s tím v zásadě souhlasím, pokud je udržován v rámci únosných mezí.*“ Mnohem častěji však převládal názor o špatnosti nacionalismu, a to v obou táborech: „*Jakékoliv projevy nacionalismu jsou nebezpečné...*“ (osoba č. 2).

V této kategorii je tedy patrná vyrovnanost názorů obou skupin respondentů.

Kategorie fenomén doby

Třetí kategorie vyhodnocuje názor na existenci extremismu před rokem 1989, tedy za vlády totalitního režimu. Zde je určitě výrazný vliv věkové hladiny respondentů a s tím spojené zkušenosti s dobou před rokem 1989. Zatímco mladší generace si z této doby příliš nepamatuje, starší naopak ano a může čerpat z osobních zkušeností.

Většina respondentů z první skupiny uvedla, že extremismus v této době buď neexistoval v takové míře jako dnes, případně neexistoval vůbec. Tomu nasvědčuje demonstrativní výpověď osoby číslo 5: *„Myslím si, že nebyl. Alespoň ne v této míře a v této formě.“* Podobně odpověděli 4 respondenti z pěti, pouze jediný měl opačný názor. Osoba číslo 1 například tvrdí, *„...že: v Československé socialistické republice extremismus s pravicovými prvky téměř neexistoval...“* Osoba číslo 2 tvrdí, že se extremisté *„...neprojevovali tak veřejně a v takové míře jako dnes.“*

Druhá skupina respondentů naopak více méně shodně uváděla, že extremismus byl a je přítomen v každém režimu. To podporuje například výpověď osoby číslo 9: *„Myslím si, že extremismus tady vždy byl a bude.“* Podobná je i výpověď osoby číslo 7: *„Myslím si, že určité formy extremismu zde mohli existovat, spíše však v latentní podobě a každý náznak vybočení z hodnot, které udávala komunistická strana, byl v prvopočátku potlačen a potrestán.“*

Velice zajímavý je názor osoby číslo 8, která poukazuje na fakt, že pojetí a náhled na extremismus se mění v čase na základě vládnoucí formy: *„...za extremismus považovány i demokratické proudy, které se zde nakonec uchytily...“*

V otázce trestů a postihů za trestné činy s extremistickým podtextem, panuje taky značná nejednotnost v názorech. Zatímco mladší generace ve většině případů souhlasí se zavedením vyšších trestních sazeb, u starší generace někteří respondenti poukazují na fakt, že pouze trestem se situace nevyřeší. Ten je až jakousi poslední instancí. Důležitá je výchova, prevence atd. Rovněž panuje nejednotnost v nazírání na využívání alternativních trestů, při řešení extremistických trestných činů. Avšak tato nejednotnost názorů prostupuje napříč věkovou strukturou a tato proměnná zde tedy pravděpodobně nemá vliv. Najdou se zde zastánci alternativních trestů, například osoba číslo 4 uvádí: *„...tresty veřejně prospěšných prací, které by byly vykonávány*

v prostředí, proti kterému osoba útočí... by měly nezaměnitelný význam.“ Opět zajímavý názor zde zaujímá osoba číslo 8, do kterého se pravděpodobně promítají zkušenosti a vědomosti nabyté v rámci studia na vysoké škole (Zdravotně sociální fakulta Jihočeské univerzity): „Smysl bych viděla i v psychoterapeutických programech, kde by si výtržníci měli možnost uvědomit vlastní problémy...“

Kategorie srovnání extremismu z pohledu dvou staletí

Tato kategorie je zaměřena na srovnání nástupu fašismu v Německu před druhou světovou válkou s nástupem dnešního extremismu. Respektive zda respondenti spatřují určité stejné prvky v těchto dvou nástupech a vidí zde jistou paralelu.

Opět se dá říci, že zde panuje nejednotnost názorů u jednotlivých věkových skupin. Zatímco starší osoby, které mají i osobní zkušenost s válkou, případně poválečnou dobou uvádějí, že tyto dva fenomény nelze srovnat, mladší osoby zde spatřují některé společné prvky. Patrné je to obzvláště u krajních věkových skupin. Například osoba číslo 3 tvrdí: „Nástup fašismu před druhou světovou válkou byl za úplně jiných podmínek... Čili nástup fašismu byl úplně o něčem jiném“ Toto tvrzení se shoduje s výrokem osoby číslo 4: „Domnívám se, že před druhou světovou válkou souvisel nástup extremismu (tedy fašismu) s hospodářskou situací.“

V protikladu s tímto tvrzením je výrok osoby číslo 10: „...určité společné rysy tu jsou. V Německu v té době byly potlačovány práva určité skupiny osob a o to se v současné době snaží i pravicoví extremisté.“

Osoba číslo 6 taktéž tvrdí, že „...určitá souvislost zde je...“ Stejný názor zaujímá i osoba číslo 8, která se zabývá širšími souvislostmi nástupu extremismu v různých dobách. Vyzdvihuje společné kritérium: „...extremismus má vždycky otevřenější dveře v dobách krize. A možná proto v současnosti dávají o sobě pravicoví extremisté více znát.“

Situaci pak dokresluje svým výrokem osoba číslo 9, která tvrdí, že ve společnosti celkově panuje „nenávisť mezi lidmi a skupinami a je velice silná...“

Kategorie represe či prevence

Informace z této kategorie jsou ještě dále rozděleny do třech menších podkategorií.

Subkategorie represe

První se zabývá názory veřejnosti na práci Policie ČR a Ministerstva vnitra jako vrcholného orgánu, čili represí. V první skupině respondentů panuje přesvědčení, že práce Policie je na tomto úseku dostatečná. Takto shodně vypovídali čtyři z pěti respondentů, přičemž jeden z těchto respondentů poukazoval na „...náročnost boje s extremismem a na spoustu legislativních barrier...“ (osoba číslo 2). Osoba číslo 1 tvrdí, že „Policie v rámci své pravomoci vykonává maximum na zajištění bezpečnosti a veřejného pořádku v době konání akcí různých extremistických stran a hnutí“ a toto tvrzení tedy koresponduje s celkovým míněním této skupiny respondentů. V podstatě stejný výrok je osoby číslo 5, která jen pro stejné pojmenování použila jiná slova: „Práce Policie ČR je, dle mého názoru, dostačující.“

Druhá skupiny respondentů se v tomto bodě jednomyslně shodla na dostatečné práci Policie ČR. Vystihuje to výrok osoby číslo 9: „Policie se k této problematice staví zodpovědně. Myslím si, že na každou jejich akci nebo pochod je vždy povoláno dostatek policistů.“ Stejně tak toto postihují výroky například osob číslo 8 a 7: „Co se týká dohledu pořádku na demonstracích, tak je práce Policie ČR myslím v pořádku“, „momentálně je práce Policie ČR v problematice extremismu na velmi dobré úrovni.“

Dá se tvrdit, že v tomto bodě panuje názorová shoda u obou skupin respondentů, autor zde nezaznamenal výrazný posun v zaujímaných názorech.

Subkategorie prevence

Druhou podkategorií byl názor na preventivní opatření na poli extremismu, zda je takových programů dostatek a zda se u nás vůbec vyskytují. Jednoznačně se zde všichni respondenti shodli na faktu, že těchto programů je velmi málo, někteří dokonce tvrdili, že nejsou dokonce žádné. Téměř všichni navrhují více preventivních programů ve školách a poukazují i na vliv rodiny a výchovy: „preventivními programy by se mohly zabývat i obce a školy a nenechávat oblast prevence v této oblasti pouze na policii“ (osoba číslo 2) Velice přínosný zde byl názor dvou respondentů, kteří se

školstvím mají osobní zkušenost, jelikož po celý svůj profesní život byli učiteli na základních školách. Oba se shodují, že školství má v úseku prevence extremismu veliké mezery: „*Například školy si myslím v této obrovský dluh... v tomto případě to školy dost zanedbávají*“ (osoba číslo 3)

I zde tedy panuje názorová shoda obou skupin. Demonstrativní je zde výrok osoby číslo 8: „*Nemám vůbec informace o tom, že by se nějaké preventivní programy prováděly. Popravdě řečeno si ani nedokážu takový preventivní program v oblasti extremismu představit.*“

Subkategorie obava

Co se týče třetí a poslední podkategorie, zde panuje názorová rozpolcenost, avšak nejen mezi skupinami, nýbrž i v rámci jednotlivých skupin. Obecně pak respondenti v převážné většině uvádějí, že obavu z extremismu nemají: „*Obavu z extremismu v současné době nemám, myslím si, že bezpečnostní situace je v tomto směru zatím zvládaná*“ (osoba číslo 5).

Skupina respondentů vychovávaných za totalitního režimu se ve svých výpovědích jednohlasně shodla, že v jejich okolí není hrozba extremismu aktuální. Pouze jeden respondent uvedl: „*...znám jedince v mém blízkém okolí sympatizující s hnutím skinheadů...*“ (osoba číslo 1). Ostatní tvrdí, že extremisty ve svém okolí nemají: „*V mém blízkém okolí, si myslím, není žádný projev extremismu*“ (osoba číslo 2), „*myslím si, že v mém bezprostředním okolí není*“ (osoba číslo 5).

Naopak v mladší skupině respondentů taková shoda názorů nepanuje. Ve dvou případech zde uvedli, že určitá hrozba by zde mohla být. Ve většině případů uvádějí, že ve svém okolí registrují sympatizanty s extremistických hnutí: „*Ve svém okolí vidám extremistické příznivce jen občas, ale všímám si spíš těch nápadně se obličajících, což může být pouze vrchol ledovce*“ (osoba číslo 8). Možná je to způsobeno snazší identifikací módních trendů těchto skupin mladšími lidmi a celkově věková podobnost těchto skupin osob.

Osoba číslo 6 uvádí, že „*...v každém městě jsou tito sympatizanti. Určitě v ČB mají nějakou základnu*“. S tím koreluje i tvrzení osoby číslo 9: „*V našem městě tento*

problém myslím nehrozí, ale v nedalekých Českých Budějovicích bude určitě situace o poznání jiná ... Ve velkých městech je pro takovéto aktivity větší prostor...“

Z provedeného šetření tedy vyplývá, že pouze nejstarší zúčastněné osoby ve svém okolí neregistrují osoby, které by zařadili do nějaké extremistické skupiny či hnutí. Opět to může být určitou izolací těchto osob od společenského dění. Ostatní respondenti uvádějí, že ve svém okolí potkávají osoby, které by zařadili například do hnutí skinheads či punku, nebo alespoň znají osoby, které s extremismem sympatizují. *„Musím ale konstatovat, že znám jednotlivce, kteří inklinují k extremismu, případně jsou (byli) členy politických stran či hnutí.“* (osoba číslo 4)

Z výsledků provedených rozhovorů vyplývá, že věk může mít vliv na odpovědi na tuto otázku. Rozdíl se projevují až v určité věkové kategorii.

Kategorie názor nebo sociální patologie

Data v této kategorii jsou opět rozdělena do třech subkategorií.

Subkategorie zkušenosti generací

Generace respondentů vychovávaná v totalitním režimu zde shodně uvádí, že s projevy extremistů se nikdy osobně nesetkala: *„Osobně jsem se nikdy nesetkala se žádným projevem extremismu“* (osoba číslo 2). Další osoba (číslo 4) uvádí, že s nesnášenlivostí vůči jiným osobám se setkala, avšak nepovažuje to za projev extremistů. Zde je vysvětlení, proč: *„Ojedinělé projevy nesnášenlivosti, zejména k etnickým skupinám, prezentovali jednotlivci.“*

Pouze v jednom případě zde respondent uvedl, že se s projevy extremistů setkal *„...v rámci plnění služebních úkolů, akce hnutí skinhead“* (osoba číslo 1). Je to spojeno hlavně s profesí této osoby a lze stanovit předpoklad, že pokud by tato osoba nevykonávala profesi policisty, tak by se s projevy extremistů také nesetkávala. Čili jinými slovy lze říci, že tato generace občanů nepřichází s projevy extremistů do styku, pokud nežijí v rizikových oblastech a nejsou cílovou skupinou těchto projevů.

Kdežto u druhé mladší generace takováto shoda nepadá. Minimálně ve dvou případech respondenti uvedli, že se s projevy extremistů setkali. Osoba číslo 6 uvedla: *„...pokud se však za tyto akce považují i nápisy spreji na zdech s například hákovými*

kříži a slogany, tak ano.“ Osoba číslo 10 se pak setkala přímo s propagací fašistické ideologie: „...člen některé neonacistické skupiny vykřikoval fašistický pozdrav „Sieg heil!“.“ Možnou příčinou častějšího setkávání této generace s projevy extremistů oproti starší generaci, může být fakt, že mnohem častěji chodí do společnosti a (hlavně mladších lidí), kteří mají větší předpoklad k ovlivnění extrémními názory. Takto stanovené tezi nasvědčuje i fakt, že matka malého dítěte, která se díky své situaci nedostává do společnosti tak často a přitom je součástí mladší generace respondentů uvádí, že se s projevy extremistů nesešla: „Nesešla. V mém okolí ani nemám možnost setkat se s takovými aktivitami.“ Velmi pozoruhodné je, že osoba číslo 7 se s projevy extremistů také nesešla, byť je profesí policista: „Osobně tuto zkušenost nemám.“ Zřejmě se jedná o policistu sloužící v oblasti, kde s touto problematikou není žádný problém.

Zde tedy nelze hodnotit názory stanovených skupin respondentů jako rovnocenné a shodné. Panuje zde určitá odlišnost ve zkušenostech s tímto stanoveným fenoménem.

Byla zde věnována pozornost i asi největší extremistické akci v roce 2008, tedy demonstraci pravicových extremistů v Litvínově. Zde šlo autorovi hlavně o náhled, zda veřejnost zaregistrovala takto rozsáhlou a agresivní akci. Lze tedy tvrdit, že všichni respondenti tuto akci registrovali a věděli o ní, přičemž někteří uvedli jako základní zdroj opět televizi: „O této akci jsem se dozvěděla z televize“ (osoba číslo 2), „pouze na základě informací v tisku, televizi“ (osoba číslo 4), „registroval jsem tuto situaci pouze na základě informací ze sdělovacích prostředků“ (osoba číslo 7), „ano, myslím, že v době konání byla naplněna všech televizních zpravodajství“ (osoba číslo 9).

Panuje zde naprostá shoda u obou skupin respondentů.

Subkategorie projevy vandalství a výtržnictví

V rámci této subkategorie měl autor jistý předpoklad, který se však nepotvrdil. Před provedením výzkumu předpokládal, že starší generace bude považovat projevy vandalství a výtržnictví za extremismus. Alespoň ve větší míře, než tomu bude u mladší generace. Autor předpokládal, že v této otázce bude hrát velkou roli faktor výchovy a úcta k autoritám, kde v poslední době nastala veliká změna.

Všichni respondenti však shodně vypověděli, že klasický projev vandalismu a výtržnictví, který je v každém městě, nepovažují za extremismus: „*Klasické výtržnictví za projev extremismu nepovažuji*“ (osoba číslo 2). Osoba číslo 9: „*Běžné výtržnictví podle mě projev extremismu není.*“ Ovšem někteří uvádějí, že mezi projevy extremismu tyto činnosti také patří: „*Výtržnictví je bezpochyby jedním z hlavních projevů extremismu. Klasické výtržnictví, se kterým se můžeme setkat v každé obci, však za projev extremismu nepovažuji*“ (osoba číslo 7).

Subkategorie zisk informací

Subkategorie se zabývá všeobecným sledováním dění na poli extremismu veřejností. Dále také metodou získávání informací o tomto fenoménu, respektive pojednáním o základních pramenech a všeobecně náhled na názor veřejnosti na objektivitu podávaných informací prostřednictvím masmédií.

První skupina respondentů zde uvádí, že povětšinou získává informace prostřednictvím televizního zpravodajství, v menších případech i z tisku. Pouze jedna osoba uvedla, že se snaží sledovat dění na tomto úseku a prokázala i určitý přehled o dané situaci: „*Situaci na poli extremismu se snažím sledovat, v současné době se mi jeví jako nejvíce aktivní extremisté z pravé frakce.*“ V zásadě v této skupině panovalo přesvědčení, že informace podávané masmédií (hlavně tedy televizi) jsou zkreslené, upravené, nerelevantní, někdy nadhodnocené, nejsou směrodatné a hodnotné. Osoba číslo 5 uvedla, že: „*Jejich úprava je skutečněna vždy podle vládnoucí strany.*“

Druhá skupina osob mnohem častěji uváděla více zdrojů informací o extremismu v České republice. Jejich prameny se neomezují pouze na televizní zpravodajství, nýbrž ve třech z pěti případů uvádějí, že určité podrobnější informace si dohledávají například prostřednictvím internetu. Zde je patrný vliv moderní doby a snazší zvládnání nových technologií mladší generací. V převážně většině, čtyři případy z pěti, uvádějí, že informace v masmédiích jsou zkreslené a neobjektivní. Zde byla patrná výraznější shoda v tomto názoru než u předešlé skupiny osob. Osoba číslo 8 například tvrdí: „*Dnešní doba je různými druhy informací zahlcena a přehlčena a je poměrně obtížné je selektovat.*“

Kategorie extrém v levici či pravici

Kategorie pojednává o větší obavě veřejnosti spíše z pravicového či levicového extremismu. Před provedením šetření zde byl určitý předpoklad, že generace, která zažila totalitní režim, bude mít větší obavu z prosazení levicového extremismu. Tento předpoklad se však nepotvrdil a výsledky z rozhovorů poukazují na naprosto opačnou tendenci, tedy že tato generace respondentů má větší obavu z pravicového extremismu, popřípadě extremismu jako celku. „*Myslím si, že větší hrozbou je pravicová frakce extremismu.*“ (osoba číslo 2). Osoba číslo 1 tvrdí v podstatě to samé: „*V současné době jednoznačně pravicová frakce, potencionální hrozbou jsou obě.*“

Naopak u druhé skupiny je názorová hladina téměř vyrovnaná. Někteří respondenti uvádějí větší obavu z pravicového, jiní z levicového extremismu. Důvodem, proč respondenti uvádějí hlavně pravicový extremismus je asi ten, že je v současnosti aktivnější, tudíž mnohem více prezentovaný v médiích a celkově více vstupuje do povědomí veřejnosti. Naopak ti, co uváděli jako větší hrozbu levicovou formu extremismu, prezentují jako hlavní argument fakt, že jeho zástupci jsou stále ve Vládě ČR ve formě Komunistické strany Čech a Moravy: „*...větší pravděpodobnost je prosazení levicové frakce (pokud sem zahrnu i komunismus), protože ten má své zastoupení i v českém politickém spektru...*“ (osoba číslo 10). Stejný názor zaujímá osoba číslo 6 a 7: „*Levice, je to pravděpodobnější. Pořád jsou ve vládě a jsou vidět*“ (os. č. 6), „*...z mého pohledu by bylo jistě nepřijemnější, pokud by se prosadila levice a dostala se k moci. Myslím, že by jejich politika více ohrozila moji osobu*“ (os. č. 7).

Avšak i zde jsou respondenti, kteří se obávají prosazení pravicové frakce. Je to například osoba číslo 8 a její výrok: „*Beze sporu je pro mě větší hrozbou **pravicová frakce**. Oproti tomu anarchismus ve smyslu odmítání formální centralizované organizace, kterou vytváří pár lidí v politice a kterou nám vnucují, je mi sympatický.*“ Stejně tak i osoba číslo 9 má obavu spíše z pravicové frakce: „*Pro mě je určitě horší prosazení pravice, jejíž aktivita je v dnešní době veliká. Upřednostňují svojí národnost na úkor ostatních a jejich postoj je nekritický.*“

I v této problematice tedy autor shledává názorovou odlišnost mezi stanovenými skupinami.

Kategorie postoj

V souvislosti s touto kategorií se autor v rámci šetření opět vracel k Litvínovským protestům pravicových extremistů. Tentokrát se soustředil na zaujímání postojů veřejnosti k jednotlivým zúčastněným stranám, respektive na to, se kterou z těchto stran respondenti sympatizovali. Téměř u všech respondentů panovala jednoznačná shoda, kdy v devíti případech sympatizovali se stranou Policie ČR, potažmo státem, který Policie zastupovala. Pouze jeden respondent uvedl, že nesympatizuje s ani jednou uvedenou skupinou: „*Nesympatizuji s ani jednou z těchto stran*“ (osoba číslo 3).

Panuje zde shoda v postojích u obou skupin respondentů a nedochází zde k významným názorovým posunům. Zajímavé je, že téměř všichni při svých odpovědích uváděli termíny jako: „...*jednoznačně s Policií ČR*...“ a „...*samozřejmě že s policií*...“. Tento názor je tedy předkládán tak, jako by měl být všeobecně známí a samozřejmý. Ne ve všech případech tomu tak ale musí být.

4.3 Interpretace, vyhodnocení sémantického diferenciálu

V sémantickém diferenciálu respondenti označovali na škále od 1 do 5, vlastností které přisuzují osobě extremisty. Tento sémantický diferenciál je vyhodnocen pomocí základních statistických charakteristik. První je aritmetický průměr, který vyjadřuje průměrně volenou hodnotu. Další je modus, což je nejčastěji se vyskytující hodnota. Následuje medián, čili střední hodnota souboru (dělí soubor na polovinu).

Poslední jsou minimální a maximální volené hodnoty.

1. Intelligence (1) x hloupost (5)

	<u>1. Skupina</u>	<u>2. Skupina</u>	<u>Celkem</u>
Průměr	3,8	3	3,4
Modus	4	3	4
Medián	4	3	3,5
Min	3	2	2
Max	4	4	4

Druhá skupina respondentů, tedy ta mladší, hodnotí extremisty jako středně inteligentní. Vůči první skupině respondentů je zde patrná mírná odchylka.

2. Sociální vrstva – vysoká (1) x nízká (5)

	<u>1. Skupina</u>	<u>2. Skupina</u>	<u>Celkem</u>
Průměr	4	3,2	3,6
Modus	4	3; 4	4
Medián	4	3	4
Min	3	2	2
Max	5	4	5

Opět je zde patrná mírná odchylka v názorech na postavení extremistů ve společnosti, respektive zda jsou uznávaní či nikoliv. Mladší generace se drží spíše středních hodnot, kdežto u starší převažují spíše záporné hodnoty. Extremisté jsou podle nich spíše neuznáváni ve společnosti.

3. Vlastní rodina – mají vlastní rodinu (1) x nemají vlastní rodinu (5)

	<u>1. Skupina</u>	<u>2. Skupina</u>	<u>Celkem</u>
Průměr	4,4	3,8	4,1
Modus	4	4	4
Medián	4	4	4
Min	5	3	3
Max	4	4	5

Zde jsou patrné shodné názory obou skupin, čili extremisté dle nich nemají založenou vlastní rodinu.

4. Úplnost nukleární rodiny (1) x neúplnost nukleární rodiny (5)

	<u>1. Skupina</u>	<u>2. Skupina</u>	<u>Celkem</u>
Průměr	3	3,6	3,3
Modus	3	4	3
Medián	3	4	3
Min	4	3	2
Max	2	4	4

Mírná názorová odlišnost mezi skupinami panuje u otázky, zda extremisté pocházejí z úplné nukleární rodiny či nikoli. První skupina se drží středové hranice, kdežto druhá je vychýlena mírně do záporných hodnot a extremisté dle nich pocházejí spíše z neúplné rodiny.

5. Znalost historie a faktů z 2. světové války (1) x Neznalost těchto faktů (5)

	<u>1. Skupina</u>	<u>2. Skupina</u>	<u>Celkem</u>
Průměr	4,8	3	3,9
Modus	5	3	5
Medián	5	2; 4	4
Min	4	2	2
Max	5	4	5

Zde je patrná významná názorová odlišnost. Zatímco první skupina respondentů (starší) předpokládá, že extremisté naprosto neznají historii a fakta z 2. Světové války, druhá skupina to hodnotí spíše neutrálně.

6. Uznávání autorit (1) x neuznávání autorit (5)Pravice

	<u>1. Skupina</u>	<u>2. Skupina</u>	<u>Celkem</u>
Průměr	2,2	1,6	1,9
Modus	1; 2	1	1
Medián	2	1	1,5
Min	1	1	1
Max	5	3	5

Levice

	<u>1. Skupina</u>	<u>2. Skupina</u>	<u>Celkem</u>
Průměr	3,2	3,2	3,2
Modus	5	3	3
Medián	3	3	3; 5
Min	1	1	1
Max	5	5	5

U této otázky je spíše zajímavé, že respondenti přisuzují uznávání autorit spíše pravicovým extrémistům, než těm levicovým. Názory skupin jsou takřka vyrovnané.

7. Agresivita (1) x klidnost (5)

	<u>1. Skupina</u>	<u>2. Skupina</u>	<u>Celkem</u>
Průměr	1,8	1,8	1,8
Modus	1; 2	1; 2	1; 2
Medián	2	2	2
Min	1	1	1
Max	3	3	3

U této otázky je patrná naprostá shoda v názorech.

8. Postavení ve společnosti – uznávání (1) x neuznávání (5)

	<u>1. Skupina</u>	<u>2. Skupina</u>	<u>Celkem</u>
Průměr	4,6	4	4,3
Modus	5	4	4
Medián	5	4	4
Min	4	3	3
Max	5	5	5

Dle starší generace nejsou extremisté ve společnosti moc uznávaní. Mladší generace taktéž tvrdí, že extremisté nejsou společností uznávaní, ale jejich názor není tak vyhraněný.

9. Impulzivita (1) x rozvážnost (5)

	<u>1. Skupina</u>	<u>2. Skupina</u>	<u>Celkem</u>
Průměr	2,2	1,8	2
Modus	2;3	1; 2	2
Medián	2	2	2
Min	1	1	1
Max	3	3	3

Názorová hladina obou skupin je zde vyrovnaná, obě skupiny extremistům přisuzují výraznou impulzivitu.

10. Množství zájmů a koníčků – mnoho (1) x žádné (5)

	<u>1. Skupina</u>	<u>2. Skupina</u>	<u>Celkem</u>
Průměr	5	4,8	4,9
Modus	5	5	5
Medián	5	5	5
Min	5	4	4
Max	5	5	5

Zde je také vidět jasná vyrovnanost v názorech a dominance odpovědí s číslem pět, čili extremisté dle respondentů nemají žádné koníčky a zájmy a nemají proto hodnotnou náplň svého volného času.

11. Věk extremistů

Mezi nejčastější odpovědi patřilo rozmezí od 26 do 35 let. Další skupinou bylo rozmezí od 15 do 25 let. Tyto dva soubory byly takřka vyrovnané.

5. Diskuse

Diskuse je zaměřena na srovnávání výsledků praktické části, tzn. provedeného výzkumu s odbornou literaturou. Jak již bylo uvedeno v kapitole cíle práce, hlavním cílem je explorace postojů veřejnosti k extremistům, jejich projevům a kriminalitě. Dále se zabývá srovnáním těchto postojů v rámci dvou skupin, kdy první byla vychovávána za totalitního režimu, druhá po revoluci v roce 1989.

Jednou z prvních informací, která byla šetřením zjišťována, bylo chápání pojmu extremismu veřejností. To znamená, že pozornost byla věnována hlavně problematice, co veřejnost vidí pod tímto pojmem, jaké jednání sem řadí a kdy považuje projev za extrémní a kdy ještě ne. Z provedených rozhovorů vyplývá, že veřejnost správně rozumí pojmu extremismu a nezařazuje do něj jednání, které s ním nesouvisí. Alespoň slovně, otázkou je, jak se tento fenomén projevuje v praktickém životě.

V zásadě se definice extremismu podané extremisty nikterak zvlášť neliší od definic uváděných v odborné literatuře. Velice často se výpovědi podobaly definici, která tvrdí, že extremismus je osobní postoj či organizované hnutí, které je zpravidla založeno na přijímání sociálních či politických vyhraněných stanovisek. Je charakteristický propagací dalekosáhlých radikálních cílů, nepřijatelných pro většinou společnost, nebo prosazováním vlastního programu za pomoci metod a prostředků, jež jsou v rozporu s demokratickými a formálně schválenými postupy. (44)

Respondenti velmi často poukazovali právě na výrazné odchýlení názorů extremistů od všeobecně uznávaných norem a na prosazování těchto odlišných názorů pomocí násilí a agrese. Výpovědi se však neomezují jen na problematiku názorů, ale i na jednání a chování těchto jedinců. Stejně jako v případě A. Marešové a jejího sociologické vymezení extremismu jako souhrn sociálně patologických jevů, které mají na svědomí více či méně organizované skupiny osob a také příznivci těchto skupin. (30)

Z výše uvedeného vyplývá, že respondenti chápou extremismus tak, jak byl vymezen pro účel této diplomové práce. Ta extremismu chápe jako postoje či ideologie jedince, organizované i neorganizované skupiny nebo hnutí, jejichž aktivity a názory

obsahují výrazné odchýlení od obecně uznávaných norem s protidemokratickým zaměřením. Tyto názory prosazují společensky nepřijatelnými či protizákonnými postupy.

Z jednotlivých výpovědí respondentů je patrné, že extremismus nepovažují za správný. V tomto malém vzorku populace se tedy nepodařilo postihnout zastánce nějaké extremistické ideologie. Byť někteří respondenti udávali, že sympatizují s určitou nezhoubnou formou nacionalismu. Takovou formu však chápou spíše jako vlastenectví, uznávání kulturních tradic a odkazu předků a takový postoj nelze považovat za extremistický, nýbrž národně uvědomělý. Nesympatizují s takovým nacionalismem, jak jej definuje J. Chmelík: politický směr, podle něhož je základní jednotkou společnosti národ. **(22)**

Velice zajímavé zde bylo srovnání dvou skupin respondentů s „odlišnou“ výchovou na otázku, zda extremismus existoval před rokem 1989 či nikoli. V této problematice není jednotná ani odborná literatura. Například J. Charvát uvádí, že určité zárodky radikálních hnutí na našem území existovali již dříve, ale politické klima nesvobodné společnosti bránilo jejich rozvoji. **(20)** Naopak například J. Chmelík uvádí, že někteří autoři považují extremismus za produkt demokratické společnosti. **(22)** Z toho lze vydedukovat, že v době totalitní nadvlády by u nás extremismus existovat neměl.

Zajímavé je, že generace starších respondentů spíše uváděla, že extremismus před rokem 1989 neexistoval, nebo alespoň nebyl v takové míře, jako je dnes. Naopak mladší generace respondentů, která z doby před revolucí nemá tolik zkušeností, uváděla, že extremismus před rokem 1989 existoval. Zřejmě vychází ze zkušeností z moderní doby a nedokážou si představit, jak tehdejší společnost fungovala a vypadala. Proto si jí připodobňují k té naší. Existuje však ještě jiné hledisko, které tento názor mladší generace vysvětluje. Někteří tito respondenti tvrdí, že jedna z forem extremismu v té době byla u moci, a proto je jasné, že extremismus existoval. Jistě zajímavý je i náhled jednoho respondenta na vývoj extremismu v čase a ovlivnění jeho chápání

dobou či politickou situací. Ve své výpovědi uvádí, že za extremismus mohl být považován názor, který v této době extrémní není, takže extremismus existoval i tehdy.

Podobnou tematikou je i srovnání nástupu extremismu s nástupem fašismu v Německu před Druhou světovou válkou. Takovéto srovnání se v odborné literatuře příliš nevyskytuje. J. Chmelík definuje fašismus jako otevřeně militantní a nacionalistické hnutí, které nahrazuje demokracii totalitní diktaturou a zaměřuje se proti všem demokratickým ústavním institucím a svobodám. (22)

Provedeným šetřením bylo zjištěno, že panuje názorová nejednotnost mezi skupinami respondentů vychovávanými komunistické a postkomunistické době. První skupina respondentů uvádí, že tyto dva fenomény nelze srovnat, jelikož se jejich nástup odehrával za jiných ekonomických, společenských a politických poměrů. Neshledává zde žádné společné rysy, ani nepřipodobňují některé souvislosti k těm dnešním.

Oproti tomu druhá skupina respondentů spatřuje určité podobné rysy v nástupu fašismu v Německu a nástupu extremismu v této době. Jistým způsobem shledávají paralelu mezi potlačováním práv Židů a nynější snahou extremistů potlačit práva Romů.

Autor se při provádění šetření zaměřil i na obavu z extremismu, respektive na obavu respondentů spíše z prosazení pravicové formy či levicové formy. Jak vyplývá z policejních statistik a výročních zpráv, v současnosti je aktivnější především pravicová frakce politického extremismu. Pořádají různé pochody, demonstrace, protestní akce, ale i hudební koncerty a jiné společenské události, které bývají označovány jako oslova narozenin. (34)

Tento fakt se zřejmě promítnul i do obav respondentů z extremismu. Převážná část se obává spíše pravicového extremismu. Jako argumenty uvádějí právě fakt, že jeho stoupenci jsou v posledních letech aktivnější a celkově je pravicový extremismus v České republice na vzestupu. Další argumentem je agresivita jednak sympatizantů této formy extremismus a jednak ideologií pravicových extremistů vůbec.

Pokud bychom se na stejnou problematiku podívali z hlediska rozdělení respondentů na skupiny dle doby, ve které byli vychovávaní, tak můžeme zaznamenat určitý nesoulad v jejich názorech. Starší generace uvádí větší obavu z pravicového extremismu, případně extremismu jako celku. Naopak v druhé skupině se objevují i

náznaky obavy spíše z levicového extremismu. Jedná se především o obavu z prosazení komunismu. Respondenti, kteří takto vypovídali, uvádějí, že prosazení levice (komunismu) je pravděpodobnější, jelikož mají své zástupce v politice. Další argument je, že pokud by se prosadil levicový extremismus k moci, mělo by to větší dopad na jejich osobu a běžnou populaci, než prosazení pravice.

V tomto úseku měl autor určitý předpoklad, který se však nepotvrdil. Jeho domněnkou bylo, že starší generace bude vycházet ze svých zkušeností s levicovým extremismem z dob totalitní nadvlády a bude se u ní projevovat větší obava z opětovného prosazení tohoto levicového extremismu. Výpovědi ukázaly, že tato teze byla chybná. Tato obava se projevuje spíše u generace, která s totalitním režimem nemá takové zkušenosti, což je pozoruhodné. Obávají se ztráty demokratických hodnot, jak je definuje R. Dahl: účinná participace, volební rovnost, poučené porozumění, kontrola nad nastolováním témat k projednání, zapojení všech dospělých. (9) Toto demokratické zřízení a fungování mají zažité a nedokážou si představit jiné fungování politického systému

Před provedením výzkumu měl autor ještě další předpoklady, které se však také nenaplnily. Jedním z nich byla hypotéza, že mladší generace bude vůči extremismu tolerantnější než generace starší. Předpokládal, že určitou roli zde bude hrát samotný fakt nižšího věku, dále doba, ve které se nacházíme, s tím spojený způsob života a právě i faktor výchovy. Mnohem častěji dochází k projevu vandalismu u mladých osob v pozdních nočních hodinách, který však nemusí mít žádnou spojitost s extremismem. Proto zde autor předpokládal, že mladší generace bude k projevům extremismu mnohem tolerantnější. Jak je uvedeno výše, tento předpoklad se nenaplnil.

Zajímavé je, že respondenti dokážou přesně definovat pojem extremismu a zařadit do něj správně extremistické jednání, ale na otázku, zda ve svém okolí vidají extremisty a jejich projevy odpovídají spíše ne. Z policejních statistik vyplývá, že extremismus je fenomén, který se vyskytuje v řadě českých i moravských měst. (34) Vystává zde tedy otázka, zda je situace na poli extremismu v Českých Budějovicích jiná, klidnější, než v ostatních městech, nebo zda jsou obyvatelé Českých Budějovic

nevnímaví k otázce extremismu a jeho nositelům. Odpověď bude zřejmě někde na pomezí a na situaci participují oba řečené fenomény. Situace na poli extremismu v Českých Budějovicích (a jeho okolí) zřejmě nebude patřit mezi nikterak dramatické, jako v jiných městech.

Na druhou stranu obyvatelé tohoto města zřejmě těžko posuzují a hodnotí osoby jako extremistické, nebo takto činí jen neradi na základě vnějších projevů těchto osob, jako je oblékání a image. Doby, kdy extremisté byli velice nápadní, díky svému způsobu oblékání, jsou pryč. Například hnutí skinheads, které bylo známé hlavně díky svému účesu, těžkým botám značky Dr. Martens a třeba i díky bundě zvané bomber, již tyto rozpoznávací znaky nepoužívá. (22) Těžké boty v této době nosí i běžná populace, stejně tak i vyholenou hlavu. Sympatizanti hnutí skinheads se snaží splynout s běžnou populací, aby zamezili útokům proti své osobě a majetku ze strany anarchistické organizace Antifa, a proto leze zaznamenat určitý posun ve způsobu oblékání a účesu stoupenců hnutí skinheads. Možná proto je respondenti nedokážou identifikovat ve svém okolí.

Výzkumná část byla mimo jiné zaměřena i na vyhodnocení, do jaké věkové kategorie respondenti řadí extremisty. J. Chmelík uvádí, že mezi stoupence dnes již zaniklé skupiny Bohemia Hammer Skins, patřili především osoby ve věku 20-25 let. (22) S tímto faktem se v zásadě shodují i výpovědi respondentů, kteří nejčastěji přisuzují extremistům věk od 26 do 35 let. Toto byl nejpočetnější vzorek. Druhým nejpočetnějším vzorkem bylo rozmezí od 15 do 25 let. Mezi těmito soubor nebyla velká početní nevyrovnanost. V podstatě se jednalo pouze o dva respondenty, kteří převažovali u prvně jmenované věkové kategorie.

6. Závěr

Cílem této práce bylo vyhodnotit postoje veřejnosti, které zaujímají k osobám extremistů, jejich projevům a kriminální činnosti. Z celkové populace byl vybrán reprezentativní vzorek, který byl dále rozdělen na dvě početně vyrovnané skupiny dle stanovených kritérií, které jsou uvedeny v kapitole metodika.

Určitá pozornost byla věnována i vyhodnocení, jak veřejnost nahlíží na srovnání nástupu fašismu v Německu před 2. světovou válkou s nástupem extremismu v současné době. Nejprve bylo důležité zjistit, co veřejnost chápe pod fenomény extremismus, fašismus, nacionalismus a jaké mají zkušenosti s problematikou extremismu. Takto postaveným výzkumem se zabývá fenomenologická metoda kvalitativního výzkumu. Proto byla tato metoda zvolena jako stěžejní v praktické části této práce.

Všichni respondenti se shodli, že extremismus je v dnešní době velice aktuálním tématem a neměl by se podceňovat. Prosazování názorů pomocí násilí považují za zhoubné jednání, které má výrazný destabilizující dopad na společnost. Narušuje rovnováhu ve společnosti a celkově zvyšuje riziko vzniku sociálně patologických jevů. Důležitým faktorem, který může přispět k řešení problematiky extremismu, je oblast prevence. Z rozhovorů jasně vyplývá, že preventivních programů je dle respondentů kriticky málo. Mnoho dotazovaných osob uvedlo, že vůbec žádnou preventivní činnost v oblasti extremismu neregistrují a možná si ani nedokážou představit, jak by takový preventivní program měl vypadat.

Možným řešením je stanovení metodických pokynů do škol, které budou zaměřeny na prevenci proti extremismu. Preventivní akce by mohly být uskutečňovány například přednáškovou formou, kde by byly zahrnuty i výpovědi osob, které zažily prosazení asi nejstrašnější formy extremismu v historii, tedy fašismu, nacismu a stalinismu. Informace podávané těmito osobami v rámci provedených rozhovorů byly velice obohacující i pro osobu autora této práce.

Preventivně zaměřené přednášky by byly obohaceny o dobové snímky či videa, ze kterých je patrné, jak nebezpečný dokáže extremismus být. Vhodné by bylo i zařazení problematiky extremismu do školních osnov.

Je jasné, že výše uvedené přednáškové akce musejí být provedeny populární formou, jinak jejich úspěch nebude dostatečný. Vhodné by bylo spojit tyto přednáškové akce s následným zábavným programem, určeným pro děti. Ty by si pak snáze zapamatovaly, o čem se daný den dozvěděly. Je důležité pracovat s preventivními programy a vytvářet jejich strukturu podle cílové skupiny, do které jsou směřovány. Zvláště pak jejich zaměření musí korespondovat s věkem oslovených osob.

Výsledkem psaní této práce pro autora nejsou jen informace získané z provedeného výzkumu, ale i rozšíření jeho znalostí v této oblasti. Dalším přínosem byla i spolupráce s odborníky v daném oboru a jejich názory. Tato práce může být využita například Policií ČR k ucelení informací v problematice extremismu, respektive v trestné činnosti páchané extremisty a v názorech veřejnosti na ni. Dále ji budou moci využívat další instituce zabývající se touto problematikou, například při různých přednáškových akcích. Rovněž může posloužit studentům sociálních oborů, kteří se ve své pozdější praxi budou zabývat otázkou extremismu.

7. Seznam použité literatury

- 1) ABZ.cz: *slovník cizích slov*. [online]. 2009. Dostupné z: <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/nonkonformni> [cit. 2009-01-08].
- 2) *A-kontra: informační bulletin Československého Anarchistického Sdružení*. Č. 4-5 (2000). Praha: RD AS LA, 2000.
- 3) ANTIFA. *ANTIFA.CZ...:..více než slova* [online]. 2006. Dostupné z: <http://www.antifa.cz/onas.php> [cit. 2009-01-06].
- 4) ANTIFA. *ANTIFA.CZ...:.. – Antifašisti* [online]. 2006. Dostupné z: <http://www.antifa.cz/nclanky.php?id=7&tab=sc> [cit. 2009-01-06].
- 5) *Apartheid*. Č. 3 [199-?].
- 6) BECK, Ulrich. *Moc a protiváha moci v globálním věku: Nová ekonomie světové politiky*. 1. vyd. Praha: Slon, 2007. 460 s. ISBN: 978-80-86429-67-0.
- 7) *Bezpečnost a prevence – Extremismus, archiv stránek mvcr.cz*. [online]. 2008. Dostupné z: <http://web.mvcr.cz/archiv2008/bezpecnost/extremismus.html> [cit. 2009-04-10].
- 8) ČERNÝ, Petr. *Politický extremismus a právo*. Praha: EUROLEX BOHEMIA, 2005. 207 s. ISBN 80-868661-84-4.
- 9) DAHL, Robert. *O demokracii: průvodce pro občany*. 1. Vyd. Praha: Portál, 2001. 192 s. ISBN: 80-7178-422-2.
- 10) DANICS, Štefan - KAMÍN, Tomáš. *Extremismus, rasismus a antisemitismus*. 1. vyd. Praha: PA ČR, 2005. 114 s. ISBN 80-7251-204-8.

- 11) DĚLNICKÁ STRANA. *Archiv dělnické strany 2003-08*. [online]. 2008. Dostupné z: <http://www.delnickastrana.cz/> [cit. 2009-01-07].
- 12) *DOKUMENTY – důležité písemné doklady podle jednotlivých oborů ministerstva, policie a hasičů, Zpráva o problematice extremismu na území České republiky v roce 2002* [online]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/extremis/2002/index.html> [cit. 2006-09-23].
- 13) DOŠEK, Miroslav. *Podoby současného českého extrémního nacionalismu* [online]. 2002. Dostupné z: <http://litomericti-vlastenci.mysteria.cz/html/bp.htm> [cit. 2008-11-27].
- 14) FABER, Claudie. *Anarchismus: příběh revolty*. Přeložil Tomáš Kybal. 1. vyd. Praha: Levné knihy Kma, 2006. 63 s. ISBN 80-7309-333-2.
- 15) FRYČ, Pavol a kol. *Vůdcovství českých elit*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2008. 296 s. ISBN: 978-80-247-2563-5.
- 16) HASCH, Karel - KUČERA, Pavel - RIZMAN, Stanislav. *Sbírky ORAC – Rozhodnutí českých soudů ve věcech trestních*. 2000, roč. 1., č. 1. s. 38-40.
- 17) HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum*. 1. vyd. Praha: Portál, 2005. 408 s. ISBN: 80-7367-040-2.
- 18) HOLE, Gunter. *Fanatismus: Sklon k extrému a jeho psychologické kořeny*. Přeložila Simona Hoskovcová. 1. vyd. Praha: Portál, 1998. 147 s. ISBN 80-7178-183-5.
- 19) Human Rights Watch. *Struggling for ethnic identity: The Gypsies of Hungary*. New York: Human Rights Watch, 1993. 72 s. ISBN: 1-56432-112-6.
- 20) CHARVÁT, Jan. *Současný politický extremismus a radikalismus*. 1. vyd. Praha: Portál, 2007. 183 s. ISBN: 978-80-7367-098-6.

- 21) CHMELÍK, Jan. *Extremismus*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra, sekce personální práce a vzdělávání Policie ČR, Úřad vyšetřování pro Českou republiku, 1997. 116 s. Určeno pro služební potřebu.
- 22) CHMELÍK, Jan. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. Praha: Linde, 2001. 172 s. ISBN 80-7201-265-7.
- 23) CHMELÍK, Jan a kol. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005. 532 s. ISBN: 80-86898-36-9.
- 24) JIRMUŠ, Aleš. *Prohlášení ALF k akci proti firmě Biotest, s.r.o* [online]. 2000. Dostupné z: http://www.ohz.cz/old_web/Zpravy/prohlaseni_biotest_02.html [cit. 2008-12-16].
- 25) Kolektiv autorů a konzultantů Encyklopedického domu. *Slovník cizích slov*. 2. vyd. Praha: Encyklopedický dům, spol. s.r.o., 1996. 366 s. ISBN: 80-90-1647-8-1.
- 26) KOTLÁN, Pavel. *Demokracie ve stínu*. 1. vyd. Ostrava: Institut vzdělávání Sokrates, 2003. 173 s. ISBN 80-86572-07-2.
- 27) KUBÍK, Michal – NOVOTNÝ, Martin. *Kdo jsme? Co je národní garda?* [online]. 2009. Dostupné z: http://www.narodni-garda.cz/kdo_jsme.html [cit. 2009-01-07].
- 28) KUČHTA, Josef – VÁLKOVÁ, Helena a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005. 568 s. ISBN: 80-7179-813-4
- 29) MAŇÁK, Josef a kol. *Kapitoly z metodologie pedagogiky*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1996. 129 s. ISBN: 80-210-1031-2.
- 30) MAREŠOVÁ, Alena, a kol. *Kriminologické a právní aspekty extremismu*. 1. vyd. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 1999. 162 s. ISBN 80-86008-59-2.

- 31) MINDEL, Charles H. – HABENSTEIN, Robert W. – ROOSEVELT, Wright, Jr. *Ethnic Families in America. Patterns and variations*. 3. vyd. New York: Elsevier Science Publisher B.V., ISBN 0-444-01319-9.
- 32) MINISTERSTVO VNITRA. *Informace o problematice extremismu na území České republiky v roce 2005*. [online]. 2005. Dostupné z: <http://web.mvcr.cz/archiv2008/dokument/2006/extrem05.pdf> [cit. 2009-02-14].
- 33) MINISTERSTVO VNITRA. *Informace o problematice extremismu na území České republiky v roce 2006*. [online]. 2006. Dostupné z: <http://web.mvcr.cz/archiv2008/dokument/2007/extrem06.pdf> [cit. 2009-02-14].
- 34) MINISTERSTVO VNITRA. *Informace o problematice extremismu na území České republiky v roce 2007*. [online]. 2007. Dostupné z: <http://web.mvcr.cz/archiv2008/dokument/2008/extrem07.pdf> [cit. 2009-02-14].
- 35) MINISTERSTVO VNITRA. *Zpráva o problematice extremismu na území České republiky v roce 2002*. [online]. 2002. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/extremis/2002/extrem02.pdf> [cit. 2009-02-14].
- 36) NAKONEČNÝ, Milan. *Psychologie osobnosti*. 2. vyd. Praha: Academia, 1998. 336 s. ISBN: 80-200-0628-1.
- 37) NAKONEČNÝ, Milan. *Sociální psychologie*. 1. vyd. Praha: Academia, 1999. 287 s. ISBN: 80-200-0690-7.
- 38) NAVRÁTIL, Pavel a kol. *Romové v české společnosti*. 1. vyd. Praha: Portál, 2003. 224 s. ISBN 80-7178-741-8.

- 39) NAVRÁTILOVÁ, Pavla. *Hodnoty extrémistů*. Brno 2005. 53 s. Diplomová práce na Pedagogické fakultě Masarykovi University v Brně na katedře Sociální pedagogiky. Vedoucí diplomové práce Milan Valach.
- 40) NOVÝ, Vít. *Příčiny a důsledky extremismu v České republice*. České Budějovice: 2007. 81 s. Bakalářská práce na Zdravotně sociální fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Vedoucí bakalářské práce JUDr. Milan Kučera, Ph. D.
- 41) NOVOTNÝ, Oto – VANDUCHOVÁ, Marie a kol. *Trestní právo hmotné: 1. Obecná část*. 4. vyd. Praha: ASPI, 2007. 556 s. ISBN: 978-80-7357-258-7.
- 42) NOVOTNÝ, Oto – VANDUCHOVÁ, Marie a kol. *Trestní právo hmotné: 2. Zvláštní část*. 4. vyd. Praha: ASPI, 2007. 479 s. ISBN: 978-80-7357-261-7.
- 43) ODPOR.ORG. *Lokální organizované skupiny působící na území ČR* [online]. 2009. Dostupné z: <http://www.odpor.org/index.php?page=kontakt> [cit. 2008-12-30].
- 44) *Ottova všeobecná encyklopedie*. 1. vyd. Praha: Ottovo nakladatelství s.r.o., 2003. ISBN: 80-7181-959-X.
- 45) *Phoenix*. Č. 7 (1996). Plzeň.
- 46) *Policista*. Č. 8 (srpen 2006). Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor prevence kriminality, 2006. Vychází měsíčně. Příloha Informace o problematice extremismu na území České republiky v roce 2005. ISSN 1211-7943.
- 47) POLITICKÁ RADA NÁRODNÍ STRANY. *Politický program národní strany: Manuál obrany českých národních zájmů*. [online]. 2007. Dostupné z: <http://www.narodni-strana.cz/program.php> [cit. 2009-01-07].

- 48) *Programy prevence kriminality na místní úrovni – Partnerství, archiv stránek mvcr.cz.* [online]. 2008. Dostupné z:
<http://web.mvcr.cz/archiv2008/prevence/ksp/formular/index.html> [cit. 2009-04-10].
- 49) *Přehled fašistických a neonacistických skupin aktivních v ČR* [online]. 2005. Dostupné z: <http://odpor.wz.cz/CLANKY/fascismcr.htm> [cit. 2008-12-30].
- 50) ŘÍCHOVÁ, Blanka. *Přehled moderních politologických teorií.* 2. vyd. Praha: Portál, 2006. 303 s. ISBN: 8-7367-177-8.
- 51) SOBOTKOVÁ, Jana. *Jak jsme na tom s pravicovým extremismem?* [online]. 2001. Dostupné z: <http://www.sever.cz/text.asp?clanek=1693> [cit. 2009-01-12].
- 52) SPIRIT, Michal a kol. *Základy práv pro neprávnický.* 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. 263 s. ISBN: 978-80-7380-116-8.
- 53) ŠIŠKOVÁ, Tatjana. *Výchova k toleranci a proti rasismu.* 1. vyd. Praha: Portál, 1998. 208 s. ISBN 80-7178-285-8.
- 54) TISKOVÝ ODBOR NK. *Národní korporativismus ukončuje svoji činnost.* [online]. 2008. Dostupné z:
<http://www.odpor.org/index.php?page=clanky&kat=&clanek=795> [cit. 2009-01-05].
- 55) *WIKIPEDIE, OTEVŘENÁ ENCYKLOPEDIÉ. Komunistický svaz mládeže* [online]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Komunistický_svaz_mládeže [cit. 2009-03-20].

- 56) WWW.ANARCHISMUS.ORG. *Anarchistický černý kříž - Anarchist Black Cross* [online]. 2006. Dostupné z: http://www.anarchismus.org/?q=anarchisticky_cerny_kriz_anarchist_black_cross [cit. 2009-03-20].
- 57) WWW.ANARCHISMUS.ORG. *Kdo jsme a co chceme?* [online]. 2006. Dostupné z: http://www.anarchismus.org/?q=kdo_jsme_a_co_chceme [cit. 2009-04-09].
- 58) Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, v pozdějším znění.
- 59) Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, v pozdějším znění.
- 60) ZVONÍČEK, Zdeněk. *Politický systém národního korporativismu*. [online]. 2005. Dostupné z: <http://www.odpor.org/index.php?page=clanky&kat=9&clanek=304> [cit. 2009-01-05].

8. Klíčová slova

Extremismus

Skinheads

Anarchismus

Postoj

Kriminalita

9. Nečíslované přílohy

Příloha 1

Ultralevicové síly			Ultrapравicové síly	
Levicový extremismus	Levicový radikalismus	Demokratický střed levice / pravice	Pravicový radikalismus	Pravicový extremismus
		<i>Ústavně-konformní demokratické spektrum</i>		

Zdroj: DANICS, Štefan – KAMÍN, Tomáš. Extremismus, rasismus a antisemitismus. Praha: PA ČR, 2005. s. 8.

Příloha 2

Výpis významných extremistických akcí, pořádaných v posledních 5 letech:

Rok 2004:

Neonacistická scéna

- 21. srpna 2004 „Vzpomínkový pochod k uctění památky obětem komunismu" v Jeseníku (ve skutečnosti věnován památce Rudolfa Hesse).
- 28. října 2004 demonstrace Národního odporu Slezsko v Ostravě při příležitosti Dne české státnosti.

Nacionalistické skupiny

- 1. května 2004 demonstrace politické strany Národní sjednocení a občanského sdružení Vlastenecká fronta v Praze uspořádaná jako vyjádření nesouhlasu se vstupem ČR do EU.
- VF tradičně uspořádala demonstraci také dne 28. října 2004.

Anarchoautonomní hnutí

- prvomájová demonstrace v Jihlavě
- ANTIFA CAMP v červenci 2004

Marxisticko-leninské skupiny (neobolševismus, trockismus)

- 20. března 2004 v Praze demonstrace levicových aktivistů pod hlavičkou ISF – prohlášeno účastníky II. ESF mezinárodním Dnem proti válce a okupaci Iráku.

Rok 2005:

Neonacistická scéna

- 1. května 2005 Pochod studentské mládeže v Brně, uspořádaný aktivisty Národního odporu
- srpen 2005 – Protestní akce proti komunismu, terorismu a na podporu zásahu Policie ČR na CZECHTEKU 2005 v Ostravě.
- říjen 2005 – Demonstrace při příležitosti vzniku Československé republiky v Ostravě

Nacionalistické skupiny

- demonstrace před velvyslanectvím Francie v Praze v souvislosti s pouličními nepokoji přistěhovalců ve Francii
- v prosinci roku 2005 shromáždění před rakouským velvyslanectvím v Praze na podporu britského revizionisty Davida Irvinga.

Anarchoautonomní hnutí

- konec března – v Praze, Přerově a Hradci Králové proběhly 1koncerty (tzv. ANTIFA BENEFIT), které byly součástí mezinárodní antifašistické kampaně s názvem GOOD NIGHT WHITE PRIDE
- 1. května uspořádali anarchoautonomové protestní akci v Brně k vyjádření nesouhlasu s demonstrací příznivců Národního odporu.
- Současně s předchozí akcí probíhal v Brně PROTESTFEST (převážně se jednalo o happeningy a koncerty)
- červen – úspěšná protestní akce v Otrokovicích, kdy se aktivistům podařilo narušit shromáždění pravicových extremistů proti anarchii, drogám a globalizaci.
- Polovina roku 2005 – demonstrace proti zásahu Policie ČR na CZECHTEKU 2005.

Marxisticko-leninské skupiny (nebolševismus, trockismus)

- 20. března shromáždění některých členů KSM a REVO pod názvem „Mírová manifestace“ (20. březen je vyhlášen účastníky II. Evropského sociálního fóra jako mezinárodní den proti válce a okupaci Iráku)
- Druhá polovina roku 2005 – členové KSM a REVO participovali na demonstracích svolaných k vyjádření nesouhlasu se zásahem Policie ČR na CZECHTEKU 2005

Rok 2006:

Neonacistická scéna

- Nárůst akcí spojených s výběrem finančních příspěvků na pomoc vězněným aktivistů (tzv. Prisoners of war – P. O. W.)
- 1. května pochod Prahou uspořádaný Národním odporem
- 27. srpna – shromáždění před izraelskou ambasádou (tato akce měla návaznost na zaslání žádosti Kanceláři prezidenta o povolení vojenské služby v armádě jiného státu – na Irácké straně proti jeho nepřítelům).

Nacionalistické skupiny

- 28. října – protiislámská akce Národní strany „Spalme nenávisť“.

Anarchoautonomní hnutí

- 1. května – protestní demonstrace proti pochodu pravicových extremistů Prahou, uspořádaná aktivisty ČSAF
- Opět probíhal Antifa camp
- Kampaň „Good night white pride“
- Léto 2006 – zahájení kampaně anarchoautonomů s názvem „We Will Rock You“ s cílem znesnadnit pravicovým extremistům nákup oblečení s pravicovou tematikou

Marxisticko-leninské skupiny (neobolševismus, trockismus)

- Konec roku 2006 rozpuštění Komunistického svazu mládeže Ministerstvem vnitra
- Revocamp 2006 – tradiční setkání skupiny REVO, jehož náplní jsou různé semináře a diskuse.

Rok 2007:

Neonacistická scéna

- 1. května demonstrace v Brně (jednalo se o jednu z nejlépe připravených akcí neonacistů v posledních letech).
- Snaha o uskutečnění pochodu pražským židovským městem. Policií ČR však pochodu zamezeno a naopak musela řešit konflikty s militantními antifašisty.
- 24. února – demonstrace proti plánovanému umístění americké základny na území ČR.

Nacionalistické skupiny

- 1. května demonstrace v Praze organizovaná Vlasteneckou frontou a Národním sjednocením „k připomenutí památky chicagských policistů zabitých dne 1. května 1886 při zásahu proti dělnické demonstraci“.
- 1. září – demonstrace v Praze. Záminkou bylo vyjádření podpory bývalému policistovi Tomášovi Čermákovi.

Anarchoautonomní hnutí

- Většina akcí převážně jako odezva na pochody pravicových extremistů
Hlavně:
 - o v Otrokovicích – 13. 1. 2007
 - o v Berouně – 24. 2. 2007
 - o v Přerově – 10. 3. 2007
 - o v Mostě – 19. 5. 2007
 - o v Praze – 1. 5. 2007

Marxisticko-leninské skupiny (neobolševismus, trockismus)

- hlavně aktivity Komunistického svazu mládeže a to jednak proti rozhodnutí MV ČR o jeho rozpuštění a dále také činnosti v protiradarovém hnutí
- červen – protestní demonstrace KSM proti návštěvě G. Bushe v Praze.

Rok 2008:

- Nejvýznamnější akcí v roce 2008 bylo shromáždění proti pozitivní diskriminaci a policejnímu násilí, které svolala Dělnická strana v Litvínově. Jednalo se o nejtvrďší střet radikálů s policií za poslední léta.

Zdroj: Informace o problematice extremismu za území České republiky z let 2004, 2005, 2006, 2007.

Příloha 3
Sémantický diferenciál

	1	2	3	4	5	
inteligentní						hloupí
vyšší sociální vrstva						nižší sociální vrstva
osoby se založenou vlastní rodinou						osoby bez vlastní rodiny
osoby z úplné rodiny						osoby z neúplné rodiny
znalí historie a faktů z 2. sv. války						neznalí těchto faktů
uznávající autority:						neuznávající autority:
pravice						pravice
levice						levice
agresivní						klidní
společensky uznávání						společensky neuznávání
impulsivní						rozvážní
osoby se spoustou koníčků a zájmů a s tím spojená velká rozlišnost trávení volného času						osoby bez koníčků a zájmů, které nemají přílišnou možnost trávení volného času
Další:						

Vyhodnocení (tabulka odpovědi)

Otázka	1. Skupina	2. Skupina	Celkem
1	(3,4,4,4,4)	(2,3,3,3,4)	(2,3,3,3,3,4,4,4,4,4)
2	(3,4,4,4,5)	(2,3,3,4,4)	(2,3,3,3,4,4,4,4,4,5)
3	(4,4,4,5,5)	(3,4,4,4,4)	(3,4,4,4,4,4,4,4,5,5)
4	(2,3,3,3,4)	(3,3,4,4,4)	(2,3,3,3,3,3,4,4,4,4)
5	(4,5,5,5,5)	(2,2,3,4,4)	(2,2,3,4,4,4,5,5,5,5)
6a	(1,1,2,2,5)	(1,1,1,2,3)	(1,1,1,1,1,2,2,2,3,5)
6b	(1,2,3,5,5)	(1,3,3,4,5)	(1,1,2,3,3,3,4,5,5,5)
7	(1,1,2,2,3)	(1,1,2,2,3)	(1,1,1,1,2,2,2,2,3,3)
8	(4,4,5,5,5)	(3,4,4,4,5)	(3,4,4,4,4,4,5,5,5,5)
9	(1,2,2,3,3)	(1,1,2,2,3)	(1,1,1,2,2,2,2,3,3,3)
10	(5,5,5,5,5)	(4,5,5,5,5)	(4,5,5,5,5,5,5,5,5,5)

Statistics – 1. Skupina

		Ot. číslo 1	Ot. číslo 2	Ot. číslo 3	Ot. číslo 4	Ot. číslo 5
N	Valid	5	5	5	5	5
	Missing	0	0	0	0	0
Mean		3,8000	4,0000	4,4000	3,0000	4,8000
Median		4,0000	4,0000	4,0000	3,0000	5,0000
Mode		4,00	4,00	4,00	3,00	5,00
Minimum		3,00	3,00	4,00	2,00	4,00
Maximum		4,00	5,00	5,00	4,00	5,00

a Multiple modes exist. The smallest value is shown

		Ot. číslo 6a	Ot. číslo 6b	Ot. číslo 7	Ot. číslo 8	Ot. číslo 9	Ot. číslo 10
N	Valid	5	5	5	5	5	5
	Missing	0	0	0	0	0	0
Mean		2,2000	3,2000	1,8000	4,6000	2,2000	5,0000
Median		2,0000	3,0000	2,0000	5,0000	2,0000	5,0000
Mode		1,00(a)	5,00	1,00(a)	5,00	2,00(a)	5,00
Minimum		1,00	1,00	1,00	4,00	1,00	5,00
Maximum		5,00	5,00	3,00	5,00	3,00	5,00

a Multiple modes exist. The smallest value is shown

Statistics – 2. Skupina

		Ot. číslo 1	Ot. číslo 2	Ot. číslo 3	Ot. číslo 4	Ot. číslo 5	Ot. číslo 6a
N	Valid	5	5	5	5	5	5
	Missing	0	0	0	0	0	0
Mean		3,0000	3,2000	3,8000	3,6000	3,0000	1,6000
Median		3,0000	3,0000	4,0000	4,0000	3,0000	1,0000
Mode		3,00	3,00(a)	4,00	4,00	2,00(a)	1,00
Minimum		2,00	2,00	3,00	3,00	2,00	1,00
Maximum		4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	3,00

a Multiple modes exist. The smallest value is shown

		Ot. číslo 6b	Ot. číslo 7	Ot. číslo 8	Ot. číslo 9	Ot. číslo 10
N	Valid	5	5	5	5	5
	Missing	0	0	0	0	0
Mean		3,2000	1,8000	4,0000	1,8000	4,8000
Median		3,0000	2,0000	4,0000	2,0000	5,0000
Mode		3,00	1,00(a)	4,00	1,00(a)	5,00
Minimum		1,00	1,00	3,00	1,00	4,00
Maximum		5,00	3,00	5,00	3,00	5,00

a Multiple modes exist. The smallest value is shown

Statistics - Celkem

		Ot. číslo 1	Ot. číslo 2	Ot. číslo 3	Ot. číslo 4	Ot. číslo 5	Ot. číslo 6a
N	Valid	10	10	10	10	10	10
	Missing	0	0	0	0	0	0
Mean		3,4000	3,6000	4,1000	3,3000	3,9000	1,9000
Median		3,5000	4,0000	4,0000	3,0000	4,0000	1,5000
Mode		4,00	4,00	4,00	3,00	5,00	1,00
Minimum		2,00	2,00	3,00	2,00	2,00	1,00
Maximum		4,00	5,00	5,00	4,00	5,00	5,00

a Multiple modes exist. The smallest value is shown

		Ot. číslo 6b	Ot. číslo 7	Ot. číslo 8	Ot. číslo 9	Ot. číslo 10
N	Valid	10	10	10	10	10
	Missing	0	0	0	0	0
Mean		3,2000	1,8000	4,3000	2,0000	4,9000
Median		3,0000	2,0000	4,0000	2,0000	5,0000
Mode		3,00(a)	1,00(a)	4,00	2,00	5,00
Minimum		1,00	1,00	3,00	1,00	4,00
Maximum		5,00	3,00	5,00	3,00	5,00

a Multiple modes exist. The smallest value is shown